

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Växjö tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2024-10-31 i mål nr M 5664-22, se bilaga A

PARTER

Klagande

Landskrona kommun

Motpart

Boliden Bergsöe Aktiebolag

Ombud: E.N. och C.A.

SAKEN

Tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken till fortsatt och utökad produktion vid Boliden Bergsöe Aktiebolags återvinningsanläggning på fastigheterna X och Y i Landskrona kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

1) Mark- och miljööverdomstolen ändrar mark- och miljödomstolens dom på följande sätt.

a) Ett nytt villkor 1 a) ska föreskrivas enligt följande.

Punktutsläpp av bly till luft ska inte överstiga 25 kg per år.

DOM

- b) Villkor 3 ska ha följande lydelse:

Stofthalten i renade processgaser från breakern får inte överstiga 5 mg/Nm³.

Stofthalten får som årsmedelvärde inte överstiga 2,5 mg/Nm³. Skrubberns funktion kontrolleras genom kontinuerlig mätning.

- 2) Mark- och miljööverdomstolen avslår övriga yrkanden.
-

BAKGRUND

Mark- och miljödomstolen vid Växjö tingsrätt lämnade genom dom den 31 oktober 2024 Boliden Bergsöe Aktiefbolag (Boliden) tillstånd till miljöfarlig verksamhet innefattande dels befintlig och utökad verksamhet vid blysmältverk med en produktion av maximalt 65 000 ton bly och blylegeringar per år, dels mottagning och lagring av maximalt 30 000 ton bly per år från andra producenter, allt på fastigheterna X och Y i Landskrona kommun.

Såvitt nu är av intresse förenades tillståndet med följande villkor om utsläpp av stoft till luft.

2. Stofthalten i renade processgaser från blyproduktionen (exkl. från Breakern – se villkor 3 nedan) får inte överstiga 1 mg/Nm³. Filterfunktionen kontrolleras med ”Triboflow”-mätare eller utrustning med motsvarande funktion. Utrustningen ska vara försedd med larm.
3. Stofthalten i renade processgaser från Breakern får inte överstiga 5 mg/Nm³. Skrubberns funktion kontrolleras genom kontinuerlig mätning.

Boliden har i tillståndet också åtagit sig att se till att punktutsläpp till luft för bly inte överstiger 25 kg per år.

Vidare ska Boliden enligt villkor 6 i tillståndet vidta åtgärder för att motverka diffus damning. Därutöver är det delegerat till tillsynsmyndigheten att föreskriva ytterligare villkor beträffande sådana åtgärder.

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Landskrona kommun har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska ändra mark- och miljödomstolens dom i följande avseenden.

1. Det ska införas ett särskilt villkor i tillståndet för punktutsläpp av bly till luft på 13 kg per år som begränsningsvärde.
2. Stofthalten från blyproduktionen enligt villkor 2 får inte överstiga 0,5 mg/Nm³ som dygnsmedelvärde och begränsningsvärde och 0,1 mg/Nm³ som årsmedelvärde.

3. Stofthalten från breakern enligt villkor 3 får inte överstiga 2,5 mg/Nm³ som dygnsmedelvärde och begränsningsvärde och 1 mg/Nm³ som årsmedelvärde.

Boliden har motsatt sig ändring av mark- och miljödomstolens dom.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Kommunen har vidhållit det som anförts i mark- och miljödomstolen med i huvudsak följande tillägg och förtydliganden.

Bolidens verksamhet orsakar betydande utsläpp av bly i Landskrona. Sedan 2013 har bolaget genomfört en rad åtgärder för att minska utsläppet av bly från både punktkällor och diffusa utsläpp men trots detta är verksamheten fortfarande den enskilt största källan till utsläpp av bly i Landskrona, både till luft och vatten. De befintliga utsläppen kan medföra betydande skador och risker för människors hälsa och miljön och det är inte miljömässigt motiverat att tillåta dessa utsläpp att öka. Det är inte tillräckligt att reglera en så viktig utsläppsfaktor som bly till luft genom det allmänna villkoret. Det behövs ett tydligare särskilt villkor för att kunna kontrollera att blyutsläppen till luft inte ökar för mycket vid en utökad produktion. Ett sådant villkor hindrar inte heller Boliden från att vidta åtgärder för att motverka diffus damning.

Bly och andra metaller, fränsett kvicksilver, är bundna till stoftet i rökgaserna. Alla insatser som bolaget gjort för att minska stoftutsläppen har samtidigt lett till i motsvarande grad lägre utsläpp av bly och andra metaller. Villkor för att begränsa och mäta stoft i rökgaserna är därför centralt för att även minska blyutsläppen. Vid de flesta mätillfällena sedan 2016 har mängden stoft från blyproduktionen och breakern huvudsakligen varit under detektionsgränsen. Mätningarna vid blyproduktionen har under 2019–2021 varit under detektionsnivån på 0,1 mg/Nm³. Vid breakern har mätningarna under samma period varit under detektionsgränsen på 1 mg/Nm³, med undantag för 2021 då halter upp till 3,9 mg/Nm³ uppmättes. Bolaget har således uppskattat utsläppsnivåerna baserat på ”mindre än”-värden och de är därför sannolikt lägre i realiteten. Eftersom stoftutsläppen har stor betydelse för utsläppen av metaller bör de mätas kontinuerligt i processen och om det är tekniskt möjligt med mätteknik

som har en lägre detektionsnivå än den som använts fram till i dag. Enligt Bolidens redogörelse är det möjligt att mäta enligt villkorsförslaget avseende utsläpp av stoft från blyproduktionen. Att mäta på detta vis kan inte ses som orimligt betungande för bolaget, varken kostnads- eller arbetsmässigt. Detsamma gäller utsläppen av stoft från breakern, som bolaget framhåller inte ens skulle vara tekniskt komplicerat.

Det framgår av historiska utsläppsdata att de yrkade mängderna och halterna kan innehållas, även med hänsyn tagen till den tillståndsgivna produktionsökningen. Bolaget hindras därmed inte från att ta tillståndet i anspråk. Villkoren i mark- och miljödomstolens dom innebär omotiverade avsteg från utsläppshistoriken.

Boliden har vidhållit det som anförts i mark- och miljödomstolen med i huvudsak följande tillägg och förtydliganden.

Utsläpp till luft av bly från punktkällor

Skälet till bolagets åtagande om utsläpp av bly är att det ska finnas möjlighet att även fortsatt vidta åtgärder för att minska de diffusa utsläppen i enlighet med såväl villkor 6 som motsvarande delegation till tillsynsmyndigheten. Åtgärder som syftar till att minska de totala utsläppen av bly till luft genom minskning av diffusa utsläpp kan försvåras med ett särskilt villkor med en snäv begränsning av mängden bly som får släppas ut via punktutsläpp. Det kan till exempel handla om att leda ytterligare ventilationsluft från dammande lokaler via kanaliserad ventilationsluft och reningssteg till punktutsläpp.

Det råder inte något linjärt samband mellan mängden utsläpp av bly till luft och produktionsmängd. Vissa år då produktionen har legat högt, har punktutsläppen varit lägre än år med lägre produktion. Storleken på punktutsläppen från verksamheten bedöms vara närmare kopplad till vilka åtgärder som vidtas. Varken kommunens eller länsstyrelsens metod för att beräkna förväntade utsläpp kan användas för att bestämma vilka villkor som ska gälla för verksamheten. Att basera ett straffsanktionerat villkor på beräkningar enbart utifrån linjära samband mellan historiska data och framtida produktionsmängd tar inte tillräcklig hänsyn till möjliga driftvariationer i

verksamheten. En sådan beräkningsmetod tar inte heller hänsyn till att variationer i de ingående råvarornas sammansättning påverkar både processen och utsläppen. Vid den tillståndsgivna produktionen på 65 000 ton bly och blylegeringar per år bedöms utsläppen uppgå till maximalt 25 kg per år. Ett begränsningsvärde om 13 kg per år är så pass snävt att det i praktiken skulle innebära att Boliden inte kan utöka produktionen i enlighet med tillståndet. Som en jämförelse uppgick blyutsläppen till luft från punktkällor till 14,2 kg under 2023 och 16 kg under 2024. Kommunens förslag till villkor skulle därmed överskridas även i den befintliga verksamheten.

Villkor 2 – renade processgaser från blyproduktionen

Den mätmetod som Bolidens mätkonsult använder är ackrediterad, enligt den standard som anvisas i de tillämpliga BAT-slutsatserna för utsläpp av stoft till luft.

Mätkonsulten har utrett om de halter som kommunen yrkat är tekniskt möjliga att mäta. Det finns tekniska svårigheter att skapa ett bra underlag när stofthalten är $<1 \text{ mg/m}^3$. Enligt standarden för mätning av stoft är detektionsgränsen $0,5 \text{ mg/m}^3$ med ackrediterad mätning och det går inte att med säkerhet verifiera halter därunder. Det är alltså inte möjligt att mäta med precision med en kalibrering av en stofthaltsmätare under $0,5 \text{ mg/m}^3$.

De yrkade begränsningsvärdena, $0,5 \text{ mg/Nm}^3$ som dygnsmedelvärde och $0,1 \text{ mg/Nm}^3$ som årsmedelvärde, förutsätter således kontinuerlig mätning som har större noggrannhet än vad som är möjligt att uppnå med en ackrediterad metod och BAT 10. Det förutsätter därmed betydande avsteg från standarden i BAT 10 och skulle dessutom medföra olika praktiska och fälttekniska svårigheter som gör metoden ohållbar. Det kan inte anses förenligt med kravet på bästa möjliga teknik enligt 2 kap. 3 § miljöbalken att på ett betydande sätt frångå det krav på ackrediterad mätning som anvisas i BAT 10.

Utsläppen till luft från blyproduktionen har sedan 2019 uppgått till $<0,1\text{--}0,2 \text{ mg/Nm}^3$ för stoft och $<0,1 \text{ mg/Nm}^3$ för bly, således under detektionsgränsen $0,5 \text{ mg/m}^3$. Skälet är att Boliden före 2022 använt en icke-ackrediterad metod. Korrekt enligt nuvarande standard är dock att ange $<0,5 \text{ mg/Nm}^3$ även om värden uppmäts på en lägre nivå än

detektionsgränsen. Vid den tidigare redovisningen av stoffhalt har det inte heller tagits hänsyn till osäkerhetskällor i enlighet med vad som följer av den standard som nu tillämpas. De historiskt uppmätta värdena under detektionsgräns kan således inte ligga till grund för att bestämma haltvillkor i form av dygnsmedelvärden. Villkoren måste också sättas så att det finns möjlighet att innehålla begränsningsvärden även vid tillfälliga driftsstörningar.

Villkor 3 – renade processgaser från breakern

Det är enligt mätkonsultens utredning tekniskt möjligt att mäta och övervaka utsläpp av stoft efter våtskrubber vid breakern med kontinuerlig mätning som utförs i enlighet med BAT 10. Det är dock inte rimligt att varken genomföra fler mätningar per år eller installera kontinuerlig mätning. Boliden mäter utsläpp till luft fyra gånger per år, med kontinuerlig mätning av reningsfunktionen som larmar om funktionen går ner. Som en jämförelse anger BAT 10 att lägsta mätfrekvens är en gång per år.

De yrkade nivåerna för utsläpp av stoft till luft från breakern är oavsett orimligt låga. Även om utsläppsnivåerna generellt ligger lågt i anläggningen finns det exempel på högre nivåer. Vid ett av mättillfällena 2021 uppmättes t.ex. en stoftkoncentration på 3,9 mg/Nm³, vilket också återspeglas i de redovisade utsläppsmängderna. Den förhöjda koncentrationen kan i efterhand förklaras med att skrubbern vid tillfället inte var intrimmad. Historiskt uppmätta värden vid två mättillfällen per år, som sedermera utökats till fyra gånger per år, kan inte heller läggas till grund för att bestämma haltvillkor som ska gälla som dygnsmedelvärden vid kontinuerlig mätning. Begränsningsvärden är straffsanktionerade och det är vedertaget att det ska föreskrivas en viss marginal när sådana värden bestäms och det anges hur de ska mätas. Den reningsteknik som Boliden använder är inte ifrågasatt i målet och det är en av de föreslagna teknikerna för stoftrening enligt BAT 95. Villkor 3 är strängare än motsvarande BAT-AEL eftersom villkoret gäller för all drift.

REMISSYTTRANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Länsstyrelsen i Skåne län har på begäran av Mark- och miljööverdomstolen yttrat sig och anfört i huvudsak följande.

Länsstyrelsen har ingen erinran mot villkor 2 och 3 i mark- och miljödomstolens dom.

Länsstyrelsen vidhåller sitt yttrande vid mark- och miljödomstolen med förslag om villkor, såvitt nu är aktuellt, om att totalt utsläpp till luft av bly per år från schaktugn och breaker inte får överstiga 14,6 kg. Ett sådant villkor är fortsatt relevant och ska fastställas trots de högre utsläppen som bolaget hänvisat till under 2022 och 2024. Det föreslagna begränsningsvärdet inkluderar en säkerhetsmarginal på 25 procent för att ge bolaget en möjlighet att efterleva villkoret. Det omfattar utsläpp från specifikt ugnen och breakern och begränsar inte bolagets möjlighet hantera den diffusa damningen genom att styra om utsläpp till andra punktutsläpp som har reningssteg. Bolaget har därför möjlighet att arbeta aktivt med den diffusa damningen och genomföra åtgärder för att minska spridningen till omgivningen.

Havs- och vattenmyndigheten har på begäran av Mark- och miljööverdomstolen yttrat sig och anfört i huvudsak följande.

Verksamhetens utsläpp av bly till luft är inte obetydliga och bör begränsas. Det är rimligt att det maximala utsläppet regleras i ett särskilt villkor. Det överlämnas till domstolen att bestämma nivån.

Begränsningen av utsläppen av bly till luft är behövligt bl.a. eftersom den närliggande vattenförekomsten Norra mellersta Öresund har klassificerats till att uppnå ej god status, bl.a. på grund av förhöjda halter av bly i sediment. Punktutsläpp når mark och därmed till viss del vattendrag i regionen och en del hamnar direkt i havsmiljön.

Utsläppen från verksamheten påverkar sannolikt också förhållandena för organismer i andra vattenförekomster.

Blyutsläppen når havs- och vattenmiljön även genom den diffusa damningen och det är relevant med åtgärder för att begränsa den diffusa damningen. Om sådana åtgärder genomförs är det troligt att det kan få en positiv effekt på det totala utsläppet av bly till luft. Detta i sig själv är dock inte skäl att sätta villkoren för högsta punktutsläpp högre. Reningsteknikerna måste i stället avvägas utifrån det samlade behovet för mänsklig hälsa och miljö, varvid bästa möjliga och tillgängliga teknik ska nyttjas. Både analysnivån och antalet prover som punktutsläppen beräknas på har betydelse för bedömningen av vilken påverkan som sker. Det innebär en stor osäkerhet att beräkningen av utsläppen för hela året baseras endast på fyra provtagningar och halter som ligger under lägsta detektionsnivån. Analysmetodiken behöver utvecklas och provtagningsfrekvensen öka om verksamhetens påverkan på miljön ska kunna utvärderas på ett bättre sätt.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Målet har med stöd av 23 kap. 6 § miljöbalken avgjorts utan huvudförhandling.

Utsläpp av bly till luft från punktkällor

Enligt den nu överklagade domen omfattas de totala punktutsläppen av bly till luft per år av ett åtagande från Boliden som också ingår i tillståndets allmänna villkor.

Kommunen har i Mark- och miljööverdomstolen yrkat att det i stället ska regleras i ett särskilt villkor och att utsläppsmängden ska minskas.

Det framgår av 22 kap. 25 § första stycket 6 miljöbalken att en dom som innebär att tillstånd ges till en verksamhet i förekommande fall ska innehålla bestämmelser om de villkor om utsläpp, begränsningsvärden och bästa möjliga teknik som behövs för att hindra eller begränsa skadlig påverkan på grund av föroreningar. Begränsningsvärden kan avse både vilka halter och vilka utsläppsmängder som det är acceptabelt att verksamheten släpper ut. För stora verksamheter med betydande utsläpp är det lämpligt att de totala utsläppsmängderna regleras om det är möjligt. Skälen för detta är att möjliggöra en effektiv tillsyn och underlätta en överblick över verksamheten men även för att allmänt synliggöra vilka totala utsläpp som görs och tillåts. (Se MÖD 2019:10.)

Det är i det här fallet fråga om en stor verksamhet med betydande utsläpp av bly som är ett ämne med allvarliga risker för människors hälsa och miljön. Punktutsläppen av bly till luft är, jämte den diffusa damningen, förhållandevis stora och ger ett betydande bidrag till blybelastningen lokalt och i viss mån även regionalt. Mark- och miljööverdomstolen bedömer därför, i likhet med kommunen och remissinstanserna, att det finns starka skäl för att reglera den totala mängden utsläpp av bly till luft från punktkällor i ett särskilt villkor. Bolidens invändning att ett villkor är mindre flexibelt jämfört med ett åtagande ändrar inte den bedömningen.

Kommunen har yrkat att villkoret ska föreskriva att punktutsläppen av bly till luft inte får överstiga 13 kg per år. Mängden är baserad på medelvärdet av mängden bly som Boliden släppt ut under åren 2019–2023, uppräknat med den procentuella produktionsökning som mark- och miljödomstolen gett Boliden tillstånd till. Även länsstyrelsens föreslagna villkor om utsläpp av bly till luft från schaktugn och breaker utgår från en liknande metod, men länsstyrelsen har lagt till en säkerhetsmarginal om 25 procent och föreslagit 14,6 kg per år. Boliden har invänt mot kommunens och länsstyrelsens beräkningsmetod och anfört att det inte finns något sådant linjärt samband mellan produktionsmängd och utsläpp. Boliden har även anfört att ett för snävt villkor skulle försvåra bolagets arbete med att minska diffusa utsläpp eftersom en åtgärd för att minska diffusa utsläpp är att leda ytterligare ventilationsluft från dammande lokaler till punktutsläpp via reningssteg.

Mark- och miljööverdomstolen har vid sin prövning att beakta det faktum att mark- och miljödomstolens dom inte har överklagats såvitt avser den tillståndsgivna produktionsmängden om 65 000 ton bly per år, eller tillåten mängd för mottagning och lagring från andra producenter. Kommunen har inte heller framställt yrkanden om andra reningstekniker än de som Boliden använder i verksamheten. Mark- och miljööverdomstolen kan därför inte bestämma villkor som innebär att Boliden förhindras att utöka sin verksamhet i enlighet med lämnat tillstånd. De medelvärden som kommunen och länsstyrelsen räknat fram är baserade på en förhållandevis kort tidsperiod och ger, jämfört med det underlag och de beräkningar som Boliden lagt fram, inte tillräckligt stöd för att fastställa ett begränsningsvärde avseende utsläpp av bly till luft från punktkällorna i nivå med vad kommunen yrkat. Bolagets uppgift om

att utsläppen av bly till luft från punktkällor år 2023 och 2024 uppgick till 14,2 respektive 16 kg, som inte ifrågasatts, talar i stället för att den yrkade utsläppsmängden inte kan innehållas med de reningstekniker som bolaget i dag använder. En del av de driftvariationer som Boliden hänvisat till som en förklaring till varför det inte råder något linjärt samband mellan produktion och utsläpp synes närmast vara sådant som ligger inom bolagets egen kontroll. Det bör därför inte beaktas vid bedömningen av utsläppsmängd som ska tillåtas. Oaktat detta behöver begränsningsvärdet ge utrymme för att utsläppsmängderna av andra skäl varierar mellan provtagningstillfällena och år. Ett medelvärde för flera år kan sammantaget inte rakt av användas för att reglera årsmedelvärden. Det står klart att det begränsningsvärde som kommunen yrkat skulle riskera att Boliden inte kan utöka sin produktion i enlighet med lämnat tillstånd.

Mot denna bakgrund och med hänsyn till att villkoret är straffsanktionerat, finner Mark- och miljööverdomstolen att det inte framstår som rimligt att föreskriva en lägre utsläppsmängd än 25 kg per år. Kommunens yrkande ska därmed bifallas endast delvis och på så sätt att tillståndet förenas med ett villkor i enlighet med vad som framgår av domslutet. Ett villkor med denna utformning hindrar inte bolagets fortsatta arbete med att minska utsläppen från den diffusa damningen.

Utsläpp av stoft till luft från blyproduktionen enligt villkor 2 och breakern enligt villkor 3

Kommunen har yrkat dels att tillåtna utsläppshalter i villkoren 2 och 3 ska sättas lägre, dels att dessa ska gälla som dygns- respektive årsmedelvärden.

I fråga om utsläppen av stoft till luft från blyproduktionen har kommunen hänvisat till att det av Bolidens underlag framgår att de uppmätta värdena 2019–2021 legat under detektionsnivån på 0,1 mg/Nm³. Boliden har invänt att dessa uppmätta värden inte kan läggas till grund för lägre utsläppshalter, bl.a. eftersom bolaget före 2022 använde sig av en icke-ackrediterad mätmetod behäftad med osäkerhet. Vidare har Boliden invänt att det finns tekniska svårigheter med att mäta och övervaka utsläppshalter enligt kommunens yrkande. Även vad gäller utsläppen av stoft till luft från breakern har kommunen hänvisat till att det av underlaget framgår att de uppmätta värdena 2019–

2021 varit under detektionsnivån 1 mg/Nm³, med undantag från 2021 då 3,9 mg/Nm³ uppmättes. Enligt Boliden är det visserligen tekniskt möjligt att mäta och övervaka de av kommunen yrkade halterna från breakern, men det är enligt bolaget inte rimligt.

Det är inte ifrågasatt i målet att Boliden uppfyller de BAT-slutsatser som är tillämpliga på utsläpp av stoft till luft från blyproduktionen och breakern. Det gäller såväl tillåten halt som val av reningsteknik och kontrollfrekvens. Länsstyrelsen har i Mark- och miljööverdomstolen heller inte haft några invändningar mot utformningen av dessa villkor.

Att det finns ett samband mellan verksamhetens utsläpp av stoft och utsläpp av bly är inte ifrågasatt. Om stoffhalten i verksamhetens utsläpp från punktkällor minskar, kommer även utsläppen av bly från verksamheten att minska. Villkor 2 och 3 om stoffhalter är därför ett viktigt komplement till villkoret om totala blyutsläpp. Villkor för en verksamhet ska bestämmas utifrån vad som är bästa möjliga teknik samt med tillämpning av 2 kap. 3 och 7 §§ miljöbalken. Denna prövning kan resultera i strängare krav än gränsvärden i BAT-slutsatser. Att ställa strängare krav än vad som följer av BAT-slutsatser kan vara motiverat t.ex. utifrån var verksamheten är lokaliserad och dess påverkan på omgivningen. Som bolaget har angett behöver begränsningsvärden fastställas till en nivå som är möjlig att kontrollera med ackrediterade metoder.

Bolaget har angett att begränsningsvärdet i villkor 2 avseende stoffhalterna i punktutsläpp från blyproduktion exklusive breakern är så låga som den ackrediterade mätmetoden medger och att det därför inte är möjligt att sänka begränsningsvärdet ytterligare. Mark- och miljööverdomstolen gör samma bedömning.

Bolaget har däremot medgett att det är mättekniskt möjligt att kontrollera ett begränsningsvärde enligt kommunens yrkande avseende villkor 3 om stoftutsläpp från breakern. Den av mark- och miljödomstolen fastställda stoffhalten från breakern förefaller ligga väl högt i förhållande till de halter som uppmätts under åren 2019–2022. Samtidigt behöver villkoret ge utrymme för enstaka förhöjda värden då stoffhalter upp till 3,9 mg/Nm³ uppmättes under 2021. Mot den bakgrunden samt med beaktande av stoftutsläppens samband med utsläppen av bly och verksamhetens bidrag

till blybelastningen lokalt och regionalt, bedömer Mark- och miljööverdomstolen det som rimligt enligt 2 kap. 7 § miljöbalken att komplettera villkoret med ett begränsningsvärde för årsmedelvärden, men med en något högre halt än kommunen har yrkat. Med ett lägre årsmedelvärde tydliggörs vikten av att omedelbart vidta åtgärder om reningsfunktionen skulle gå ner. Samtidigt finns det utrymme för enstaka värden på den nivå som begränsningsvärdet om 5 mg/Nm³ medger. Överklagandet ska därför avslås såvitt avser villkor 2 och delvis bifallas avseende villkor 3.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B

Överklagande senast den 22 april 2026.

I avgörandet har deltagit hovrättsrådet Malin Wik, tekniska rådet Torbjörn Johansson, hovrättsrådet Elisabeth Hartley, referent, och tf. hovrättsassessorn Peder Mühlenbock.

Föredragande har varit Sonja Rodhe.

VÄXJÖ TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2024-10-31
meddelad i
Växjö

Mål nr M 5664-22

SÖKANDE

Boliden Bergsöe AB

Ombud: E.N.

Ombud: C.A.

SAKEN

Ansökan om tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken till fortsatt och utökad produktion vid Boliden Bergsöe AB:s återvinningsanläggning på fastigheterna X och Y i Landskrona kommun

Avrinningsområde: 93/94 Mellan Saxån och Råån

Anl.ID: 36375

DOMSLUT

Miljökonsekvensbeskrivningen

Mark- och miljödomstolen godkänner den i målet ingivna miljökonsekvensbeskrivningen.

Tillstånd

Mark- och miljödomstolen lämnar Boliden Bergsöe AB tillstånd enligt miljöbalken till miljöfarlig verksamhet innefattande dels befintlig och utökad verksamhet vid blysmältverk med en produktion av maximalt 65 000 ton bly och blylegeringar per

år, dels mottagning och lagring av maximalt 30 000 ton bly per år från andra producenter; allt på fastigheterna X och Y i Landskrona, Landskrona kommun.

Villkor

1. Om inget annat framgår av övriga villkor ska verksamheten bedrivas i huvudsaklig enlighet med vad bolaget har angett i ansökningshandlingarna och i övrigt uppgivit eller åtagit sig i målet.
2. Stofthalten i renade processgaser från blyproduktionen (exkl. från Breakern – se villkor 3 nedan) får inte överstiga 1 mg/Nm³. Filterfunktionen kontrolleras med "Triboflow"-mätare eller utrustning med motsvarande funktion. Utrustningen ska vara försedd med larm.
3. Stofthalten i renade processgaser från Breakern får inte överstiga 5 mg/Nm³. Skrubberns funktion kontrolleras genom kontinuerlig mätning.
4. Efterbrännkammaren vid schaktugnen ska genom brännaroptimering och driftövervakning drivas så att en temperatur i efterbrännkammaren uppnås, som ger en koloxidhalt under 500 ppm, uppmätt i utgående gas efter filter som 30-minuters medelvärde under normala driftförhållanden. Kontinuerlig mätning ska ske efter stofffilter. Mätvärdena ska loggas kontinuerligt. Nivå- och driftlarm ska gå till kontrollrum.
5. Utsläppen av svaveldioxid ska begränsas och styras. Kontinuerlig mätning ska ske efter filter. Mätvärdena ska loggas kontinuerligt.
6. Bolaget ska vidta åtgärder för att motverka diffus damning. Bolaget ska i miljörapporten redovisa vilka åtgärder som vidtagits och resultaten av dessa åtgärder - baserat på genomförda mätningar - samt vilka åtgärder som planeras under följande år. Arbetet ska bedrivas i samråd med tillsynsmyndigheten samt miljöförvaltningen i Landskrona kommun.

7. Dagvatten från hela verksamhetsområdet ska samlas upp, fördröjas och renas innan utsläpp till recipient. Kapaciteten för fördröjning ska minst motsvara bolagets befintliga fördröjningsvolym (2 400 m³) samt ytterligare 2 000 m³, dvs. totalt minst 4 400 m³. Den totala fördröjningsvolymen på minst 4 400 m³ ska finnas tillgänglig på anläggningen senast fem (5) år efter det att tillståndet tagits i anspråk.
8. Utsläppet av lösta metaller i avloppsvatten från befintligt reningsverk till kommunens dagvattennät får inte överstiga följande koncentrationer.

	mg/l
Koppar	0,02
Zink	0,03
Kadmium	0,008
Bly	0,05
Antimon	0,2

De angivna begränsningsvärdena ska kontrolleras genom veckosamlingsprov under drift som sammanvägs till ett månadsmedelvärde. Utsläppskravet för respektive ämne är uppfyllt om minst tio månadsmedelvärden under ett kalenderår understiger begränsningsvärdet.

9. Det totala utsläppet av lösta metaller i avloppsvatten från befintligt reningsverk till kommunens dagvattennät får inte överstiga följande mängder.

	kg/år
Koppar	2,0
Zink	1,5
Kadmium	0,5
Bly	2,5
Antimon	12,0

10. Buller till följd av verksamheten ska begränsas så att det inte ger upphov till högre ekvivalent ljudnivå utomhus vid bostäder än

50 dB (A) vardagar dagtid (kl. 06.00-18.00),

40 dB (A), nattetid (kl. 22.00-06.00), och

45 dB (A) övrig tid.

Under natten gäller dessutom att den momentana ljudnivån inte får överstiga 55 dB (A) vid bostäder.

De angivna ekvivalentvärdena ska kontrolleras genom mätning vid ljudkällorna och beräkningar eller genom mätning vid berörda bostäder. I det fall olika drifttillstånd förekommer ska den ekvivalenta ljudnivån bestämmas för varje sådant tillstånd. Kontroll ska ske så snart det skett förändringar i verksamheten som kan medföra att den totala bullerimmissionen ökar med mer än 1 dB (A), dock minst vart tredje år eller då tillsynsmyndigheten begär det.

11. Utsläppet till luft av kvicksilver i renade processgaser får som årsmedelvärde inte överstiga 0,01 mg/Nm³ torr gas. Årsmedelvärdet ska beräknas på samtliga mätresultat, dock minst två mätningar per år.

12. Utsläppet till luft av dioxiner i renade processgaser får som årsmedelvärde inte överstiga 0,1 ng I-TEQ/Nm³ torr gas. Årsmedelvärdet ska beräknas på samtliga mätresultat, dock minst två mätningar per år.

13. Vid eventuell brand ska åtgärder vidtas för att förhindra utsläpp av släckvatten till recipienten, spillvatten- eller dagvattennätet. Det ska finnas skriftliga rutiner för uppsamling och hantering av förorenat släckvatten.

14. Inom 300 meter från bolagets fastighetsgräns ska minst 1 500 ton släckningsmassor finnas tillgängliga.

15. Senast (2) år efter att tillståndet tagits i anspråk ska bolaget lämna in en resurs-hushållningsplan avseende vatten till tillsynsmyndigheten. Av planen ska framgå vilka åtgärder som har identifierats och som är tekniskt möjliga att genomföra för att minska vattenförbrukningen, minimera användning av färskvat-ten för bevattning av dammande ytor samt minska volymen avloppsvatten som avleds till Öresund. Åtgärdsplanen ska därefter revideras fortlöpande och minst vart fjärde år.
16. Åtgärder ska i skälig utsträckning successivt vidtas för att effektivisera energi-användningen. Bolaget ska senast två år efter att tillståndet har tagits i anspråk ge in en energihushållningsplan till tillsynsmyndigheten. I planen ska redovisas bolagets arbete med energieffektivisering. Planen ska därefter revideras fortlö-pande och ges in till tillsynsmyndigheten vart fjärde år, eller med annat intervall som myndigheten bestämmer. Av energihushållningsplanen ska åtminstone föl-jande framgå.
- Vilka åtgärder som är tekniskt möjliga att genomföra samt kostnaderna och energibesparingen för dessa.
 - Kostnads kalkyler omfattande minst total investeringskostnad och återbe-talningstid, grundade på åtgärdernas livscykelkostnader.
 - Vilka åtgärder som har genomförts och bedömning av vilka åtgärder som är skäliga att genomföra kommande fyraårsperiod samt en moti-ivering till varför övriga redovisade åtgärder inte bedöms skäliga.

Bolaget ska årligen i samband med ingivande av miljörapporten till tillsynsmy-n-digheten redovisa det gångna årets arbete med energihushållning, hur planen följts och vilka eventuella justeringar av planen som bolaget avser att göra.

17. Kemiska produkter och farligt och icke-farligt avfall ska lagras och hanteras så att spill och läckage inte förorenar mark, yt- och grundvatten. Lagring av fly-tande kemiska produkter och flytande farligt avfall ska ske på tät yta som är in-

vallad eller försedd med annat motsvarande sekundärt skydd. Uppsamlingsvolymen ska motsvara minst den största enskilda behållarens volym plus 10 % av volymen av övriga behållare.

Absorptionsmedel ska finnas tillgängligt för att spridning av förorening vid eventuellt läckage snabbt ska kunna förhindras.

18. På anläggningen får maximalt 700 ton filterstoff lagras vid ett och samma tillfälle. Filterstoff ska lagras väderskyddat under skärmtak eller på så sätt med motsvarande skydd mot nederbörd. Inom samma utrymme som lagring av filterstoff sker får inga betydande mängder brännbart material lagras eller hanteras.
19. Om verksamheten helt eller delvis upphör ska bolaget senast sex (6) månader innan avvecklingen påbörjas ge in en plan till tillsynsmyndigheten avseende omhändertagande av lagrade kemiska produkter och avfall samt efterbehandling av de föroreningar som verksamheten kan ha gett upphov till.
20. Aktuellt kontrollprogram ska finnas med angivande av mätmetod, mätfrekvens och utvärderingsmetod. Kontrollprogrammet ska utformas i samråd med tillsynsmyndigheten och miljöförvaltningen i Landskrona kommun och även omfatta recipientkontroll.

Delegerade frågor

Mark- och miljödomstolen överlåter med stöd av 22 kap. 25 § tredje stycket miljöbalken åt ansvarig tillsynsmyndighet att vid behov föreskriva ytterligare villkor beträffande

- driftbegränsningar i händelse av haveri av renings- eller mätutrustning,
- åtgärder mot diffus damning (utöver villkor 6),
- utformning och placering av kompletterande fördröjningsvolymmer enligt villkor 7,
- åtgärder med anledning av vattenresurshushållningsplanen enligt villkor 15,
- åtgärder med anledning av energihushållningsplanen enligt villkor 16,

- branddetektorer,
- åskledare,
- omhändertagande av släckvatten, samt
- kontroll.

Åtaganden

Bolaget har bland annat åtagit sig följande åtgärder vilka inte särskilt regleras i villkoren ovan.

- All lagring och hantering av dammande blyhaltigt material, exklusive förpackat filterstoff, ska ske inomhus.
- Punktutsläpp till luft för bly ska inte överstiga 25 kg per år.

Igångsättningstid

Mark- och miljödomstolen förordnar med stöd av 22 kap. 25 § andra stycket miljöbalken att den tid inom vilken den miljöfarliga verksamheten ska ha satts igång bestäms till senast fem (5) år efter lagakraftvunnen dom.

Återkallelse av tidigare tillstånd

Tidigare tillstånd för verksamheten (dedom meddelat av mark- och miljödomstolen den 16 januari 2013 och därefter fattade domar samt ändringstillstånd hänfödda till grundtillståndet) liksom dedom av den 31 januari 2024 avseende meddelat tidsbegränsat tillstånd inom pågående prövning (M5664-22) upphör att gälla när detta tillstånd tas i anspråk. Bolaget ska meddela tillsynsmyndigheten när det nya tillståndet tas i anspråk.

Verkställighet

Mark- och miljödomstolen avslår bolagets yrkande om verkställighetsförordnande.

Övriga yrkanden

Mark- och miljödomstolen avslår övriga yrkanden som inte särskilt framgår av domslutet.

Innehåll

SAKEN.....	1
DOMSLUT	1
Återkallelse av tidigare tillstånd.....	7
BAKGRUND	10
TIDIGARE BESLUT	10
ANSÖKAN	12
Yrkanden.....	12
Förslag till villkor.....	12
Förslag på delegering enligt 22 kap. 25 § tredje stycket miljöbalken.....	17
Åtaganden	17
Ansökt verksamhet	17
Lokalisering	17
Produktionsanläggningen.....	22
Processgassystem och fjärrvärmeproduktion.....	26
Hantering av lakvatten, processvatten samt dagvatten	27
Råvaror och kemiska produkter	30
Energiförsörjning och energianvändning.....	31
Vattenanvändning.....	32
Transporter	33
Avfall och restmaterial	34
Sevesoverksamhet	36
Miljökonsekvensbeskrivning	37
Utsläpp till luft	39
Utsläpp till vatten	45
Natura 2000-områden	51
Kontroll av verksamheten	56
Industriutsläppsverksamhet	56
BAT-slutsatser.....	57
Statusrapport	57
Ställande av ekonomisk säkerhet	58
Verkställighetsförordnande.....	59
Tillåtlighet.....	60
Hänsynsreglerna - 2 kap. miljöbalken	60
Hushållningsbestämmelserna - 3 och 4 kap. miljöbalken.....	63

Miljö kvalitetsnormerna - 5 kap. miljöbalken.....	63
Skyddade områden - 7 kap. miljöbalken	63
Avfallshantering – 15 kap. 11 § miljöbalken	64
INKOMNA YTTRANDEN.....	64
Myndigheter och enskilda.....	64
Sveriges geologiska undersökning	64
Trafikverket.....	64
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	64
Länsstyrelsen i Skåne län.....	65
Landskrona kommun	85
Miljönämnden i Landskrona kommun	86
Nordvästra Skånes Vatten och Avlopp AB	88
BOLAGETS BEMÖTANDE	89
Myndigheter och enskilda.....	89
Länsstyrelsen Skåne	89
Kommunstyrelsen och Stadsbyggnadsnämnden vid Landskrona stad	112
Miljöförvaltningen i Landskrona stad	113
Nordvästra Skånes Vatten och Avlopp AB	115
Miljökonsekvensbeskrivning	116
Natura 2000.....	116
Tillåtlighet.....	118
Lokalisering	118
Utsläpp till luft och påverkan på luftkvaliteten och marken i bolagets närområde	119
Utsläpp till luft och vatten och påverkan på miljö kvalitetsnormerna för vatten	121
Sammantagen bedömning av tillåtligheten	124
Villkor.....	124
Delegation.....	128
Igångsättningstid	128
Återkallelse av tidigare beslut.....	129
Verkställighetsförordnande.....	129
Övriga yrkanden.....	130

BAKGRUND

Boliden Bergsöe AB (nedan benämnt Boliden eller bolaget) bedriver sedan starten i Landskrona år 1942 verksamhet där metall återvinns. Nuvarande verksamhet utgörs av produktion av bly och blylegeringar från i huvudsak kasserade blyackumulatorer. Råvarorna kommer till största delen från den nordiska marknaden.

Det största användningsområdet för återvunnet bly är batteritillverkning. Till följd av en växande marknad för batterier och batteridrivna produkter (batterier till bl.a. miljövänligare fordon, lagringsbehov vad gäller förnybar energi som sol- och vindkraft samt batteribackup till den växande telekomutbyggnaden) har Boliden under de senaste åren sett en ökad efterfrågan på återvunnet bly. Blymarknaden förväntas växa med 30 % fram till år 2035. Mot bakgrund av detta har Boliden ansökt hos mark- och miljödomstolen om tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken till befintlig och utökad produktion genom bl.a. en produktion av maximalt 65 000 ton bly och blylegeringar per år.

Verksamheten utgör en industriutsläppsverksamheten enligt Industriutsläppsförordningen (2013:250) samt en s.k. Sevesoverksamhet enligt Lag (1999:381) och förordning (2015:236) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor (högre kravnivån).

TIDIGARE BESLUT

Mark- och miljödomstolen meddelade Boliden i deldom den 16 januari 2013 i mål M 1717-10 tillstånd till miljöfarlig verksamhet innefattande dels befintlig och utökad verksamhet vid blysmältverk med en produktion av maximalt 65 000 ton bly och blylegeringar per år, dels mottagning och lagring av maximalt 30 000 ton bly per år från andra producenter på fastigheterna X och Y i Landskrona kommun. I deldomen sköt domstolen upp avgörandet av vilka villkor som slutligt ska gälla, dels för utsläpp till luft av dioxiner och kvicksilver, dels för utsläppet av förorenat vatten genom bräddning till kommunens dagvattennät.

Mark- och miljööverdomstolen medgav inte tillstånd för denna utökade produktion, utan ändrade mark- och miljödomstolens tillstånd genom dom den 24 oktober 2013 i mål M 1205-13, till en produktion av maximalt 50 000 ton bly och blylegeringar per år samt mottagning och lagring av maximalt 30 000 ton bly per år från andra producenter.

Mark- och miljödomstolen avslutade provotiden i dom den 31 oktober 2016 i mål M 1717-10 genom att föreskriva villkor för utsläpp till luft av kvicksilver i renad processgas samt utsläpp till luft av dioxiner i renad processgas.

Vidare meddelade mark- och miljödomstolen Boliden ändringstillstånd i dom den 27 mars 2017 i mål M 1437-16. Detta ändringstillstånd avsåg skyldigheter enligt Lag (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor samt annan hantering av filterstoff och blydross.

Genom dom den 24 april 2020 i mål M 4469-19 meddelade mark- och miljödomstolen bolaget ändringstillstånd till utökad verksamhet med en produktion om maximalt 55 000 ton bly och blylegeringar per år. Ändringstillståndet gäller i tre (3) år från det att domen vinner laga kraft och är förenat med ett verkställighetsförordnande. Tillståndet överklagades av Länsstyrelsen i Skåne län ("länsstyrelsen") till Mark- och miljööverdomstolen som den 28 september 2020 i mål M 5106-20 beslutade att inte meddela prövningstillstånd.

Avslutningsvis har mark- och miljödomstolen inom ramen för nu pågående prövning meddelat ett tidsbegränsat tillstånd, genom deldom den 31 januari 2024 i mål (M 5664-22), för att under en period om tre år från att deldom vinner laga kraft producera 55 000 ton bly och blylegeringar per år.

Utöver ovan angivna avgöranden har Boliden gjort ett antal anmälningar till tillsynsmyndigheten sedan grundtillståndet meddelades. Dessa har resulterat i flera olika beslut från länsstyrelsen. Det gäller bland annat beslut avseende anmälan om

plastseparationsanläggning ("Breaker") och beslut avseende anmälan om avsvavlingsanläggning, se vidare under rubriken Ansökt verksamhet nedan.

ANSÖKAN

Yrkanden

Boliden yrkar att mark- och miljödomstolen vid Växjö tingsrätt ("mark- och miljödomstolen") meddelar Boliden tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken till befintlig och utökad verksamhet vid Bolidens återvinningsanläggning på fastigheterna X och Y i Landskrona kommun, innefattande:

- produktion av maximalt 65 000 ton bly och blylegeringar per år, samt
- mottagning och lagring av maximalt 30 000 ton bly per år från andra producenter.

Boliden yrkar vidare att:

- tiden för igångsättande av den ansökta utökningen av den miljöfarliga verksamheten bestäms till fem år från lagakraftvunnet tillstånd,
- att villkor föreskrivs i enlighet med Bolidens förslag,
- att mark- och miljödomstolen förordnar att tillståndet får tas i anspråk omedelbart (verkställighetsförordnande), samt
- att mark- och miljödomstolen godkänner den till ansökan fogade miljökonsekvensbeskrivningen ("MKB") och slutför miljöbedömningen.

Boliden yrkar vidare, under förutsättning att mark- och miljödomstolen bedömer att Natura 2000-tillstånd krävs för ansökt verksamhet, att mark- och miljödomstolen meddelar tillstånd enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken (1998:808) såvitt avser ansökt verksamhets påverkan på Natura 2000-området Lundåkrabukten.

Förslag till villkor

Boliden föreslår följande villkor för verksamheten.

1. Om inget annat framgår av övriga villkor ska verksamheten bedrivas i huvudsaklig enlighet med vad bolaget har angett i ansökningshandlingarna och i övrigt uppgivit eller åtagit sig i målet.
2. Stoffhalten i renade processgaser från blyproduktionen får inte överstiga 1 mg/Nm³. Filterfunktionen kontrolleras med "Triboflow"-mätare eller utrustning med motsvarande funktion. Utrustningen ska vara försedd med larm.
3. Stoffhalten i renade processgaser från Breakern får inte överstiga 5 mg/Nm³. Skrubberns funktion kontrolleras genom kontinuerlig mätning.
4. Efterbrännkammaren vid schaktugnen ska genom brännaroptimering och driftövervakning drivas så att en temperatur i efterbrännkammaren uppnås, som ger en koloxidhalt under 500 ppm, uppmätt i utgående gas efter filter som 30-minuters medelvärde under normala driftförhållanden. Kontinuerlig mätning ska ske efter stofffilter. Mätvärdena ska loggas kontinuerligt. Nivå- och driftlarm ska gå till kontrollrum.
5. Utsläppen av svaveldioxid ska begränsas och styras. Kontinuerlig mätning ska ske efter filter. Mätvärdena ska loggas kontinuerligt.
6. Bolaget ska vidta åtgärder för att motverka diffus damning. Bolaget ska i miljörapporten redovisa vilka åtgärder som vidtagits och resultaten av dessa åtgärder - baserat på genomförda mätningar - samt vilka åtgärder som planeras under följande år. Arbetet ska bedrivas i samråd med tillsynsmyndigheten samt miljöförvaltningen i Landskrona kommun.
7. Utsläppet av lösta metaller i avloppsvatten från befintligt reningsverk till kommunens dagvattennät får inte överstiga följande koncentrationer.

	mg/l
Koppar	0,02

Zink	0,03
Kadmium	0,008
Bly	0,05
Antimon	0,2

De angivna begränsningsvärdena ska kontrolleras genom veckosamlingsprov under drift som sammanvägs till ett månadsmedelvärde. Utsläppskravet för respektive ämne är uppfyllt om minst tio månadsmedelvärden under ett kalenderår understiger begränsningsvärdet.

8. Det totala utsläppet av lösta metaller i avloppsvatten från befintligt reningsverk till kommunens dagvattennät får inte överstiga följande mängder.

	kg/år
Koppar	2,0
Zink	1,5
Kadmium	0,5
Bly	2,5
Antimon	12,0

9. Buller till följd av verksamheten ska begränsas så att det inte ger upphov till högre ekvivalent ljudnivå utomhus vid bostäder än

- 50 dB (A) vardagar dagtid (kl. 06.00-18.00),
- 40 dB (A), nattetid (kl. 22.00-06.00), och
- 45 dB (A) övrig tid.

De angivna begränsningsvärdena ska kontrolleras genom immissionsmätningar eller genom närfältsmätningar och beräkningar. I det fall olika drifttillstånd förekommer ska den ekvivalenta ljudnivån bestämmas för varje sådant tillstånd. Kontroll ska ske så snart det skett förändringar i verksamheten som kan medföra att den totala bullerimmissionen ökar med mer än 1 dB (A), dock minst vart

tredje år eller då tillsynsmyndigheten begär det.

Arbetsmoment som typiskt sett kan ge upphov till momentana ljudnivåer över 55 dB (A) vid bostäder får inte utföras nattetid (kl. 22.00-06.00).

10. Utsläppet till luft av kvicksilver i renade processgaser får som årsmedelvärde inte överstiga 0,01 mg/Nm³ torr gas. Årsmedelvärdet ska beräknas på samtliga mätresultat, dock minst två mätningar per år.
11. Utsläppet till luft av dioxiner i renade processgaser får som årsmedelvärde inte överstiga 0,1 ng I-TEQ/Nm³ torr gas. Årsmedelvärdet ska beräknas på samtliga mätresultat, dock minst två mätningar per år.
12. Vid eventuell brand ska åtgärder vidtas för att förhindra utsläpp av släckvatten till recipienten, spillvatten- eller dagvattennätet. Det ska finnas skriftliga rutiner för uppsamling och hantering av förorenat släckvatten.
13. Inom 300 meter från bolagets fastighetsgräns ska minst 1 500 ton släckningsmassor finnas tillgängliga.
14. Senast (2) år efter att tillståndet tagits i anspråk ska bolaget lämna in en resurs-hushållningsplan avseende vatten till tillsynsmyndigheten. Av planen ska framgå vilka åtgärder som har identifierats och som är tekniskt möjliga att genomföra för att minska vattenförbrukningen, minimera användning av färskvatten för bevattning av dammande ytor samt minska volymen avloppsvatten som avleds till Öresund. Åtgärdsplanen ska därefter revideras fortlöpande och minst vart fjärde år.
15. Kemiska produkter och farligt och icke-farligt avfall ska lagras och hanteras så att spill och läckage inte förorenar mark, yt- och grundvatten. Lagring av flytande kemiska produkter och flytande farligt avfall ska ske på tät yta som är in-

vallad eller försedd med annat motsvarande sekundärt skydd. Uppsamlingsvolymen ska motsvara minst den största enskilda behållarens volym plus 10 % av volymen av övriga behållare.

Absorptionsmedel ska finnas tillgängligt för att spridning av förorening vid eventuellt läckage snabbt ska kunna förhindras.

16. Åtgärder ska i skäligen utsträckning successivt vidtas för att effektivisera energianvändningen. Bolaget ska senast två år efter att tillståndet har tagits i anspråk ge in en energihushållningsplan till tillsynsmyndigheten. I planen ska redovisas bolagets arbete med energieffektivisering. Planen ska därefter revideras fortlöpande och ges in till tillsynsmyndigheten vart fjärde år, eller med annat intervall som myndigheten bestämmer. Av energihushållningsplanen ska åtminstone följande framgå.

- Vilka åtgärder som är tekniskt möjliga att genomföra samt kostnaderna och energibesparingen för dessa.
- Kostnads kalkyler omfattande minst total investeringskostnad och återbetalningstid, grundade på åtgärdernas livscykelkostnader.
- Vilka åtgärder som har genomförts och bedömning av vilka åtgärder som är skäligen att genomföra kommande fyraårsperiod samt en motivering till varför övriga redovisade åtgärder inte bedöms skäligen.

Bolaget ska årligen i samband med ingivande av miljörapporten till tillsynsmyndigheten redovisa det gångna årets arbete med energihushållning, hur planen följts och vilka eventuella justeringar av planen som bolaget avser att göra.

17. På anläggningen får maximalt 700 ton filterstoff lagras vid ett och samma tillfälle. Filterstoff ska lagras väderskyddat under skärmtak eller på så sätt med motsvarande skydd mot nederbörd. Inom samma utrymme som lagring av filterstoff sker får inga betydande mängder brännbart material lagras eller hanteras.

18. Om verksamheten helt eller delvis upphör ska bolaget senast 6 månader innan avvecklingen påbörjas ge in en plan till tillsynsmyndigheten avseende omhändertagande av lagrade kemiska produkter och avfall samt efterbehandling av de föroreningar som verksamheten kan ha gett upphov till.
19. Aktuellt kontrollprogram ska finnas med angivande av mätmetod, mätfrekvens och utvärderingsmetod. Kontrollprogrammet ska utformas i samråd med tillsynsmyndigheten och miljöförvaltningen i Landskrona kommun och även omfatta recipientkontroll.

Förslag på delegering enligt 22 kap. 25 § tredje stycket miljöbalken

Boliden föreslår att mark- och miljödomstolen överlåter till tillsynsmyndigheten att vid behov fastställa ytterligare villkor vad gäller åtgärder mot diffus damning (utöver villkor 6).

Åtaganden

All lagring och hantering av dammande blyhaltigt material, exklusive förpackat filterstoff, ska ske inomhus.

Punktutsläpp till luft för bly ska inte överstiga 25 kg per år.

Ansökt verksamhet

Lokalisering

Verksamheten bedrivs på fastigheterna X och Y inom västra industriområdet strax sydost om Landskrona stad och i omedelbar närhet till Lundåkrabukten, som är en del av Öresund.

Anläggningsområdet gränsar i huvudsak till andra industrier, med varierande verksamhet, men även till en småbåtshamn i söder där det även finns ställplatser för husbilar och stugor kopplade till båtplatser. På ön Gråen, väst/nordväst om anläggningen, finns ett kolonistugeområde på cirka 800 meters avstånd. Företagshälsovården är den närmaste vårdcentralen och den finns på cirka 280 meters avstånd från

Bolidens verksamhetsgräns. En gymnasieskola och SFI bedrivs en bit söder om verksamhetsområdet. Närmaste bostadsområde är beläget cirka 500 meter norr om anläggningen.

Planförhållanden

Verksamhetsområdet är enligt gällande stadsplan avsett för industriändamål. Stadsplanen är fastställd av länsstyrelsen den 14 februari 1967. Detaljplanen för den närliggande småbåtshamnen anger att området är avsett för hamnändamål.

Den 29 februari 2016 antogs Landskrona kommuns gällande översiktsplan (ÖP). I översiktsplanen anges hamnområdet som ett utpräglat industriområde och den strategiska utvecklingen för området är att det ska fortsätta utgöra område för hamnverksamhet. Enligt översiktsplanen finns en ambition om en grönare industristad.

Centralorten Landskrona omfattas inte av gällande översiktsplan utan hänvisning sker till den fördjupade översiktsplanen (FÖP) för Landskrona antagen den 18 juni år 2014. I den fördjupade översiktsplanen anges området som verksamhetsområde.

För områden som inte särskilt utpekats i den fördjupade översiktsplanen gäller att befintlig markanvändning avses fortgå. Detta gäller således för Bolidens verksamhetsområde och de närmast angränsande områdena. Lundåkrabukten söder om Varvsudden utgör utredningsområde för åtgärder som eventuellt kan komma att krävas med hänsyn till framtida klimatförändringar och havsnivåhöjning. Norr om industriområdet utgörs enligt den fördjupade översiktsplanen av centrumnära områden som skulle kunna omvandlas till en aktiv zon mellan industriområdet och stadskärnan.

Skyddade områden (Natura 2000, riksintressen m.m.)

Havsområdet Lundåkrabukten omfattar två Natura 2000-områden; *Lundåkrabukten* (fågeldirektivet) och *Saxåns mynning-Järavallen* (art- och habitatdirektivet). Områdena överlappar varandra och ligger drygt 1,5 km sydost om Boliden och sträcker sig cirka en halvmil söderut längs bukten.

Cirka 1,6 km söder om Bolidens verksamhetsområde sträcker sig ett riksintresseområde för naturvård *Kuststräckan Häljarp-Lomma med inland*. Området utgörs av ett välutvecklat isälvsdelta med ett rikt fågelliv.

Cirka 1,5 km söder om verksamhetsområdet ligger även *Skabbarevet* som är utpekad som djur- och växtskyddsområde. Området är av stor betydelse för kust- och sjöfågel samt säl, framför allt knobbsäl. Området och omkringliggande havsområde är av nationell betydelse för övervintringen av flera fågelarter.

Cirka 2 km nordväst om anläggningen ligger det kommunala naturreservatet *Exercisfältet*. Syftet med naturreservatet är att bevara den biologiska mångfalden och att ha området som forsknings- och/eller referensområde. Naturreservatet syftar också till att tillgodose behov av område för tätortsnära friluftsliv.

Cirka 1 km nordväst om verksamhetsområdet ligger den konstgjorda ön *Gråen* som sedan år 1952 utgör naturreservat på grund av öns rika fågelliv som omfattar bland annat gråhäger och storskarv.

Saxån-Braån, drygt 3 km sydöst om Boliden, utgör riksintresse för naturvård. Området är lek- och uppväxtområde för havsöring och hyser dessutom grönling och sandkrypare som är två sårbara fiskarter.

Sedan år 2022 utgör havsområdet *Lundåkrabukten* med Osen och Saxåns utlopp, cirka 1,5 km sydost om Bolidens verksamhetsområde, förutom Natura 2000-område även naturreservat. Detta då områdets geomorfologiska och hydrologiska värden samt förekommande fågelarter och övriga skyddsvärda växt- och djurarter är stora.

Mark- och grundvattenförhållanden

Bolidens produktionsområde ligger på utfylld mark nära Öresund. Omgivningen är plan och ligger på plushöjden 2 meter.

Utfyllnad av hela industriområdet gjordes under 1950-talet. Därefter har bolaget fortsatt att fylla ut delar av den egna fastigheten med slagg från produktionen. Den norra delen av fastigheten X har ursprungligen använts som ”grovtipp” och utfyllnaden består, som en följd av detta, huvudsakligen av tegel, sten och betong men det förekommer även slagg från produktionen. Överst ligger chamottaska från gruvbrytning i Nyvång.

Även på mellersta delen av området (södra X och norra Y) finns bland annat chamottaska. På resterande del av området (Y) har man enligt tillstånd från år 1974 använt slagg för utfyllnad. Troligen finns här totalt cirka 50 000 till 60 000 ton slagg. Undersökningar av mark och vatten har gjorts på området. En MIFO fas 1 undersökning har gjorts varvid fastigheterna X och Y placerades i riskklass 1 (mycket stor risk för negativa effekter på människa och miljö). Provtagningar av mark och grundvatten har utförts och en åtgärdsutredning lämnades till tillsynsmyndigheten våren år 2015.

Genom den utfyllnad som skett har marken uppdelats i två grundvattenakviferer, en grund övre samt en djupare. Dessa avskiljs av ett ler-/dylager med varierande tjocklek. Markundersökningar har visat på att den övre grundvattenakvifären är klart påverkad av verksamheten som bedrivs vid Boliden, leran mellan akvifererna är dock så tät att större läckage inte har registrerats till det djupare området.

Recipientförhållanden

Renat processavloppsvatten avleds via kommunens dagvattennät till Lundåkrabassängen, som är en del av Lundåkrabukten och Öresund.

Lundåkrabassängen är en konstgjord bassäng som ligger i norra delen av Lundåkrabukten, sydöst om den så kallade Varvsudden. Nordvästra kajen är industrikaj och nordöstra hörnet utgörs av Lundåkra småbåtshamn. Väster om Lundåkrabassängen finns ett område med tung industri och öster om bassängen finns LSR AB:s avfallsanläggning.

Lundåkrabassängen är ungefär 120 000 m² stor. Enligt uppgift på sjökort har ungefär hälften av ytan ett djup på 4,5 meter och andra hälften ett djup på 2,5 meter. Detta ger bassängen en volym på cirka 420 000 m³. Omsättningstiden i Södra hamnbassängen, som är lokaliserad precis norr om Lundåkrabassängen, är cirka 4 till 5 dagar. Det kan antas att Lundåkrabassängen har en liknande omsättningstid.

Utsläpp till bassängen sker via ledning som mynnar i kajkant nära den inre nordvästra hörnan i bassängen där bland annat Lundåkraverket och övriga industrier i området släpper ut sitt renade processvatten. Lundåkrabassängen har idag inga kända naturvärden och är kraftigt påverkad av både dagens verksamheter och historiska verksamheter flera decennier tillbaka.

Lundåkrabukten är ett 52 km² stort område som sträcker sig från Barsebäcks hamn i söder till ön Gråen vid Landskrona i norr. Av dess totala yta är 40 % grundare än 3 meter. Den norra delen av bukten har ett brett grundområde medan djupprofilen i den södra delen ganska snabbt sluttar ner mot ett djup på mellan 6 och 8 meter. Ytterområdet har ett maximalt djup på cirka 20 meter. Området domineras av grund sandbotten, med inslag av grus och sten. Vattenomsättningen i Lundåkrabukten är cirka 3 dygn.

Öresund kallas vattenområdet mellan Sverige och Danmark som förbinder Östersjön med Kattegatt. Sundet är 118 km långt och 4-28 km brett. Öresund är recipient för en stor mänsklig belastning från bland annat avloppsvatten och dagvatten. Dessa vatten tillför bland annat tungmetaller, näringsämnen och organiska miljögifter till Öresund.

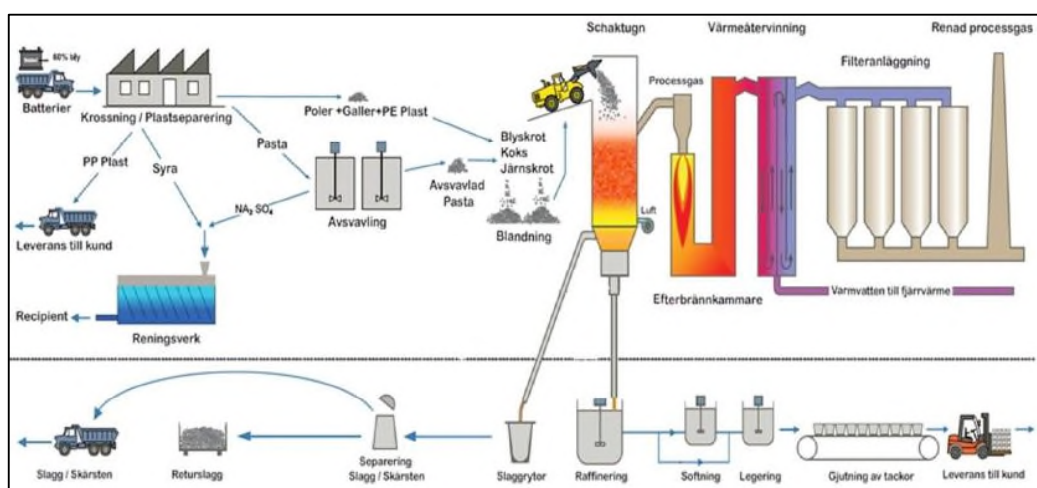
Geografisk består Öresund dels av bukter med grunt vatten, dels av djupare områden mitt i sundet, med 30-50 meters djup. I de grunda buktena består botten av sand och vattnet kommer till största delen från det bräckta Östersjön. I dessa områden är salthalten därför låg. I de djupare områdena består botten ofta av lera och gyttja och salthalten är hög.

Totalt passerar cirka 700 km³ vatten årligen Öresund. Utbytestiden av ytvatten är i genomsnitt ett par dygn medan bottenvattnet (under 30 meter) normalt är utbytt efter cirka 6 dygn.

Inom ramen för EU:s vattendirektiv (2006/60/EG) har miljö kvalitetsnormer för vatten utvecklats. Bolidens verksamhet medför utsläpp av reat processvatten och dagvatten till Lundåkrabassängen vilken tillhör vattenförekomsten *Lundåkrabukten* (SE554810-125240). Norr om vattenförekomsten Lundåkrabukten ligger vattenförekomsten *Norra mellersta Öresunds kustvatten* (SE555545-124332) och söder om ligger vattenförekomsten *Södra mellersta Öresunds kustvatten* (SE554500-125001).

Produktionsanläggningen

Verksamheten utgörs av produktion av bly och blylegeringar från i huvudsak kasserade blyackumulatörer. Nedan visas en principskiss för blyproduktionen inklusive avsvavlingsanläggning, processgassystem samt hanteringen av processvatten vid anläggningen.

Figur 1, Principskiss blyproduktion

Av Bolidens tekniska beskrivning (som bilagts ansökan) av verksamheten framgår bl.a. följande moment eller anläggningar.

Råvarumottagning

Allt inköpt råmaterial vägs in vid ankomst till smältverket. Vid invägning av fordon görs en okulär besiktning av materialet för att kontrollera och klassa detta. Om en leverans innehåller icke-önskat material avskiljs detta så långt det är praktiskt möjligt eller så sänds hela leveransen i retur till avsändaren. Icke önskvärt material är exempelvis batterier av annat slag än blybatterier som sorterats fel hos leverantören samt blyskrot av annan kvalitet än vad som överenskommits med leverantören eller med inblandning av andra metaller än bly.

Förbehandling

Inkommande uttjänta blybatterier är helt eller delvis fyllda med batterisyra (utspädd svavelsyra). Eventuell avrunnen batterisyra avleds via en ränna till en avskiljningskammare varifrån den sedan pumpas till bufferttankar utanför processvattenverket, alternativt till plastseparationsanläggningen (Breakern).

Breaker

I Breakern separeras blybatterier till fyra separata fraktioner benämnda ”batteriskrot” (galler, poler och separatorer), ”blypasta”, ”PP-plast” och ”batterisyra”. Inleverans av batterier till Breakern sker löpande allt eftersom batterier levereras och tippas ner från rampen, varvid en första krossning sker. Batterierna förflyttas med hjullastare till en inmatningsficka och därefter via transportband in till Breakern där de finkrossas i en hammarkross.

I en trumma försedd med högtryckstvätt tvättas blypasta av från plastdelar och blykomponenter för att därefter samlas upp tillsammans med surgjort tvättvatten och blyhaltigt återfört slam från interna reningsverk i en separat tank. Blyslurryn från tanken leds till avsvavlingsanläggningen (se nedan). Polypropenplast (PP-plast) separeras från övriga batteridelar i ett vattenbad genom att nyttja de olika materialens densitet. Separerad PP-plast faller och mellanlagras i containrar och lagras därefter i lagerutrymme inom fabriksområdet inför utlastning och försäljning som en plastråvara till främst nytillverkning av blybatterier.

Batterisyrans separeras och samlas upp i separata tankar i anslutning till finkrossningen och används därefter för surgörning av tvättvattnet som används i högtryckstvätten. Avskilt tvättvatten från filterpressen recirkuleras. Överskottssyra och vatten i tankar pumpas tillsammans med överskottsdelar av tvättvattnet till processreningsverket. Batterisyra från batterier som levererats förfraktionerade för att uppfylla krav på transport på båt hanteras på samma sätt.

När det förekommer produktionsbegränsningar eller underhållsarbeten i Breakern krossas batterierna i en portabel batterikross alternativt av lastmaskin.

Avsvavling

Inom ramen för nollalternativet (utgörs av tillståndgiven verksamhet om 50 000 ton) kommer en avsvavlingsanläggning att installeras och driftsättas (under 2024). Avsvavlingen uppförs i samma byggnad som, och utgör en del av, Breakern. Genom avsvavlingen kan svavel avskiljas innan blypastan tillförs ugnen. Vid den syn som genomfördes i samband med huvudförhandlingen visade bolaget upp avsvavlingsanläggningen som i det närmaste skulle driftsättas.

Från Breakern transporteras blypastan i slutet system från slurrytank direkt till avsvavling i två reaktorer. Avsvavlingsprocessen startar när lut tillsätts i processen. Svavlet i pastan går i lösning medan bly främst ligger kvar i pastan som blyhydroxid. Från reaktorerna pumpas därefter avsvavlad pasta till en filterpress där den pressas innan den transporteras vidare till blandning/chargeberedning.

Lakvatten från filterpressen renas i lakvattenreningssteget som är en del av avsvavlingsprocessen, varefter detta vatten leds vidare till dagvattenverket.

Utsläpp till luft från avsvavlingen kopplas ihop med skrubber i Breakern. Utsläpp sker i skorsten tillsammans med utsläpp från Breakern.

Blandning – Chargeberedning

Råmaterialet från förbehandlingen (avvattnad och avsvavlad blypasta/slam samt övriga blykomponenter) blandas till högar med slaggbildare, järn och koks samt interna returerna som drosser. Blandning sker med lastmaskin och tillsätts därefter schaktugnen satsvis en gång i timmen.

Smältning i schaktugn

I schaktugnen smälts, reduceras bly och blypasta till råbly. I ugnen tillsätts syrgasanrikad värmd blästerluft, vilken tillsammans med koks och slaggbildare möjliggör en smältnings- och reduktionsprocess. Det smälta blyet tappas kontinuerligt till tre mottagningsgrytor som fylls växelvis. Som reserv finns en grytkarusell där blyet kan gjutas i block.

I processen genereras även slagg och skärsten vilket tappas i grytor som ställs att svalna på hårdgjord yta. Slagg och skärsten separeras mekaniskt med en materialhanterare och huvuddelen av slaggen återförs till ugnen. Skärsten och den överskottsslagg som binder till skärstenen förvaras inomhus inför vidare transport till deponi.

Raffinering och legering

I mottagningsgrytorna sker huvuddelen av de raffineringsteg som krävs för att avlägsna föroreningar ur det råbly som kommer från schaktugnen. Föroreningarna stiger upp till ytan i grytan i form av oxider eller sulfider (dross). För borttagning av dross används en automatisk askavdragare. Drosser återförs till schaktugnen eller säljs till externa smältverk för uppärbetning.

Då blyet är färdigbehandlat i mottagningsgrytorna pumpas det vidare till legeringsgrytorna. I legeringsgrytorna tillsätts olika legeringsämnen för att uppfylla de specifikationer som överenskommit med kund. För de blylegeringar som måste vara fria från antimon, så kallad mjukbly, finns ett särskilt raffineringsteg, softning, där antimon oxideras med syrgas i en särskild softningsgryta.

Gjutning

Då blyet är färdiglegerat gjuts det till tackor. Från respektive gryta pumpas blyet till ett gjutband där gjutjärnskokiller fylls. Dessa kyls av i ett vattenbad, vilket temperaturen regleras med renat vatten från dagvattenverket via en värmeväxlare.

Efter gjutning staplas blytackorna i buntar varefter de vägs, bandas samt stämplas med bland annat tillverkningsnummer. De färdiga blybuntarna hämtas med truck och tas till färdigvarulagret. Lagring av buntar med färdigvaror sker även utomhus.

Processgassystem och fjärrvärmeproduktion

Från schaktugnen (se ovan) avleds processgasen till en efterbrännkammare för att därefter kylas ned genom att värmen återvinns i pannan för värmeåtervinning. Värmen i vattnet från pannan omsätts sedan till fjärrvärme via en huvudvärmeväxlare som överför värmen från pannan till kommunens fjärrvärmenät samt till företagets internvärmenät. För närvarande produceras cirka 20 GWh per år.

Den varma processgasen blandas efter pannan för värmeåtervinning med luft från produktionslokalen vilket sänker temperaturen på gasen ytterligare före rening i processgasfilter, bestående av fyra processgasfilter (textila spärrfilter). Processgaserna passerar ett "Fire-fly"-system som detekterar gnistor och slår ut dessa genom att spreja in vatten innan de når processgasfiltren. Den renade gasen transporteras efter filtren via fläktar till skorsten för utsläpp.

Processgaserna från raffineringsanläggningen, ventilationsluft samt stoft från utsug ovanför samtliga mottagnings- och legeringsgrytor avleds till ett separat processgasfilter. Den renade gasen transporteras sedan via fläkt till en stålskorsten.

Från de fyra processgasfiltren faller filterstoff. Filterstoff transporteras med skruvtransportör till en separat byggnad, där det fylls på storsäck. Filterstoff lagras under skärmtak i täta dubbelsäckar (på träpall).

Utsläpp till luft från avsvavlingsprocessen kopplas ihop med skrubbern tillhörande Breakern där tungmetaller och svavel avlägsnas innan de renade processgaserna släpps ut via befintlig skorsten. Kalkinjektion till schaktugnens gassystem kommer finnas kvar som reservprocess för att kontrollera utsläpp av svaveldioxid tills bolaget bedömer att avsvavlingsanläggningen är funktionssäker. Mängden kalk som doseras in i gassystemet är kopplat till mätning av svaveldioxidhalt i restgaserna, och denna minskar betydligt när avsvavlingen är i drift.

Hantering av lakvatten, processvatten samt dagvatten

Lakvattenverk

Den vätska som genereras i avsvavlingsprocessen, lakvätska, kommer neutraliseras och renas från tungmetaller i flera steg i en ny lakvattenreningsprocess placerad i anslutning till avsvavlingsreaktorerna. Lakvattenverket kommer att bestå av bland annat tankar, filterpress och en kolonn. Lakvattenverket är designat för att behandla inkommande vatten med högt pH. All batterisyra som avlägsnas från inkommande batterier återanvändas som reagens och pH-justerare i avsvavlingsreaktorn.

Efter rening i lakvattenverket kommer vattnet ledas vidare till det befintliga dagvattenverket. Den svavelsyra som ingår i lakvätskan neutraliseras med natriumhydroxid och bildar natriumsulfat som via dagvattenverket avleds till recipienten.

Utflödet av vatten från lakvattenreningsprocessen kommer att vara högre till dagvattenverket än vad befintligt processvattenverk medför. Utflödet av vattnet kan dock stoppas i händelse av att lagringsvolymen vid dagvattenverket behöver frigöras. Lakvattenverket kommer inte påverka dagvattenverkets kapacitet. Lakvattenverket är designat för ett flöde upp till 20 m³/h.

Processvattenverket

I processvattenverket behandlas processvatten från olika anläggningsdelar (batterisyra, dvs. cirka 15 % -ig svavelsyra och spolvatten från batterikrossningen). Vattnet som leds till processreningsverket innehåller metaller och har ett mycket lågt pH. Verket är dimensionerat för ett inkommande flöde upp till 5 m³/h.

Från respektive batterihall avleds batterisyra till pumpstationer för grovavskiljning av skalrester samt pumpning till två bufferttankar varifrån syran leds till en utjämningsstank där pH justeras till cirka 2.

Efter en första pH-justering justeras pH i ytterligare två steg i reningsverket upp till pH 5,5 respektive 8,5. Neutralisering sker i alla stegen med natriumhydroxid varvid metallhydroxidflockar bildas. Därefter sker slamavskiljning i en sedimentationsbassäng efter tillsats av polymer som flockningsmedel. Slammet pumpas sedan, efter ytterligare polymertillsats, till en centrifug där det avvattnas så att det kan återvinnas i schaktugnen. Slammet kan även pumpas till Breakern och där blandas med blypasta för återvinning av bly. I processvattenverket renas >99 % av de föroreningar som föreligger i högst halter i batterisyran (Pb, Zn, Cd och Ni) innan vidare avledning till dagvattenverket.

Processvattenverkets funktion ersätts av lakvattenverket i samband med att den permanenta avsvavlingen tas i drift, eftersom processreningsverket är konstruerat för att behandla vatten med lågt pH och avsvavlingsprocessen genererar ett lakvatten med högt pH som därför behöver behandlas i lakvattenverket. Befintligt processreningsverk kommer vara kvar för att processa batterisyra från Breakern och från batterihallarna.

Dagvattenverket

Inkommande vatten till dagvattenverket utgörs huvudsakligen av dagvatten från anläggningsområdets interna ledningsnät, samt renat processvatten från processvattenverket och lakvattenverket. Hit leds även duschvatten från personalens omklädningsutrymmen och vatten från tvätthall för fordon och maskiner. Dagvatten från huvudkontorets tak och delar av personalbyggnader längs Gasverksgatan, leds direkt till det kommunala dagvattennätet.

Dagvattenreningsverket är dimensionerat för ett flöde på 160 m³/h. Det renade vatten leds efter behandlingen via kommunens dagvattennät till recipienten, Lundåkra-

bukten (Öresund). Utsläppspunkten delas med bland annat det kommunala reningsverket Lundåkraverket. Nuvarande reningsanläggning (inklusive utjämningsbassäng) är dimensionerad för 10-års regn eller en regnvaraktighet upp till 30 minuter.

Inkommande vatten till dagvattenverket samlas upp i en råvattenbassäng varifrån det pumpas till en mätträna för flödesmätning. Flödesmätningen styr doseringen av järnklorid och polymer. Dosering av natriumhydroxid för metallutfällning styrs av vattnets pH-värde. Dosering sker under omrörning i två steg, grovjustering samt finjustering till pH 10. Därefter fördelas vattnet i två parallella linjer för flockning och slamavskiljning. Flockningsmedel (polymer) tillsätts före flockningskamrarna för att ytterligare öka storleken på flockarna innan slamavskiljning sker genom sedimentation i lamellavskiljare samt genom filtrering i sandfilter. Sandfiltret består av fyra parallella enheter med en gemensam pump för backspolning.

Vid höga flöden och nivåer nära bräddningsnivån i systemet pumpas dagvattnet till en utjämningsbassäng som rymmer 2 000 m³. Vattnet leds vid lågflöde tillbaka till ledningsnätet för behandling i reningsverket. Total uppsamlingskapacitet på anläggningen är cirka 2 400 m³. Utöver utjämningsbassängen finns en intagskassun som rymmer cirka 150 m³ samt att dagvattenledningarna i sig uppskattas ha en tillgänglig volym på cirka 250 m³.

Efter rening samlas vattnet i en renvattenbassäng. Vattnet används för backspolning av sandfiltren samt som kylvatten för gjutbandet i blyhallen. Från renvattenbassängen avleds det renade vattnet till recipienten efter mätning av pH, grumlighet och flöde samt provtagning för analys avseende metaller.

Lagringsbassänger

Utanför processvattenverket finns tre bassänger för lagring av vatten från exempelvis områdessopning, vatten från tryckspolning av avloppsledningar samt annat insamlat avloppsvatten. Detta vatten avleds till processvattenverket.

Råvaror och kemiska produkter

En stor mängd råvaror och kemiska produkter används i Bolidens verksamhet. Största delen av dessa utgör råvara för blyproduktionen (t.ex. uttjänta blybatterier och blyskrot), tillsatser till schaktugnen (t.ex. slaggbildare) och tillsatser till raffineringprocessen för att uppnå kvalitetskrav. Därutöver används även ”övriga kemikalier” så som syrgas, kvävgas, natriumhydroxid m.fl. kemikalier i produktionen eller i något av de interna reningsstegen.

Den utökade produktionen som ansökt verksamhet omfattar medför en ökad mängd råvara för blyproduktion i jämförelse med nollalternativet med avseende på uttjänta blybatterier, förseparerade inköpta blykomponenter, gjutjärnsspån och koks. I övrigt bedöms råvaruanvändningen ligga på samma nivå som vid nollalternativet.

Mängden legeringsämnen och raffineringkemikalier ökar i jämförelse med nollalternativet.

För resterande övriga kemikalier ligger förbrukningen vid ansökt verksamhet på samma nivå som för nollalternativet.

Maximalt lagrad mängd farliga ämnen enligt Sevesolagen kommer inte att ändras.

Skyddsåtgärder

Blyinnehållande råmaterial, utom metalliskt blyskrot och hela batterier, lagras väderskyddat. Boliden har som mål att batterier som levereras i bulk ska krossas samma dag som de inkommit till anläggningen. Hela området där förvaring och lagring av batterier förekommer är anslutna till avloppsledningssystem som leder nederbördsvatten till det interna dagvattenreningsverket. De eventuella föroreningar som skulle kunna följa med nederbördsvatten vid förvaring utomhus fångas och omhändertas i reningsprocessen vid det interna reningsverket. Den hårdgjorda ytan kontrolleras visuellt vid rondering av verksamhetsområdet. Råmaterial som lagras utomhus lagras i anslutning till Batterihall 2 / Slagghall.

Sand, kalksten, järnskrot samt koks lagras normalt utomhus i direkt anslutning till blandningshallen.

Syrgas levereras och lagerhålls i gasflaskor eller med tankbil till en kryotank. Kvävgas levereras i tankbil till en kryotank. Acetylen levereras i gasflaskor som förvaras utomhus. Övriga kemikalier förvaras inomhus inom invallning.

Ansökt verksamhet medför inte någon förändring i hanteringen av råvaror och kemiska produkter. Några särskilda skyddsåtgärder planeras inte som en följd av den ansökta verksamheten.

Energiförsörjning och energianvändning

Vid anläggningen används i huvudsak tre energislag; el, naturgas och koks. Huvuddelen av elenergin används för evakuering av processgaser samt för försörjning av schaktugnen med blästerluft via en eldriven blåsmaskin. Naturgasen används för varmhållning av efterbrännkammare, förvärmning av blästerluft till schaktugnen samt för varmhållning och smältning av bly i raffineringsgrytorna. De senaste tre åren har i snitt cirka 5 600 ton koks förbrukats per år. Koks är främst ett reduktionsmedel, men fungerar även som energibärare i schaktugnsprocessen och tillsätts tillsammans med övrigt råmaterial till schaktugnen.

När avsvavlingsanläggningen tagits i drift kommer detta medföra ett minskat behov av koks. För el tillkommer behov i form av pumpar och omrörare för avsvavlingsanläggningen. Naturgasanvändningen påverkas inte av installationen av avsvavlingsanläggningen.

Elenergianvändningen vid ansökt verksamhet beräknas öka något i relation till nollalternativet, kopplat till den utökade produktionen (från 12 000 MWh per år till 16 000 MWh per år). Naturgasanvändningen beräknas inte förändras i relation till nollalternativet (39 000 MWh per år). I förhållande till nuläget ökar dock båda.

Skyddsåtgärder

Boliden arbetar löpande med energihushållningsåtgärder för att minska energianvändningen. För att minska miljöpåverkan från verksamhetens energianvändning har bolaget som ambition att ersätta naturgas med biogas. Detta har dock ännu inte varit möjligt på grund av låg tillgång till biogas.

Boliden omfattas av Lag (2014:266) om energikartläggning i stora företag. Enligt lagen har stora företag skyldighet att minst vart fjärde år göra kvalitetssäkrade energikartläggningar innehållande information om hur mycket energi som årligen tillförs och används för att driva verksamheten. Energitkartläggningen ska även ge förslag på kostnadseffektiva åtgärder som företaget kan vidta för att minska sina kostnader, minska energianvändningen och därmed öka energieffektiviteten. Bolaget är även certifierat enligt energiledningssystemet ISO 50 001. En energikartläggning ska även som en del av certifieringen genomföras vart fjärde år.

En energikartläggning utfördes vid anläggningen 2021 (och nästa kommer utföras 2025). De mest intressanta energibesparingspotentialerna som identifierades vid energikartläggningen var avsvavling av batteripasta, förvärmning av blästerluft samt förvärmning av förbränningsluft.

Genomförda energisparande åtgärder vid verksamheten de senaste tre åren är bland annat separering av PP-plast genom flotation, installation av ny tryckluftskompressor, installation av solceller samt frekvensreglering av kylfläktspaket. Vidare är avsvavlingsanläggningen under driftsättning.

Vattenanvändning

Vatten används i processen till kylning, städning, bevattning av hårdgjorda ytor (dammbekämpning) samt för renspolning av fordon i portar. Försörjning sker från det kommunala vattennätet.

Ansökt verksamhet medför en något ökad vattenanvändning jämfört med nollalternativet, som ett resultat av den utökade produktionen (från 120 000 m³ till 130 000

m³ per år). Bolagets uttag av kommunalt vatten bedöms vid ansökt verksamhet utgöra cirka 2,5 % av vattenanvändningen i kommunen.

Skyddsåtgärder

Bolaget arbetar fortlöpande med att minimera vattenanvändningen. Vattenbehandlingen vid anläggningen sker i enlighet med BAT vilket bland annat innebär att behandlat vatten recirkuleras och återanvänds i så stor grad som möjligt.

Återvinning av renat processvatten från det interna reningsverket till sprinkling av transportvägar har diskuterats inom bolaget, men det har hittills bedömts att vattnet som innehåller metaller och salter riskerar kunna sprida dessa genom diffust damm. Bolaget har även en dialog med NSVA om att i framtiden använda så kallat tekniskt vatten, det vill säga vatten som är renat men inte av dricksvattenkvalitet, för sprinkling av området. Bolaget utreder även möjligheten att samla upp och använda ej föroreningspåverkat regnvatten från exempelvis tak eller andra liknande ytor. Vidare kommer recirkulation av vatten ske i avsvavlingsanläggningen.

Transporter

Transporter till och från anläggningen sker med lastbil eller fartyg och lastbil. Intransporter med lastbil till Bolidens anläggning sker från väg E6 via Österleden, Söderleden, Varvsvägen och Stuverigatan. Även ungefär hälften av uttransporterna leds denna väg. Andra hälften av uttransporterna sker via Gasverksgatan till Varvsvägen. Alla transporter genomförs dagtid på vardagar.

Antalet lastbilstransporter vid nollalternativet, med en produktion på cirka 50 000 ton, uppgår till cirka 25 transporter per dag (50 fordonsrörelser).

Då förbrukningen av järn kommer att minska med cirka 70 % när avsvavlingen har tagits i drift, kommer detta medföra både ett minskat antal inleveranser av järn och ett minskat antal utleveranser av skärsten till deponi med uppskattningsvis 7 500 ton/år. Detta ger även att antalet lastbilstransporter till hamnen för vidare transport med fartyg kommer att minska.

Ansökt verksamhet innebär att större mängder råmaterial och produkter kommer att transporteras till och från anläggningen. Detta medför att antalet transporter med bil kommer att öka med 10-14 transporter (20-28 fordonsrörelser) jämfört med en produktion på 50 000 ton. Ansökt verksamhet medför därmed cirka 70-78 fordonsrörelser per dygn. Lastbilstransporter till och från verksamheten vid ansökt verksamhet kommer att utgöra mellan 0,4 % och 1,6 % av den totala trafiken samt 8-12 % av den tunga trafiken på de vägavsnitt i närområdet där trafikmätningar har genomförts.

Skyddsåtgärder

Boliden arbetar med fyllnadsgrad i lastbilar, det vill säga att lastbilar lastas med den maximala vikten för fordonet, vilket ur materialets synpunkt är en ”fullastad transport”.

Avfall och restmaterial

Vid verksamheten uppkommer både farligt och icke-farligt avfall. Farligt avfall utgörs framför allt av blyskärsten och överskottsslagg som binder till skärstenen men också av elskrot, lysrör, spillolja etc.

Icke-farligt avfall från verksamheten utgörs bland annat av stålytterhöljen till batterisatser, trä, betong, papper, plast och brännbart avfall.

Restmaterial i form av filterstoff PP-plast skickas för upparbetning. Returslagg och avskilda drosser från blyhallen återförs till schaktugnen eller skickas iväg för upparbetning. Dessa material lagras under tak alternativt inomhus.

Vid verksamheten faller dagligen cirka 30 ton dross i blyhallen, vilket motsvarar cirka 7 000 ton per år. Av dessa har, de senaste tre åren, mellan cirka 1 300-2 500 ton exporterats för upparbetning. Resterande mängd har återförts till schaktugnen. För filterstoff är mängden cirka 3 ton dagligen, vilket motsvarar cirka 600-1 000 ton per år. Filterstoff lagras i förslutna storsäckar på hårdgjord yta under tak innan det

skickas vidare för upparbetning. Separerad PP-plast säljs som en plastråvara främst till nytillverkning av blybatterier.

Avfallsmängderna vid ansökt verksamhet bedöms ligga på samma nivå som vid nollalternativet. Vid ansökt verksamhet bedöms mängden dross uppgå till 45 ton per dygn. Hanteringen av drosser kommer inte förändras, en del kommer fortsatt att skickas för extern upparbetning och resterande del återförs till schaktugnen. Mängden filterstoff och returslagg bedöms vara oförändrad. Mängden skärsten (farligt avfall) kommer dock att minskat markant jämfört med nuläge. Från cirka 16 000 ton per år till 7 500 ton per år. Detta pga. avsvavlingsanläggningen.

Skyddsåtgärder

Generellt för verksamheten gäller att allt avfall ska sorteras och placeras i för ändamålet uppmärkta kärl för vidare transport. Boliden har nyligen uppdaterat avtal med entreprenör för säkerställande av rapportering av omhändertagna mängder farligt avfall som uppkommit i verksamheten till Naturvårdsverkets avfallsregister.

Skärsten och slagg förvaras inomhus i lagerbyggnader eller under skärmtak. Hantering sker på hårdgjord yta inom slaggplan. Eventuellt nederbördsvatten som faller på platsen samlas upp och ledas till reningsverket.

Blydross från raffineringsanläggningen samt stoff och slagg som uppkommer vid rensning av gassystemets olika delar lagras inomhus. Avskilt blyhaltigt slam från reningsverken pumpas antingen tillbaka till Breakerns slurrytank, eller centrifugeras och blandas med batterier i batterilagren.

Förorenade massor från exempelvis markarbeten på området hanteras i samråd med tillsynsmyndighet genom anmälan enligt gällande regler.

Ansökt verksamhet medför inte att några nya avfallsfraktioner tillkommer vid verksamheten jämfört med nollalternativet. Några ytterligare skyddsåtgärder bedöms inte vara påkallade för ansökt verksamhet.

Sevesoverksamhet

Boliden Bergsöe AB omfattas av Lag (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor. Verksamheten omfattas av den högre kravnivån vid tillämpning av gränsmängder för giftiga och miljöfarliga ämnen enligt förordningen (2015:236) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor.

Enligt 22 kap. 1 § 6 p. miljöbalken ska en ansökan i ett ansökningsmål innehålla det handlingsprogram och den säkerhetsrapport som krävs enligt lagen (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor, om den verksamhet eller åtgärd som målet avser omfattas av den lagen.

Boliden har till ansökan bifogat bolagets Säkerhetsrapport, Bilaga D, med tillhörande Riskrapport och Beredskapsplan.

Säkerhetsrapporten syftar till att beskriva verksamheten vid Boliden Bergsöe AB, de risker för allvarliga kemikalieolyckor som är förknippade med verksamheten samt de åtgärder som har vidtagits för att förebygga och begränsa sådana olyckor. Säkerhetsrapporten innehåller även en beskrivning av omgivningen kring anläggningen samt en riskbedömning som beskriver risker och olycks- och skadeförebyggande åtgärder.

Skyddsåtgärder

Vid Boliden arbetas det aktivt med att minska riskerna för allvarliga kemikalieolyckor. Det förekommer en lång rad skyddsåtgärder och andra insatser för att begränsa följderna av en allvarlig kemikalieolycka. Dessa påverkas inte av ansökt verksamhet.

Inga ytterligare åtgärder med anledning av den riskbedömning som genomförts av Boliden, bilaga D2, är för närvarande planerade inom verksamheten. Identifierade

scenarier utgör, enligt Bolidenkonzernens värderingskriterier, ingen eller liten risk och hanteras med befintliga rutiner och arbetssätt.

Miljökonsekvensbeskrivning

I miljökonsekvensbeskrivningen (MKB:n) som bifogats ansökan beskrivs den ansökta verksamheten ur ett hållbarhetsperspektiv. MKB:n innehåller även en redovisning av verksamhetens lokalisering, utformning och omfattning samt en områdesbeskrivning.

En central del i MKB:n är den ansökta verksamhetens miljöeffekter och bedömningen av dess konsekvenser. De miljöeffekter som beskrivs och bedöms är verksamhetens påverkan på:

- Pågående markanvändning
- Naturmiljö
- Kulturmiljö och landskapsbild
- Friluftsliv och rekreation
- Övriga områdesskydd
- Energianvändning
- Vattenanvändning
- Buller
- Transporter
- Råvaror och kemiska produkter
- Avfall och restprodukter
- Utsläpp till luft
- Utsläpp till vatten
- Risk och säkerhet
- Yttre händelser

MKB:n innehåller även en konsekvensbedömning av miljöeffekterna utifrån att den planerade verksamheten eller åtgärden inte kommer till stånd, ett så kallat ”nollalternativ”. Syftet med redovisningen av nollalternativet är att ge ett underlag för att

kunna värdera vilken förändring verksamheten eller åtgärden medför ur miljösynpunkt utifrån de förhållande som råder i dag bland annat vad avser produktionsmängd. I MKB:n utgör nollalternativet tillståndgiven verksamhet om 50 000 ton, dvs. grundtillståndet, inklusive anmälda ändringar (avsvavlingsanläggning) och åtaganden inom ramen för prövningen av Ändringstillståndet.

I enlighet med vad som framgår i MKB:n är ansökt verksamhets konsekvenser för människors hälsa och miljön obetydlig eller positiv i jämförelse med nollalternativet, för samtliga redovisade miljöaspekter med undantag för transporter till och från anläggningen. Dessa kommer att öka något och medför därmed en liten negativ konsekvens.

I relation till nuläget medför ansökt verksamhet liten negativ konsekvens med avseende på användning av vatten och energi, transporter samt utsläpp till luft och vatten vilket framför allt kopplar till den utökade produktionen. Med avseende på avfall samt råvaror och kemikalier medför ansökt verksamhet en positiv konsekvens i relation till nuläget eftersom mängden farligt avfall kommer minska och mängden bly som kan återvinnas ökar. För övriga aspekter medför ansökt verksamhet ingen förändrad påverkan jämfört med nuläget.

Vidare beskriver MKB:n verksamhetens konsekvenser för nationella och regionala miljömål, miljöprogram för Landskrona kommun samt FN:s globala hållbarhetsmål.

Nedan redovisas något utförligare rådande förhållanden, de skyddsåtgärder och den samlade bedömningen av konsekvenserna för utsläpp till luft (från punktutsläpp och diffus damning) och vatten som Boliden redovisat i MKB:n. Vidare framgår verksamhetens påverkan på närliggande Natura 2000-områden. I övrigt och för att få en mer utförligare beskrivning av den ansökta verksamhetens miljöpåverkan, effekter och konsekvenser samt skyddsåtgärder hänvisas till ansökans Bilaga C (MKB:n).

Utsläpp till luft

Punktutsläpp

Verksamheten i blyhallen ger upphov till utsläpp till luft i form av processgaser från ugn, softningsugn, utsug från grytugnar, samt rökgaser från gasbrännare. Processgaser och utsug från processutrustning i blyhallen avleds till processgasfilter. Utsläppen utgörs av stoft med innehåll av metaller som bly, kadmium, koppar, zink, arsenik och krom. Rökgaserna från naturgasbrännarna i blyraffineringsanläggningen avleds via processgasfilter vidare till skorsten. Processgaser och ventilationsluft från schaktugnen avleds via processgasfilter vid schaktugnen till skorsten.

Bolaget mäter stofthalterna från filter 1-5 samt, sedan slutet av år 2019, även från Breakern. Utsläppet från processgasfilter har tidigare mätts två gånger per år. Från och med år 2022 utförs mätningar fyra gånger per år.

Utsläppsmängderna till luft (och i förekommande fall även halter) av stoft, bly, antimon, svaveldioxid, kväveoxider, dioxin, kvicksilver m.fl. parametrar från blyproduktion genom punktutsläpp, dvs. filter 1-5 samt Breakern, för åren 2019-2021 samt vid nollalternativ och ansökt verksamhet redovisas i MKB:n (tabell 14). Vid huvudförhandlingen kompletterades detta även med en redovisning för åren 2022 och 2023.

Boliden anger vidare i MKB:n att punktutsläppen av stoft har minskat från verksamheten sedan mätningarna startade år 2006. Den främsta förändringen i utsläppen från punktkällor sker mellan år 2008 och år 2009. Då infördes åtgärder, bland annat kopplat till att krossat batteriskrot lagras i lagerbyggnad, dammande material innehållande bly lagras under tak och transport av filterstoff från lagerhallen till schaktugnens blandningshall sker med täckta fordon.

År 2012 föranledde dock instabil drift vid verksamheten och problem med Fire-Fly system (under intrimning) till filter högre utsläpp av stoft. Fire-Fly systemet var fullt installerat år 2013. År 2014 upphörde verksamheten med att recirkulera filterstoff i processen, vilket även det minskade utsläppet av stoft. En tydlig minskning

av utsläppen av kvicksilver och dioxin noterades även det i samband att Boliden slutade att återföra filterstoff till schaktugnen. För bly visar mätningarna på en utsläppsreduktion på närmare 75 % mellan år 2013 och år 2014.

Punktutsläpp från verksamheten har vid jämförelse med produktionsmängden tidigare inte visat sig vara direkt kopplade. Vissa år då produktionen har legat högt har punktutsläppen varit lägre än år med mindre produktion. Punktutsläpp från verksamheten bedöms därför vara mer kopplade till åtgärder som vidtas vid verksamheten, exempelvis är återförandet av filterstoff till schaktugnen som upphört en sådan åtgärd som visat sig resultera i minskade punktutsläpp.

Ansökt verksamhet beräknas medföra något ökade punktutsläpp av zink, nickel, koldioxid och svaveldioxid jämfört med nollalternativet. Övriga punktutsläpp beräknas ligga på samma eller lägre nivå än nollalternativet. Nollalternativet medger ett punktutsläpp av bly på 350 kg per år enligt gällande grundtillstånd. Ansökt verksamhet medför ett på 25 kg per år.

I jämförelse med nuläget kan ansökt verksamhet medföra ökade punktutsläpp med avseende på samtliga parametrar undantaget mängden svaveldioxid, där mängden beräknas minska vid ansökt verksamhet.

Punktutsläppen för ansökt verksamhet är baserade på uppgifter om avsvavlingsanläggningen och beräknade utifrån ansökt produktionsökning. Arbetet för att begränsa diffus damning (se nedan) kan också innebära att luftflöden som bedöms kunna bidra till diffus damning kopplas till processgasfilter och behandling i reningsanläggning, vilket medför att ett visst ökat utsläpp från punktkällor kan förväntas när den diffusa damningen minskar. Siffror som redovisas i MKB:n för ansökt verksamhet omfattar därför en viss marginal för att skapa möjlighet att koppla på luftflöden som identifierats innehålla stoff till reningsanläggning.

Diffus damning

Diffus damning uppkommer i första hand som följd av material på råmateriallager samt spill på körbanor som rivs upp av transportfordon. Lagring av metalliskt bly sker på område skiljt från blyproduktionen och beräknas inte påverka den diffusa damningen.

Boliden genomför sedan april år 2019 egna mätningar av diffust damm (som fallande stoft) med samma metod och mätningssleverantör som bland annat Landskrona stad använt sig av under en längre tid. Boliden följer internt flera av de analyserade parametrarna, men är primärt fokuserade på uppföljning av mängden bly.

Utöver de egna mätpunkterna för fallande stoft följer Boliden även upp de mätpunkter som Landskrona stad använder sedan flera år. Boliden har utöver detta, portabla mätare som används för ytterligare datainsamling för att identifiera dammande platser samt utvärdering av genomförda insatser för att minska diffust damm från verksamheten. Utöver mätning, sker kontroll och uppföljning av diffus damning genom rondering och inspektioner.

Slaggplan har enligt Bolidens mätningar år 2019-2021 identifierats som en av de mest dammande lokalerna inom verksamhetsområdet. På slaggplan hanteras skärsten. Skärsten körs ut från ugns hallen genom blandningshallen till slaggplan där den tippas och kyls av. Transporter kör återkommande in och ut och föroreningar kan fastna på däck eller dras ut genom porten som öppnas, vilket bedöms vara orsaken till att stoft inifrån byggnader kommer ut och kan spridas som diffust damm.

Installationen av avsvavlingsanläggningen bedöms minska bildandet av skärsten. Därigenom kommer även mängden transporter på slaggplan att minska. Som en följd av installation av avsvavlingsanläggning i befintlig anläggning bedöms därmed utsläpp kopplade till diffus damning att minska från verksamhetsområdet.

Kommunens mätpunkt Industriområde 3 är lokaliserad cirka 350 meter sydväst om Slaggplan. Uppmätta mängder bly i stoft vid Industriområde 3 är betydligt lägre än

de mängder som uppmätts vid Slaggplan vid samma tidpunkt. Likaså är uppmätta mängder vid kommunens mätpunkt Industriområde 1, belägen cirka 200 meter från verksamhetsområdet, tydligt lägre än de som uppmätts inne på Bolidens verksamhetsområde. Detta tyder på att den diffusa damningen främst är lokaliserad i närområdet kring Bolidens verksamhet. Ansökt verksamhet och den produktionsökning som denna innefattar bedöms, med hänsyn tagen till de åtgärder som vidtas vid verksamheten (se nedan), inte medföra en ökad diffus damning, i relation till nollalternativ/nuläget.

Skyddsåtgärder

Sedan tillstånd för befintlig verksamhet erhöles år 2013 har flertalet åtgärder vidtagits för att minska utsläpp till luft. Samtliga utredningar och åtgärder som har vidtagits från år 2012 och framåt med syfte att begränsa damning och utsläpp redovisas i PM om bolagets interna mätningar, Bilaga C9 till ansökan. Några av de åtgärder som vidtagits år 2019-2022 är bland annat drifttagning av Breakern och installation av skrubber för rening av luft från Breaker (punktutsläpp), rökgaserna från Blyhallen har kopplats till filter 5, ny port mellan Batterihall 2 och Blandningshallen har öppnats, vilket möjliggjort att ytterligare transporter av material kan ske inomhus och drifttid för dammsugarbil på områden har utökats och optimering av bevattning på området.

Bolaget har genom en nyligen utförd utredning fortsatt fokusera på arbetet med justeringar i anläggningen i syfte att minska diffus damning.

Baserat på utredningen har omfördelning av sådana material, exempelvis koks, genomförts eller är under genomförande med målsättningen att minimera antalet passager in och ut ur byggnader med dammande material.

Genom att ha ett fordon på insidan av portöppningen och ett annat på utsidan så minskas antalet passager av fordon genom port. En preliminär uppskattning är att antalet passager genom portar där dammande material förvaras ska kunna halveras.

Bolaget har vidare fattat beslut om att genomföra en investering i en hjultvätt (vilken kunde bevittnas vid synen som genomfördes i samband med huvudförhandlingen). I korthet går konceptet med ”hjultvätt” ut på att all utgående trafik från dammande lokaler ska passera genom en hjultvätt som säkerställer att damm och blyhaltigt material tvättas av från fordonen innan de kör vidare ut på området. Trafikflödet genom lokaler där dammande material hanteras leds om så att inpassering in till dessa lokaler sker genom olika portar beroende på syfte, men att alla utpassager sker via den nya hjultvätten för att minska spridning av dammande blyhaltigt material. Hjultvätten är utrustad med ett separat renings-/sedimenteringssteg för avskilt fast material och vattnet från anläggningen kommer att renas i bolagets eget reningsverk.

Samlad bedömning

Verksamheten vid Boliden medför utsläpp till luft främst i form av stoft och metaller samt förbränningsgaser i form av kväveoxider, svaveldioxid och koldioxid. Utsläpp till luft sker genom punktkällor och genom diffus damning. Ansökt verksamhet medför minskade punktutsläpp i relation till nollalternativet. I förhållande till nuläget kan ansökt verksamhet medföra ökade punktutsläpp.

Utsläppen till luft i form av diffusa utsläpp från verksamheten är inte direkt kopplad till produktionsmängden utan bedöms främst påverkas av de åtgärder som vidtas inom verksamheten för att förhindra utsläpp. En ökad produktion vid ansökt verksamhet bedöms därför inte medföra att den diffusa damningen ökar. Hanteringen vid slaggplan är, baserat på flertalet mätningar, identifierad som större källa för diffus damning. Åtgärder vidtas redan idag för att minska hanteringen på slaggplan men genom installation av avsvavlingsanläggningen inom ramen för nollalternativet bedöms källan till damningen från denna lokal begränsas ytterligare genom såväl minskad mängd skärsten som effektivare rutiner. Ansökt verksamhet bedöms inte medföra någon förändring jämfört med nollalternativet, och den damningsreduktion som installationen av avsvavlingsanläggningen bedöms medföra, vad avser diffus damning.

Kommunens luftmätningar av fallande stoft visar att metallhalterna, och däribland blyhalterna, är högre i anslutning till industriområdet än vid andra provlokaler. Mätresultaten visar på kumulativa utsläpp från Bolidens verksamhet och andra verksamheter som hanterar bly inom närområdet. Resultatet från kommunens mätningar bör användas för att visa på trender under en längre tidsperiod snarare än att peka på skillnader mellan enskilda år. Vad gäller blyhalterna i fallande stoft syns en minskad trend vid vissa provlokaler, där ibland Industriområde 1, sedan mätningarna startade. Boliden kommer fortsatt genomföra egna mätningar med samma metodik som Landskrona kommun för att studera nedfallet över tid inom det egna verksamhetsområdet.

Kommunens mätningar av bly i svävande stoft visar också på en nedåtgående trend. Av mätningarna vid Lundåkrahamnen framgår även att medelhalt av bly relativt ofta ligger under detektionsgränsen.

Även vad gäller kommunens mätningar i gräs och grönsaker finns det en kvalitativ överensstämmelse i att halterna i gräs, grönkål och mossa minskat. Överensstämmelsen gäller vid jämförelse av längre perioder men inte vid parvis jämförelse av enskilda närliggande år. IVL:s mätningar av bly i mossa från år 2020 visar att halterna är förhöjda i industriområdet men också att halterna minskar kraftigt med avståndet från punktkällorna.

En nedåtgående trend av blyhalt i blod kan ses i de mätningar som utförs hos arbetstagare på Boliden samt hos barn i Landskrona. Halterna av bly i blod hos barn i Landskrona är idag på samma nivå som hos barn på andra orter i Sverige.

Sammantaget kan konstateras att verksamheten, tillsammans med andra verksamheter i området, medför utsläpp av bly vilket syns i de mätningar och studier som genomförts i närområdet. Det kan dock konstateras att dessa utsläpp snabbt minskar med avståndet från verksamheten. Det kan också konstateras att halterna av bly generellt minskar vid de studier som pågått under en längre tid.

Utifrån de genomförda utredningar och mätningar som inte visar på några ökade nedfallstrender, halter av bly i blod hos barn i Landskrona eller arbetstagare vid Boliden samt att vattenrecipienten inte bedöms påverkas i någon större utsträckning (se mer nedan) bedöms ansökt verksamhet, med hänsyn tagen till de skyddsåtgärder som vidtas/kommer vidtas vid anläggning för att minska luftutsläppen, medföra en liten negativ konsekvens för människors hälsa och miljö jämfört med nuläget. I relation till nollalternativet medför ansökt verksamhet en positiv konsekvens.

Utsläppen av växthusgaser beräknas inte förändras i någon större utsträckning vid ansökt verksamhet och verksamheten bedöms därmed inte motverka det nationella miljömålet *Begränsad klimatpåverkan*. Ansökt verksamhet bedöms heller inte vara avgörande för möjligheten att uppnå gällande miljökvalitetsmål *Frisk luft*, med tillhörande preciseringar för kvävedioxid och partiklar, och miljökvalitetsmålet *God bebyggd miljö* med avseende på verksamhetens utsläpp till luft från verksamheten.

Ansökt verksamhet bedöms inte bidra till att några miljökvalitetsnormer i Landskrona överskrids och verksamhet bedöms därmed heller inte motverka möjligheten att uppnå FN:s globala hållbarhetsmål *Hållbara städer och samhällen* med avseende på luftkvalitet.

Utsläpp till vatten

Nollalternativ och ansökt verksamhet

Verksamheten ger upphov till utsläpp till vatten i form av renat industriellt processvatten, dagvatten och sanitärt vatten. Industriellt processvatten från schaktugnsbyggnaden, i huvudsak uppsamlad batterisyra, leds till processvattenverket. Det renade vattnet från processvattenverket leds vidare till dagvattenverket. Till dagvattenverket avleds även regnvatten från hela anläggningsområdet, renat lakvatten från avsvavlingen, samt duschvatten och vatten från maskintvätt i verkstaden, dränagevatten från laboratorie- och vaktbyggnaden samt från källaren i gamla blyhallen. Härifrån avleds vattnet efter rening i de egna reningsverken via kommunens dagvattnät till Lundåkrabassängen/Öresund.

Dagvatten från huvudkontor och delar av personalbyggnaden och sanitärt vatten avleds direkt till kommunens dagvatten- respektive spillvattennät.

I MKB:n (tabell 18) redovisas uppgifter om utsläpp till vatten från verksamheten år 2019-2021, vid nollalternativet samt beräknade halter och mängder vid ansökt verksamhet. Vid huvudförhandlingen kompletterades dessa uppgifter även med uppgifter om utsläpp för åren 2022 och 2023.

Utöver de utsläpp av metaller som sker direkt till vatten från Bolidens reningsverk, tillförs även recipienten bly via de utsläpp till luft som sker genom direktdeposition eller avrinning från hårdgjorda ytor. För diffusa utsläpp kan huvuddelen av depositionen antas ske relativt nära Boliden medan punktutsläpp från skorstenar antas ha en större regional spridning. En mindre andel kan antas härröra från Bolidens stoftutsläpp med deposition av bly på land som via sekundär spridning med dagvatten tillförs Öresund.

En bedömning av blytillförseln till recipient via diffus damning genom direktdeposition och avrinning gjordes i samband med ansökan om tillstånd till en produktion om 55 000 ton. Då var bedömningen att cirka 10-15 kg bly per år tillförs recipienten via diffus damning.

Under år 2019-2021 har reningsverket bräddat en gång per år. Bräddningar mäts och övervakas och beräknade utsläpp vid dessa redovisas i miljörapporten. Det som är mest avgörande om bräddning sker eller inte är inte den totala regnmängden mätt under ett dygn utan intensiteten på regnet. Vid bräddningstillfällena har stora mängder nederbörd fallit över Landskrona under kort tid. Av denna anledning har bolaget ökat pumpkapaciteten i reningsanläggningen för att systemet ska hinna med vid intensiva regn.

Utsläpp till vatten från ansökt verksamhet beräknas öka med avseende på natriumsulfat och järn i relation till nollalternativet. Utsläppsmängder av bly, nickel, arsenik

och krom minskar vid ansökt verksamhet i jämförelse med nollalternativet. För övriga utsläpp beräknas mängder och halter ligga på samma nivå som nollalternativet. De totala utsläppsmängderna kommer dock kunna öka något jämfört med nuläget då produktionen ökar och mängden utgående vatten ökar.

Med anledning av föreliggande ansökan har bedömningen uppdaterats av blytillförsel till recipient via diffus damning genom direktdeposition och avrinning. Den diffusa damningen bedöms inte öka vid ansökt verksamhet. Därmed bedöms utsläpp av bly via direktdeposition och avrinning som ett resultat av diffus damning ligga på samma nivåer som vid nollalternativet, cirka 10-15 kg per år. Total uppskattas blyutsläppen från verksamheten via diffus damning och punktutsläpp kunna medföra ett utsläpp av cirka 28 kg bly till Öresund årligen.

Skyddsåtgärder

I modern tid finns det en mycket liten korrelation, eller ibland till och med en negativ korrelation, mellan Bolidens produktions- och utsläppsmängder. Vilka utsläpp som sker styrs istället i huvudsak av åtgärder för förbättrad rening och andra spridnings- och damningsförebyggande åtgärder. Genom löpande optimering i reningsanläggningen minskar variationerna i utgående flöde vilket ger en stabilare rening.

På anläggningen finns tre reningsverk i vilka vattnet genomgår flera reningssteg innan utsläpp till recipient som sker via kommunens ledning.

Kontinuerlig övervakning av utgående vatten från reningsverket sker med flödesmätare, pH-mätare och grumlighetsmätare, med larm vid avvikelser. Samlingsprov tas varje vecka med automatisk flödesrelaterad provtagningsutrustning på utgående vatten. Redovisning sker månadsvis internt där analysresultat avseende metallhalter samt utgående vattenmängd, nederbörd, pH och grumlighet ingår. Avvikelser rapporteras löpande till länsstyrelsen. Förutom kontroll och analyser av de metaller som omfattas av tillståndet, utförs externa analyser av arsenik, kvicksilver, nickel, krom, BOD och COD två gånger per år. I och med installation av avsvavlingsanläggningen ska bolaget även mäta påverkan från verksamhetens utsläpp av sulfat.

Mätningarna, intervall och placering, ska spegla eventuell påverkan på bolagets tillförsel av sulfat. Det gäller såväl det direkta utsläppet av sulfat som en bedömning om kvicksilvermetylering.

För att minska risken att obehandlat vatten bräddar till recipient finns bland annat en utjämningsbassäng som rymmer 2 000 m³. Denna är vanligtvis tom och kan även användas för omhändertagande av ett eventuellt släckvatten. Boliden arbetar efter en metodik med anpassad drift för att minska risken för bräddning. Metodiken inkluderar bland annat daglig bevakning av regnprognoser och justering av dagvattenanläggningens flöde vid högt vattenstånd. Målet med den anpassade driften är att vattenståndet i befintlig regnvattenbassäng ska vara på nollnivå inför stora regn. Detta arbetssätt introducerades år 2012 och sedan dess har antalet mindre bräddningar på grund av regn minskat. Under slutet av år 2019 har även en tredje pump installerats som ökar kapaciteten att pumpa vatten från dagvattenverket till utjämningsbassängen vid höga flöden. Därtill spolas dagvattenledningar systematiskt för att undvika att eventuella föroreningar som ansamlats i ledningen släpps ut vid en eventuell bräddning.

En mängd åtgärder vidtas för att förhindra spridning av föroreningar via diffus damning, vilket även förhindrar spridning av metallinnehållande stoft till vatten. Några av dessa åtgärder har beskrivits ovan under rubriken Utsläpp till luft.

Oljeavskiljare är placerade i tvätthall respektive fordonstvätt, och töms regelbundet enligt rutin i underhållssystemet. Processkemikalier som används i reningsverken, till exempel natriumhydroxid, förvaras invallade i cisterner försedda med överflynnadsskydd. Skärsten och slagg förvaras inomhus i lagerbyggnader eller under skärmtak. Hantering sker på hårdgjord yta inom slaggplan. Eventuellt nederbörds- vatten som faller inom verksamheten samlas upp och leds till det interna reningsverket.

Samlad bedömning

Verksamheten medför, efter rening av utgående vatten, utsläpp främst i form av metaller och sulfat via kommunens dagvattennät till Lundåkrabassängen/Öresund. Tillförsel till recipienten sker även via utsläpp till luft genom direktdeposition och avrinning. Utsläppen till vatten av metaller via renat process- och dagvatten bedöms vid ansökt verksamhet understiga de nivåer som anges för nollalternativet avseende halt och totalmängd, men öka något i relation till nuläget.

Vid långvariga utsläpp av bly kan det finnas risker för ackumulation i miljön. I de utredningar som gjorts konstateras att några allmänna tendenser till ökande blyhalter i vattenmiljön är svåra att utläsa. De undersökningar som gjorts visar inte på några tydliga långtidstrender. Någon successiv ökning eller ackumulation av bly kan inte konstateras. De resultat som finns tyder snarare på att blyhalterna i sediment i norra delen av Lundåkrabukten minskat under senare decennier.

Undersökningar, gjorda i Öresunds vattenvårdsförbunds regi, visar för provpunkter i Lundåkrabukten på metallhalter som kan betraktas som låga för en relativt exponerad region. Sett till påverkan på miljön fram till idag visar de undersökningar som är gjorda på sediment och biota i Lundåkrabukten inte på några halter av bly som är avvikande från flera andra undersökta platser i Öresund. Blyhalterna i sediment i Lundåkrabukten ligger dessutom långt under de gränsvärden och miljö kvalitetsnormer som finns för klassning av kemisk status inom svensk vattenförvaltning (HVMFS 2019:25).

Enligt de undersökningar som genomförts av Toxicon år 2016 och Niras år 2020 finns det en tydlig påverkan av metaller i Landskronas hamnområden, både i Lundåkrabassängen och i Södra hamnbassängen. Undersökningarna visar dock att halterna snabbt klingar av utanför hamnen.

Undersökningarna av hälsotillstånd som gjorts på blåmussla utanför Lundåkrabassängen visar inte på några tydliga avvikelser från referenslokal. Detta trots att bly-

halterna i sediment nära hamninloppet har konstaterats vara högre jämfört med förhållanden ute i Lundåkrabukten och referenslokal för musslor (norr om hamnområdet vid Getterevet).

Baserat på den spridningsmodellering (Tyréns 2022) som gjorts av bolagets utsläpp kan konstateras att verksamhetens utsläpp understiger gränsvärdena för HVMFS 2019:25 även inne i Lundåkrabassängen. Beräkningar som genomförts (Ekologi-gruppen/WSP 2022) visar att utifrån spädningseffekten i modelleringen är halten bly vid ansökt verksamhet med god marginal under MKN i Lundåkrabukten. Detta med hänsyn tagen till både direktutsläpp till vatten samt verksamhetens utsläpp/deposition via luft.

Utsläppen av nickel, kadmium, arsenik, zink, koppar och krom uppgår till ett fåtal kilo per år vid ansökt verksamhet. Dessa utsläpp bedöms, i likhet med utsläppen av bly, inte leda till överskridande av gränsvärden enligt HVMFS 2019:25. Utsläppen av kvicksilver är mindre än 0,01 kg årligen och bedöms vara så pass marginella att de inte påverkar statusbedömningen i vattenförekomsten.

Mängden sulfat som släpps ut till recipienten kommer att uppgå till cirka 14 000 ton per år vid ansökt verksamhet. Någon risk för negativ påverkan av planerat sulfatutsläpp i Lundåkrabukten bedöms inte finnas. Med de omständigheter som finns för sulfatutsläppet och att slutrecipienten är Öresund bedöms påverkan från ansökt verksamhet bli obetydlig. En mindre förskjutning av salthaltsgradienten kan förväntas i hamnområdet, men påverkan bedöms vara försumbar i relation till den variation som förekommer naturligt i vattenmassan.

Utifrån de undersökningar och beräkningar som gjorts i vattenförekomsten *Lundåkrabukten* och hamnområdet samt det faktum att utsläppshalterna från verksamheten minskar betydligt med avståndet från utsläppspunkten bedöms verksamhetens utsläpp inte äventyra uppfyllandet av miljökvalitetsnormerna i vattenförekomsten. Inte heller riskerar status i vattenförekomsten som helhet att försämrans på grund av utsläppen från ansökt verksamhet.

Utsläppen från ansökt verksamhet bedöms inte heller äventyra uppfyllandet av miljö kvalitetsnormerna för vattenförekomsterna *Södra mellersta Öresunds kustvatten* och *Norra mellersta Öresunds kustvatten* samt ej heller riskera att vattenförekomsternas status försämras på grund av utsläppen från sökt verksamhet.

Utsläppet från verksamheten bedöms inte heller påverka möjligheterna att nå de nationella miljö kvalitetsmålen *giftfri miljö, ingen övergödning* samt *hav i balans med levande kust och skärgård* eller FN:s globala hållbarhetsmål *hav och marina resurser samt rent vatten och sanitet för alla*.

Natura 2000-områden

Förutsättningar

Havsområdet Lundåkrabukten omfattar Natura 2000-områden *Lundåkrabukten* (SE0430138) som utgör Natura 2000-område enligt fågeldirektivet och *Saxåns mynning-Järavallen* (SE0430162) som utgör Natura 2000-område enligt art- och habitatdirektivet. Områdena överlappar varandra och ligger drygt 1,5 km sydost om Boliden och sträcker sig cirka en halvmil söderut längs bukten. Lundåkrabukten klassas som Natura 2000-område enligt fågeldirektivet då det har stor betydelse för fågellivet under hela året. I Natura 2000-områdets bevarandeplan från 2017-12-21 beskrivs områdets syfte vara att skydda och vårda dess land- och vattenmiljöer som bland annat gör området till en viktig rast-, övervintring-, uppväxt- och häckningslokal för fåglar.

Syftet med Natura 2000-området *Saxåns mynning-Järavallen* beskrivs i bevarandeplanen daterad 2017-12-21 vara att bevara ett långgrundt havsområde med tillhörande fauna och flora och områdets naturligt dynamiska geomorfologi. De prioriterade bevarandevärdena är de förekommande naturtyperna sublitorala sandbankar inklusive underklasser, estuarier, ler- och sandbottnar som blottas vid lågvatten och rev- biogent rev, mussel- eller ostronbank som med deras rikliga förekomst av föda, bland annat bottenlevande ryggradslösa djur, är en förutsättning för områdets betydelse för fåglar, fisk och marina däggdjur.

Påverkan på Natura 2000-områden

Ansökt verksamhet, med en produktion på 65 000 ton bly per år, kommer att medföra ett utsläpp av bly till vatten från reningsverket på maximalt 2,5 kg/år. Den totala tillförseln av bly från punktutsläpp och diffus damning till Öresund från ansökt verksamhet beräknas därför konservativt till cirka 28 kg årligen.

Utsläppsmängden av sulfat till vatten beräknas öka för ansökt verksamhet i relation till nollalternativet och nuläget till 14 000 ton per år. Utsläpp sker i form av natriumsulfat.

På uppdrag av Boliden har Ekologigruppen/WSP genomfört en utredning med syfte att utreda hur ansökt verksamhet medför betydande påverkan på de marina vattenmiljöerna i Natura 2000-området Saxåns mynning-Järavallen/Lundåkrabukten, naturreservatet Lundåkrabukten och det anslutande djur- och växtskyddsområdet Skabbarevet. Utredningen återfinns i sin helhet i Bilaga C5 (bilagd ansökan) *Bedömning av Boliden Bergsöes påverkan på Natura 2000 och andra skyddade vattenmiljöer i Lundåkra-bukten vid ansökt verksamhet.*

I utredningen har bly använts som dimensionerande ämne, vilket innebär att ämnet har bedömts vara det mest relevanta att bedöma avseende potential för negativa miljöeffekter. Ansökt verksamhet medför utökad produktion som beräknas ge ett ökat utsläpp av sulfat till vatten och därför har även påverkan från detta ämne bedömts särskilt. Som stöd för att bedöma verksamhetens påverkan på vattenmiljöerna i Lundåkrabukten finns flera undersökningar av miljögifter i sediment och biota. De utredningar som har använts som stöd redovisas i Bilaga C5.

En tydlig lokal påverkan av framför allt förhöjda halter tungmetaller syns i hamnområdet. Källorna till dessa tungmetaller bedöms vara flera eftersom det rör sig om flera olika metaller som inte kan förklaras komma från enbart en källa inom industriområdet på Varvsudden. Att Bolidens verksamhet är en källa till blyhalter i reci-

patienten är dock konstaterat. I ett större geografiskt perspektiv bedöms däremot Bolidens utsläpp av bly vara relativt måttliga, dels jämfört med andra punktkällor och dels jämfört med de vattendrag som mynnar i Lundåkrabukten och andra delar av Öresund.

Vidare framgår av utredningen att det vid långvariga utsläpp av bly kan finnas risker för ackumulation i miljön, exempelvis i bottensediment, men i Lundåkrabuktens grundområden finns dock inte förutsättningar för sådan ackumulation, eftersom bottenmiljön ständigt påverkas av vattenrörelser. Några allmänna tendenser till ökande blyhalter i vattenmiljön är svåra att utläsa. Variationer mellan olika år och mellan olika närliggande provlokaler förekommer men dessa visar inte på någon tydlig tidsmässig utvecklingstrend. Variationerna synes främst avspegla fortlöpande förändringar eller lokala variationer i sedimentförhållanden, till exempel avseende organisk halt.

Ekologigruppens/WSP:s utredning omfattar en bedömning av påverkan från ansökt verksamhet på närliggande Natura 2000-områden bestående av huvudsakligen två delar. Utredningen omfattar dels en bedömning av risk för betydande påverkan på miljön i enlighet med miljöbalkens 7 kap. 28 a § och dels en bedömning av hur verksamheten kan påverka bevarandestatusen för naturtyper och arter inom Natura 2000-områden i enlighet med miljöbalkens 7 kap. 28 b §.

Av utredningen framgår att de recipientutredningar som är gjorda på sediment och biota i Lundåkrabukten fram till idag inte visar på några halter av bly som är avvikande från flera andra undersökta platser i Öresund. Blyhalterna i sediment ligger långt under de gränsvärden och miljökvalitetsnormer som finns för klassning av kemisk status inom svensk vattenförvaltning (HVMFS 2019:25), vilka är framtagna för att med säkerhetsmarginal ange halter för kända miljöeffekter. Någon risk bedöms därför inte föreligga för att verksamheten vid Boliden, ensamt eller tillsammans med andra verksamheter, på ett betydande sätt påverkar miljön inom Natura 2000-områdena.

Av Ekologigruppens/WSP:s utredning framgår även att Bolidens verksamhet inte bedöms påverka närliggande Natura 2000-område negativt på något betydande sätt. I rapporten anges att i de många undersökningar av bly i sediment och biota som genomförts i Lundåkrabukten finns det ingenting som tyder på att bly eller annan förorening från verksamheten har någon påverkan som kan orsaka skador på livsmiljöer eller på ett betydande sätt försvåra uppnåendet av god bevarandestatus för arter inom Natura 2000-områdena. Det kan också noteras att upptagna Natura 2000-naturtyper redovisas med fullgod bevarandestatus. För upptagna fågelarter och tumlare, för vilka redovisas icke fullgod status, bedöms dessa gälla arter, eller större populationer, generellt, det vill säga bristerna i bevarandestatus är inte specifikt kopplade till Lundåkrabukten.

Någon betydande påverkan från verksamheten på bevarandestatus för naturtyper och arter inom Natura 2000-områdena bedöms heller inte föreligga. För berörda naturtyper redovisas fullgod status och för arter som inte uppnår fullgod status beror detta till övervägande del på problem som inte har med föroreningar eller vattenkvalitet att göra. De naturtyper och arter som ligger till grund för besluten om Natura 2000-områdena, finns idag i områdena och har troligen funnits under lång tid. Naturvärdena har utvecklats och/eller bestått under tider då verksamheten vid Boliden har pågått parallellt och under perioder där miljöbelastningen från bolaget tidvis varit större än vad den är idag.

Det finns heller inga recipientutredningar som indikerar att föroreningsbelastningen av bly visar några långsiktiga trender som innebär att påverkan på skyddade vattenområden successivt skulle öka. De resultat som finns tyder snarare på att blyhalterna i sediment i norra delen av bukten minskat under senare decennier.

Vad gäller påverkan kopplad till ansökt produktion påverkar detta inte bedömningen. Detta då det i modern tid finns en mycket liten korrelation, eller ibland till och med en negativ korrelation, mellan produktions- och utsläppsmängder. Vilka

utsläpp som sker styrs i huvudsak av åtgärder för förbättrad rening och andra utsläpps begränsande eller spridningsförebyggande åtgärder. Detta gäller både direkta och indirekta utsläpp till luft och direkta utsläpp till vatten.

Slutsatserna avseende Bolidens miljöpåverkan på Natura 2000-områdena bedöms även gälla berörda naturreservat samt djur- och växtskyddsområde. Någon risk för negativ påverkan av planerat sulfatutsläpp på skyddade områden i Lundåkrabukten bedöms heller inte finnas.

Skyddsåtgärder

Produktionsmängden bedöms inte stå i direkt korrelation till mängden utsläpp till luft och vatten från verksamheten. Hur stora utsläpp som sker styrs i huvudsak av åtgärder för förbättrad rening och andra spridningsförebyggande åtgärder. Boliden arbetar därför aktivt med förebyggande åtgärder för att minimera utsläpp från verksamheten. Skyddsåtgärder redovisas närmare under respektive avsnitt för utsläpp till luft och vatten, se ovan.

Sammantagen bedömning om krav på tillstånd

Mot den bakgrund som redogörs för ovan bedöms något särskilt Natura 2000-tillstånd inte krävas, varför bolaget inte framställt något sådant yrkande i ansökan. En motsvarande bedömning gjordes av mark- och miljödomstolen i samband med prövningen av Ändringstillståndet.

Under förutsättning att mark- och miljödomstolen inte delar bolagets bedömning, utan anser att ansökt verksamhet innebär en risk för betydande påverkan av Natura 2000-området, yrkar Boliden att mark- och miljödomstolen meddelar tillstånd enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken. Det i ansökan ingivna underlaget är tillräckligt för att en sådan prövning ska kunna ske och utvisar att förutsättningarna för att meddela tillstånd enligt 7 kap. 28 b § miljöbalken är uppfyllda. Här kan särskilt påpekas att den ingivna utredningen innefattar en bedömning av hur verksamheten kan påverka be-

varandestatusen för naturtyper och arter inom Natura 2000-området Lundåkrabukten. Några ytterligare skyddsåtgärder eller villkor anses inte vara erforderliga för att begränsa risken för betydande påverkan på Natura 2000-området.

Kontroll av verksamheten

Verksamhetens är certifierad med avseende på kvalitet enligt ISO 9001, enligt ISO 14001 med avseende på yttre miljö, med avseende på arbetsmiljö enligt ISO 45001 och med avseende på energi enligt ISO 50001.

Bolaget har ett kontrollprogram som uppdateras löpande. Egenkontrollprogrammet är upprättat i enlighet med krav i miljöbalken och i förordning om verksamhetsutövarens egenkontroll.

Bolaget ska fortsatt mäta och modellera påverkan från verksamhetens utsläpp av sulfat kopplat till den anmälda avsvavlingsanläggningen och delavsvavlingen. Mätningarna, intervall och placering, ska spegla eventuell påverkan på bolagets tillförsel av sulfat. Det gäller såväl det direkta utsläppet av sulfat som en bedömning om kvicksilvermetylering.

Industriutsläppsverksamhet

Industriemissionsdirektivet (IED, 2010/75) implementeras i Svensk lagstiftning genom industriutsläppsförordningen (2013:25) som började gälla under 2013. En verksamhet som omfattas av miljöprövningsförordningens 15 kap. 11 §, verksamhetskod 27.70-i, utgör en industriutsläppsverksamhet enligt industriutsläppsförordningen. Klassificeringen medför vissa obligatoriska krav såsom tillämpning av BREF och BAT-slutsatser samt upprättande av statusrapport.

BAT-slutsatser

Vertikala BAT-slutsatser för icke-järnmetallindustrin

För ansökt verksamhet gäller de vertikala BAT-slutsatserna för icke-järnmetallindustrin som publicerades den 30 juni 2016. BREF-dokumentet ”*Best Available Techniques (BAT) Reference Document for the Non-Ferrous Metals Industries*” publicerades år 2017.

En sammanställning av de BAT-slutsatser för icke-järnmetallindustrin som bedöms vara relevanta för verksamheten återfinns i Bilaga C2 till ansökan. I enlighet med redovisningen i bilagan bedöms samtliga BAT-slutsatser vara uppfyllda med undantag för historiska överträdelser avseende dygnsmedelvärden för svaveldioxidhalt till luft.

Horisontella BREF-dokument

Verksamheten omfattas av tre horisontella BREF-dokument dvs. sektorsövergripande dokument. *Energy Efficiency* (ENE) syftar till att ge en allmän indikation om tekniker för energieffektivitet. *Emissions from Storage* (EFS) som gäller för all lagring, överföring och hantering av vätskor, kondenserade gaser och fasta ämnen, oberoende av bransch eller typ av industri. Dokumentet behandlar utsläpp till luft, mark och vatten med störst fokus på utsläpp till luft. *Industrial Cooling Systems* (ICS) täcker in användningen av kylsystem i flera olika industrisektorer. Dokumentet omfattar kylsystem som använder luft och/eller vatten för värmeväxling.

Ansökt verksamhet bedöms uppfylla BAT för nämnda BREF-dokument.

Statusrapport

Som en del av IED ska berörda företag i samband med tillståndsansökningar, vid nyetablering såväl som vid omprövning av tillstånd, upprätta en statusrapport. Statusrapporten ska redovisa en kartläggning av status på mark och grundvatten vid den aktuella tidpunkten för utredningen.

Under år 2016 togs en statusrapport fram i samband med att Boliden ansökte om ändringstillstånd för att även inkludera Sevesoklassade material. Vidare under 2018 ansökte Boliden om ändringstillstånd för att kunna öka tillståndsgiven produktionsmängd under 3 år, från en produktion av maximalt 50 000 ton bly och blylegeringar till en produktion av maximalt 55 000 ton per år. I samband med den ansökan uppdaterades även statusrapporten från 2016 utifrån de planerade ändringarna och rapporten bifogades ansökan.

Boliden har nu inför ansökan 2022 åter igen uppdaterat statusrapporten och då även inkluderat de anläggningsdelar som planeras genomföras (avsvavlingsanläggningen). Statusrapporten har i sin helhet bilagts ansökan, Bilaga E.

Bolaget uppgav vid huvudförhandlingen att de genomför kontroll av föroreningsnivå i grundvatten löpande. Vidare utför de undersökningar och saneringar vid de tillfällen de behöver utföra schaktningsarbeten inom anläggningen.

Ställande av ekonomisk säkerhet

Miljöbalken innehåller bestämmelser som föreskriver krav på ekonomisk säkerhet för avvecklingen av vissa miljöfarliga verksamheter såsom deponering av avfall och täktverksamhet. För återvinningsverksamhet finns dock inget sådant krav. Det har inte heller utvecklats ett sådant krav genom praxis, vilket är fallet för vissa andra typer av miljöfarliga verksamheter, till exempel vindkraft.

Ansökt verksamhet omfattas dock, på samma sätt som alla miljöfarliga verksamheter, av den fakultativa bestämmelsen om ekonomisk säkerhet i 16 kap. 3 § miljöbalken. Enligt denna bestämmelse får tillstånd för sin giltighet göras beroende av att den som avser att bedriva verksamheten ställer säkerhet för kostnaderna för avhjälpande av en miljöskada samt andra återställningsåtgärder.

För Bolidens verksamhet föreligger i huvudsak inget behov av att fortlöpande transportera bort avfall. Anledningen är att de lager av avfallsklassat material som före-

kommer i verksamheten samtidigt utgör handelsvaror med ett högt andrahandsvärde. Det finns en stor efterfrågan avseende avfallsmaterialet och det föreligger följaktligen ingen risk för att kostnadskrävande borttransport av materialet behöver ske.

Sammantaget samt med hänsyn till dess nyss nämnda, till verksamhetens långsiktiga karaktär och ägarförhållanden föreligger inte skäl att ställa krav på ekonomisk säkerhet enligt 16 kap. 3 § miljöbalken (jfr Mark- och miljööverdomstolens dom den 10 december 2013 i mål M 2647-13 eller Vänersborgs tingsrätts, mark- och miljödomstolen, deldom 2021-11-24 i mål M 3912–18).

Verkställighetsförordnande

Boliden har yrkat att tillståndet ska förenas med verkställighetsförordnande. Boliden anser att det föreligger skäl att meddela ett verkställighetsförordnande enligt bland annat följande.

Bolidens verksamhet har varit belägen på den aktuella platsen sedan lång tid tillbaka. Området är redan påverkat av befintlig verksamhet och verkningarna på miljön från den ansökta verksamheten är utredda och kommer inte annat än marginellt att öka jämfört med nollalternativet. Det finns inte heller något starkt allmänt eller enskilt motstående intresse mot den ansökta verksamhetens tillåtlighet.

Därutöver finns ett ökat behov av återvinning. Att under dessa förutsättningar inte utnyttja en återvinningsanläggningens fulla kapacitet utgör i sig en förlust ur ett större miljö- och effektiviseringsperspektiv. Produktionsökningen sker vidare genom optimering av befintlig processutrustning. Någon risk för skador på människors hälsa och miljön föreligger inte för det fall tillståndet tas i anspråk omedelbart. Vidare har inte kunnat identifierats någon särskild rättsfråga i målet som kan vara av vikt för ledning av rättstillämpningen att få belyst i högre instans.

Sammantaget och med hänvisning till NJA 2012 s. 623 föreligger enligt bolaget starka skäl att meddela yrkat verkställighetsförordnande.

Tillåtlighet

Hänsynsreglerna - 2 kap. miljöbalken

I 2 kap. 2-6 §§ miljöbalken fastställs de allmänna hänsynsreglerna. Vidare framgår det av 2 kap. 7 § miljöbalken att 2-6 §§ inte gäller om det kan anses orimligt att uppfylla dem. I den avvägningen bör särskilt kostnaden för skyddsåtgärder vägas mot den miljönytta som följer av den specifika åtgärden.

Bevisbörderegeln

Boliden visar i förevarande tillståndsansökan med tillhörande bilagor att bolaget har erforderlig kunskap och kontroll på sin verksamhet samt att de förpliktelser och krav som kan ställas på verksamheten iakttas, i enlighet med de allmänna hänsynsreglerna.

Kunskapskravet

Boliden har genom undersökningar, utredningar, tidigare genomförda projekt och samråd klarlagt den ansökta verksamhetens risker och eventuella påverkan. Miljöpåverkan, effekter och konsekvenser av den planerade verksamheten har bedömts, beskrivits och analyserats, på det sätt som redovisas i bilagor till denna ansökan. Bolaget har således erforderlig kunskap om verksamheten för att skydda människors hälsa och miljön mot skada eller olägenhet.

Vidare är Boliden certifierad enligt ISO 9001 (kvalitet), ISO 14001 (yttre miljö), ISO 45001 (arbetsmiljö) och ISO 50001 (energi).

Försiktighetsprincipen och bästa möjliga teknik

Vid utbyte av tekniska lösningar och maskinell utrustning i verksamheten tas hänsyn till bästa möjliga teknik. Bolaget håller sig uppdaterad om nya tekniker på marknaden och söker efter miljövänligare och resurssnålare lösningar för sin verksamhet.

Vidare uppfyller Boliden kraven i BAT-slutsatser för icke-järnmetallindustrin. Undantaget är de historiska överträdelser avseende dygnsmedelvärden för utsläpp av svaveldioxid till luft. Det ska dock poängteras att Boliden vid dessa tillfällen agerade på ett ansvarsfullt sätt genom att skyndsamt vidta ett flertal åtgärder. Till åtgärderna kan nämnas utökad övervakning, förebyggande insatser samt beslut om större investering i avsvavlingsteknik för att förebygga framtida överskridanden.

Försiktighetsåtgärderna har givit goda resultat och inga ytterligare överskridanden har inträffat sedan februari 2021.

Produktvalsprincipen

Vid utbyte samt införande av nya kemikalier i verksamheten granskas och kontrolleras produkterna gentemot olika restriktionslistor, såsom prioriteringsguiden (PRIO) och REACH:s kandidatförteckning, innan de används i verksamheten. Rutiner för inköp av kemikalier finns. Boliden bedömer att de rutiner och åtgärder som görs för att kontinuerligt ersätta och minska användandet av miljö- och hälsofarliga produkter är i enlighet med produktvalsprincipen.

Hushållnings- och kretsloppsprincipen

Genom att producera bly och blylegeringar från företrädesvis kasserade blyackumulatorer återvinns en metall som annars inte hade kunnat nyttjas. Återvinningsgraden av blyet i verksamheten är nära 100 %. Detta förfarande bedöms utgöra det bästa alternativet för att ta tillvara det bly som finns i omlopp i samhället idag. Bolidens verksamhet utgör således en viktig länk i metallens kretslopp. Återvinningen av bly bidrar således till en betydande samhällsnytta och en cirkulär ekonomi.

Lokaliseringsprincipen

Ansökt verksamhet avser en befintlig anläggning vars lokalisering senast prövades år 2020. Utökningen sker i befintlig anläggning och där utrymme för ytterligare produktion skapas vid installation av avsvavlingsanläggningen.

Anläggningen är väl lokaliserad i Landskrona med tillgång till infrastruktur i form av egen järnvägsanslutning, närhet till Landskrona Hamn samt vägnät anpassat för tung trafik. Lokaliseringen är också fördelaktig eftersom anläggningen ligger inom ett sammanhängande industriområde karaktäriserat av tung industri. Lokaliseringen är därtill förenlig med gällande planbestämmelser.

Stora investeringar görs och har gjorts i anläggningen under de senaste åren, exempelvis avsvavlingsanläggningen, Breakern samt övriga åtgärder som genomförts för att minska utsläppen till luft.

Att uppföra en ny anläggning med likvärdig miljöstandard för den utökning som ansökan omfattar kräver en viss yta med närhet till hamn då utleverans av exempelvis skärsten sker med fartyg. De hamnar som finns tillgängliga med motsvarande lokalisering i Skåne har i vissa fall den yta som krävs för den aktuella produktionsökningen. Att uppföra en ny verksamhet skulle dock generera mycket höga kostnader och skapa en svaghet med avseende på att den samlade kompetensen som finns i Landskrona inte kan tas tillvara fullt ut.

Sammanfattningsvis anses Bolidens anläggning i Landskrona vara en lämplig lokalisering med hänsyn till att ändamålet ska kunna uppnås med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljön.

Rimlighetsprincipen

Av redovisningen ovan framgår att verksamheten lever, och kommer att leva, upp till de krav som uppställs i 2 kap. miljöbalken. Verksamheten kommer också att anpassas i rimlig utsträckning för att ta vederbörlig hänsyn till människors hälsa och miljön.

Hushållningsbestämmelserna - 3 och 4 kap. miljöbalken

Ansökt verksamhet bedöms inte medföra någon påverkan på utpekade riksintresseområden för kulturmiljö, fritidsliv, yrkesfiske, trafikslag eller kustzon. För en utförlig redogörelse av berörda riksintressen hänvisas till miljökonsekvensbeskrivningen, Bilaga C till ansökan.

Miljökvalitetsnormerna - 5 kap. miljöbalken

För aktuell prövning bedöms miljökvalitetsnormer för utomhusluft samt för ytvatten vara av relevans.

Luft

Bolidens verksamhet ger upphov till utsläpp till luft från blyproduktionen samt från förbränningen av naturgas, så kallade punktutsläpp. Härutöver förekommer utsläpp till luft i form av diffus damning.

Då det är goda marginaler till samtliga miljökvalitetsnormer inom kommunen bedöms ansökt verksamhet inte bidra till att miljökvalitetsnormerna överskrids inom Landskrona.

Vatten

Utsläpp till vatten sker till vattenförekomsten Lundåkrabukten. Sammanfattningsvis kan konstateras att utsläppen från ansökt verksamhet inte bedöms vara av sådan betydelse att de påverkar status eller äventyrar möjligheten att uppnå status för miljökvalitetsnormerna i Lundåkrabukten.

Skyddade områden - 7 kap. miljöbalken

Som ovan nämnts har Boliden tagits fram en omfattande utredning i syfte att undersöka ansökt verksamhets påverkan på Natura 2000-områdena Saxåns mynning-Järevallen och Lundåkrabukten, naturreservatet Lundåkrabukten och det anslutande djur- och växtskyddsområdet Skabbarevet.

Bedömningen av Natura 2000-områdena består i huvudsak av två delar, dels en bedömning av risk för betydande påverkan på miljön i enlighet 7 kap. 28 a § miljöbalken, dels en bedömning av hur verksamheten kan påverka bevarandestatusen för naturtyper och arter inom Natura 2000-områden i enlighet med 7 kap. 28 b § miljöbalken.

Slutsatsen är att det inte bedöms föreligga någon betydande påverkan från verksamheten varken på miljön eller på bevarandestatus för naturtyper och arter inom Natura 2000-områdena. Bolidens miljöpåverkan på Natura 2000-områdena bedöms även gälla berörda naturreservat samt djur- och växtskyddsområde.

Avfallshantering – 15 kap. 11 § miljöbalken

Utifrån bolagets beskrivning av verksamheten och de konsekvenser som redogjorts för i miljökonsekvensbeskrivningen bedömer Boliden att ingen skada eller risk för skada på människors hälsa eller miljön uppkommer till följd av Bolidens hantering av avfall. Därmed anser bolaget att kraven enligt 15 kap. 11 § miljöbalken är uppfyllda och således även 9 kap. 7 a § miljöbalken.

INKOMNA YTTRANDEN

Myndigheter och enskilda

Sveriges geologiska undersökning har avstått från att yttra sig i målet.

Trafikverket har i yttrande framfört att de har inget att erinra.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har med anledning av kungörelse av ansökan och miljökonsekvensbeskrivningen framfört följande. MSB har i tidigare yttrande i målet framfört synpunkter rörande förutsättningarna för hantering av förorenat släckvatten samt förslag på ytterligare möjliga olycksförebyggande och skadebegränsande åtgärder vid en eventuell brand vid verksamheten. MSB anser att sökanden i förtydliganden och kompletteringar av ansökningshandlingarna besvarat myndighetens synpunkter. MSB har inga ytterligare synpunkter att framföra.

Länsstyrelsen i Skåne län (länsstyrelsen) har efter att ha tagit del av ansökan, bolagets bemötanden, i yttranden och vid huvudförhandlingen framfört sammanfattningsvis följande.

Inställning

Länsstyrelsen yrkar att bolagets ansökan om tillstånd avslås.

Länsstyrelsens huvudsakliga grunder för avstyrkan är följande:

1. Ansökt verksamhets påverkan på människors hälsa med anledning av att anläggningens blyemissioner till luft kommer att öka.
2. Att det bedöms finnas begränsad teknisk kapacitet i anläggningen vilket medfört orimligt höga luftemissioner från diffus damning
3. Att det bedöms finnas begränsad teknisk kapacitet i anläggningen för skyfall och stora nederbördsmängder vilket medfört orimligt höga utsläpp av förorenat dagvatten via bräddningar.
4. Ansökt verksamhets påverkan på miljökvalitetsnormerna i *Norra mellersta Öresund* med anledning av ökade emissioner av bly, kadmium, koppar och kvicksilver till vattenförekomsten.
5. Ansökt verksamhets påverkan på miljökvalitetsnormerna i *Lundåkrabukten* med anledning av ökade emissioner av kvicksilver till vattenförekomsten.

I det fall mark- och miljödomstolen skulle göra en annan bedömning i fråga om verksamhetens tillåtlighet har länsstyrelsen kommenterat bolagets villkor samt föreslagit ytterligare villkor som domstolen bör beakta. Detta ska dock inte ses som ett andrahandsyrkande.

Ökade utsläpp av luftemissioner

Länsstyrelsen anser att anläggningens utsläpp av tungmetaller till luft och vatten inte får öka i förhållande till utsläppen vid nuvarande verksamhet (2019-2022). Under åren 2019-2022 producerades mellan 42 137 ton och 49 500 ton bly per år.

Länsstyrelsen anser inte att bolagets ansökan visar att de årliga tungmetallutsläppen kommer att reduceras eller hållas på samma nivå som vid nuläget vid en utökad produktion till 65 000 ton bly per år. De årligt ökade utsläpp som ansökt verksamhet medför utgör de huvudsakliga skälen för länsstyrelsens avstyrkandepunkter 1, 4 och 5 ovan. Länsstyrelsen anser därmed att det är viktigt att inleda med att tydliggöra vad bolaget angett om förväntade luftutsläpp från punktkällor och diffus damning.

Luftutsläpp från punktkällor

Det är otvetydigt i ärendet att luftutsläppen av tungmetaller från punktkällor på anläggningen ökar med ökad produktion (se domstolens aktbilaga 51 i målet). Vid ansökt produktion kommer luftutsläppen av bly från punktkällor att öka till 25 kg per år. Under 2022 producerades 42 137 ton bly och luftutsläppen bly från punktkällor beräknades till 5,1 kg. Under 2021 producerades 46 392 ton bly och luftutsläppen bly från punktkällor beräknades till 14,3 kg.

Motsvarande siffror för luftutsläppen av kvicksilver från punktkällor är 1,3 kg under 2021 och 0,6 kg under 2022. För ansökt verksamhet har bolaget angett att 10 kg kvicksilver kommer att släppas ut vilket är nästan 10 gånger så mycket som de två senaste årsutsläppen.

Luftutsläpp via diffus damning

På sidan 12 i mark- och miljödomstolens dom i mål M 4469-19 går att utläsa att utsläppen från diffus damning var väldigt betydande för 10-15 år sedan. Det indikeras att blyutsläppen via diffus damning åtminstone överskridit 150 kg per år vid den tiden. Den årliga produktionsmängden på anläggningen har sedan 2013 endast haft mindre variationer samtidigt som flertalet försiktighetsåtgärder har genomförts för att reducera den diffusa damningen, se avsnitt 7.12.4 i miljökonsekvensbeskrivningen.

I aktbilaga 14 i detta mål har bolaget uppskattat att nu ansökt verksamhet medför att cirka 10-15 kg bly per år når Lundåkrabukten och Öresund från diffus damning på

anläggningen vid en ansökt produktion om 65 000 ton bly per år. Bolaget har på sidan 2 även angett följande: ”*Enbart sett utifrån förhärskande vindriktningar (under 2003-2013) bedöms högst en fjärdedel av den diffusa damningen ske vid tillfällen med vindriktningar mot Öresund. En betydande del kan dock antas deponeras på land även vid vindriktningar mot Öresund. Samtidigt kan stoft som deponeras på land åter virvla upp och spridas mot Öresund vid annan vindriktning. Huvuddelen av depositionen på land kan dock antas fastläggas på mark eller bilda slam m.m. Även en del av denna deposition kan i viss mån spridas vidare till Öresund via ytavrinning, utlakning m.m. Osäkerheten är således stor om andelen av den diffusa damningen som kan nå Öresund. Konservativt antas att en fjärdedel av den diffusa stoftspridningen medför direkt deposition i Öresund och att ytterligare en fjärdedel av den diffusa damningen kan nå Öresund via sekundär spridning av redan deponerat stoft*”. Enligt länsstyrelsens uppfattning har bolaget därmed angett att den ansökta verksamhetens totala årliga utsläppsmängd bly från diffus damning kan uppskattas till cirka 20-30 kg.

Bolaget har även angett att utsläppen från diffus damning inte kommer att öka i förhållande till nuvarande produktion (2019-2022).

Länsstyrelsen vill initialt påtala att de stora blyutsläppen via diffus damning var den aspekt som främst utgjorde skäl för Mark- och miljööverdomstolen att i mål M 1205-13 avslå bolagets yrkande om tillstånd till utökad produktion om 65 000 ton bly om året vid anläggningen i Landskrona. Mark- och miljööverdomstolen anger bland annat följande i domskälen: ”*Mark- och miljööverdomstolen anser därför att bolaget inte har visat att vidtagna och planerade åtgärder för att begränsa den diffusa damningen med erforderlig grad av säkerhet kommer att leda till minskade halter av bly i omgivningen. Under sådana förhållanden föreligger inte förutsättningar att meddela tillstånd till den av bolaget ansökta produktionsökningen*”.

Länsstyrelsen bedömer att det tekniskt är väldigt svårt att beräkna hur stora utsläppen från damning är per år samt hur de förändras med tiden. Med hänvisning till

miljöbalkens försiktighetsprincip och bevisbörderegeln ska svårigheterna att kvantifiera damning inte ligga allmänheten till last, utan förorenaren (dvs. bolaget). Osäkerheterna i utsläppsmängd medför att det kan krävas långtgående försiktighetsåtgärder för att med en rimlig marginal kunna säkerställa att det skett en tillräcklig utsläppsreducering.

Länsstyrelsen bedömer att bolagets uppskattning av blyutsläpp från diffus damning vid nu ansökt verksamhet har stora felmarginaler. Länsstyrelsen är inte lika övertygad som bolaget att de försiktighetsåtgärder som genomförts sedan 2013 har fått sådan effekt att de medfört att de årliga utsläppen bly från diffus damning minskat till 20-30 kg per år. De totala utsläppen från diffus damning kan potentiellt vara större än så, inför ansökan 2013 uppskattades de till över 150 kg bly per år. Som stöd för länsstyrelsens bedömning hänvisas till aktbilaga 14 i målet där det indikeras att utsläppen till havet via luftdeposition varit förhållandevis konstanta sedan 2013, enligt länsstyrelsen går det åtminstone inte att konstatera en minskad deposition från diffus damning. På sidan 6 i detta dokument skriver bolaget själva att de översiktliga beräkningarna visat att *”nedfallet av bly i Lundåkrabassängen med ursprung i diffus damning från Boliden år 2013 kan antas uppgå till ca 6,7 kg bly, för maj 2019 till april 2020 till ca 8,4 kg och för år 2021 till ca 7,7 kg”*.

Från flera av recipientundersökningarna som presenteras i bilaga C7 till miljökonsekvensbeskrivningen (aktbilaga 18 i målet) noteras att depositionen av metaller inom industriområdet varit förhållandevis stor de senaste 10 åren. Från mätningar av tungmetaller i fallande stoft (figur 2 i C7) och mätningar av blyhalt i grönkål (figur 9 i C7) går det de senaste 10 åren inte att notera några signifikanta minskningar av blyutsläpp i närområdet till anläggningen.

Länsstyrelsen vill dessutom påpeka att utsläpp av 20-30 kg bly per år från okontrollerad diffus damning är en högst ansenlig mängd i ett regionalt perspektiv. Osäkerheten i uppskattningen är av viktig betydelse med beaktande av utsläppsmängdens storlek.

Länsstyrelsen anser vidare att en ökad hantering av dammande material som utgångspunkt bör medföra ökad damning om inte försiktighetsåtgärder vidtas i tillräcklig utsträckning.

Blyutsläppens risker för människors hälsa

Bly är en tungmetall som kan ha reproduktionsstörande egenskaper på människor och djur vid för höga doser, ett så kallat CMR-ämne. Kemikalieinspektionen skriver på sin hemsida följande om hälsorisker vid för höga blydoser i kroppen: *Bly och dess föreningar har framförallt negativa effekter på nervsystemet som kan medföra försämrad kognitiv utveckling och intellektuell prestationsförmåga. Foster och små barn är speciellt känsliga. Bly kan överföras via moderkakan till fostret samt via bröstmjölk till spädbarnet och kan påverka hjärnans utveckling vid låga exponeringsnivåer. Bly kan även skada förmågan att få barn. Andra negativa hälsoeffekter är högt blodtryck och ökad förekomst av hjärt- och kärlsjukdomar hos vuxna. International Agency for Research on Cancer (IARC) har klassificerat bly som ett förmodat cancerframkallande ämne.*

Enligt det beslutade miljö kvalitetsmålet *Giftfri miljö* ska användningen av särskilt farliga ämnen, exempelvis bly, så långt det är möjligt upphöra i samhället. Bly klassas även som ett utfasningsämne enligt REACH-förordningen och är förbjudet för flera användningsområden.

Södra Landskrona har historiskt varit ett särskilt utsatt område för blyföreningar i länet vilket också illustreras i den miljöövervakning som Landskronas miljöförvaltning och IVL Svenska miljöinstitutet genomfört och som redogörs för i domstolens aktbilaga 18 i målet. Det är positivt att blydepositionen sedan 80- och 90-talet har minskat betydligt i området, samtidigt behöver det konstateras att utgångsläget var väldigt illa. Vidare är marken i södra Landskrona fortfarande mättad på bly.

Som länsstyrelsen tolkar bolagets underlag (aktbilaga 14 i målet) kommer de uppskattade årliga blyutsläppen till luft att vara cirka 25 kg från punktkällor och cirka 20-30 kg från diffus damning vid ansökt verksamhet. Bolagets redovisning av andra

utsläppskällor i bilaga C8 till miljökonsekvensbeskrivningen (aktbilaga 19 i målet) visar att Bolidens anläggning med uppskattade luftutsläpp om strax över 50 kg bly per år fortsatt är den klart dominerande källan för luftutsläpp av bly runt Landskrona och Helsingborg.

Trots minskningar av de totala blyutsläppen från anläggningen och samhället i övrigt de senaste decennierna noteras det att mätstationer i industriområdet och i bostadsområden precis norr om industriområdet fortfarande uppmäter betydligt högre blyhalter än mätstationer som ligger längre ifrån industriområdet (se aktbilaga 18 i målet). Samtliga redovisade undersökningar har uppmätt höga blyhalter i mätstationer som ligger i industriområdet där anläggningen är lokaliserad, exempelvis luftdeposition vid Industriområde 1, 2 och 3 (figur 2 i C7), blyhalter i gräs vid Lundåkrahamnen, Reningsverket, Hydro och Elverket (figur 4 i C7), halter i grönkål inne på verksamhetsområdet (s 9 i C7) och blyhalter i mossor (s 10-12 i C7).

Om man studerar Landskrona stads mätningar av bly i grönkål närmre kan noteras att det de senaste 15 åren inte finns någon tydlig trend mot minskade blyhalter vid mätstationerna Tegelbruksgatan och Gränsgatan/Algatan som är lokaliserade vid närmst angränsande bostadsområden. Vid Tegelbruksgatan så har riktvärdet för bly i grönkål (0,3 mg/kg friskvikt) överskridits med stor marginal vid 11 tillfällen de senaste 15 åren och vid Gränsgatan/Algatan har riktvärdet överskridits med stor marginal vid 9 tillfällen de senaste 15 åren, se nedanstående tabell.

År	Enhet	Gränsgatan / Algatan	Tegelbruksgatan
2008	mg/kg friskvikt	-	2,20
2009	mg/kg friskvikt	-	0,56
2010	mg/kg friskvikt	0,55	0,32
2011	mg/kg friskvikt	-	0,40
2012	mg/kg friskvikt	0,62	3,0
2013	mg/kg friskvikt	-	0,71
2014	mg/kg friskvikt	0,52	0,70

2015	mg/kg friskvikt	-	1,50
2016	mg/kg friskvikt	1,10	0,33
2017	mg/kg friskvikt	-	-
2018	mg/kg friskvikt	0,49	0,45
2019	mg/kg friskvikt	0,48	0,63
2020	mg/kg friskvikt	2,20	0,52
2021	mg/kg friskvikt	0,29	0,26
2022	mg/kg friskvikt	0,64	0,84
2023	mg/kg friskvikt	0,4	0,2
Riktvärde	mg/kg friskvikt	0,3	0,3

Tabell 1, Uppmätta halter av bly i grönkål i Landskrona

Länsstyrelsen bedömer att blyförekomsten i industriområdet och i angränsande bostadsområden fortsatt är för hög ur ett hälsoskyddsperspektiv. Spridningen av bly till byggnader och marker i omgivningen måste minska ytterligare för att risken för människors hälsa ska anses vara tolerabel. Då blyutsläppen till luft tvärtom kommer att öka med ökad produktion finner länsstyrelsen inte att ansökt verksamhet är förenlig med 2 kap. 6 § miljöbalken.

Vidare anser länsstyrelsen att det bolaget anfört om att blyhalterna i blod för barn i Landskrona kommun inte ger en rättvis bild av förhållandena vid bolagets anläggning och i de angränsande bostadsområdena. Bara för att medelvärdet har minskat i kommunen behöver det inte innebära att halterna har minskat för de barn som bor i närheten till bolagets anläggning. Det finns andra faktorer som kan ha inneburit minskade medelvärden av blyhalterna i blod, som t.ex. utfasning av bly i bränsle.

Begränsad teknisk kapacitet i anläggningen för att minimera damning

Länsstyrelsen anser att de försiktighetsåtgärder som bolaget genomfört och planerar att genomföra är bra men inte tillräckliga för att minimera utsläppen från diffus damning. Länsstyrelsen konstaterar att problemet med diffus damning kvarstår trots åtgärderna, att det är svårt att verifiera åtgärdernas effekt och att det saknas konkreta villkorsförslag om teknik/byggnation som reducerar damning.

Bolaget har angett att de identifierat in- och utkörsportar till dammande lokaler som den största källan till damning. Det är i praktiken väldigt svårt att avgöra vilken reducerande effekt avsvavlingsanläggningen och den planerade hjultvätten faktiskt kommer att få på de blyutsläpp som sker via damning från in- och uttransporter till dammande lokaler. Länsstyrelsen vill påpeka att den planerade hjultvätten inte anmälts till länsstyrelsens miljötillsynsenhet samt att det inte redovisats några relevanta övervakningsåtgärder eller konkreta beskrivningar av förväntade utsläppsminskningar till luft. Länsstyrelsen kan därmed inte bedöma vilka effekter den planerade hjultvätten skulle ha. Så som länsstyrelsen förstått det har det även varit svårigheter med att få testanläggningen för avsvavlingen att fungera korrekt och det är därför svårbedömt i vilken utsträckning avsvavlingsanläggningen kommer att reducera blyutsläppen. Ansökt verksamhet kommer medföra mer hantering av blypasta och råmaterial på anläggningen och länsstyrelsen finner dessutom inte att det är säkerställt att in- och uttransporterna inte kommer att öka.

Länsstyrelsen efterfrågar mer rigida försiktighetsåtgärder för ansökt verksamhet för att känna sig övertygade om att den diffusa damningen inte kommer öka med en ökad produktion. I BAT-slutsatserna för icke-järnmetallindustrin anges flertalet exempel på allmänt tillämpliga försiktighetsåtgärder för att reducera utsläpp via diffus damning. Med beaktande av att luftutsläppen är av en betydande mängd och då anläggningens lokalisering är känslig är det enligt länsstyrelsen i detta enskilda fall lämpligt att i högre utsträckning implementera de tekniker som anges i BAT-slutsatserna 5, 7, 8, 9, 90 och 91. De tekniker som omnämns i BAT-slutsatserna för icke-järn metallindustrin är generellt tekniskt och ekonomiskt rimliga i branschen i Europa. Länsstyrelsen anser inte att bolaget visat att det är oskäligt att implementera BAT-slutsatserna i större utsträckning. Länsstyrelsen finner sammantaget att bolaget inte har beaktat 2 kap. 3 § miljöbalken i tillräcklig utsträckning för att minimera okontrollerade utsläpp via damning.

Begränsad teknisk kapacitet i anläggningen för att minimera bräddningar

Den 7 augusti 2023 anmälde bolaget att det under två tillfällen under sommaren skett bräddningar av förorenat dagvatten till följd av kraftig nederbörd. Totalt har

det beräknats att 5 494 m³ orenat processavloppsvatten och cirka 37 kg bly släppts ut vid de två tillfällena. Bräddningar av orenat dagvatten har även skett 2014, 2019, 2020 och 2021 i samband med nederbörd. Länsstyrelsen ifrågasätter om anläggningen verkligen har tillräcklig teknisk kapacitet att lagra, fördröja och rena förorenat dag- och processavloppsvatten som kan uppkomma i verksamheten vid kraftigare nederbörd. Vid en produktionsökning till 65 000 ton om året kommer mer råvaror hanteras, mer blypasta uppkomma samtidigt som en hjultvätt kommer att installeras. Mängden inkommande vatten till dagvattenverket kan komma att öka ännu mer i perioder och vattnet kan också vara mer förorenat. Länsstyrelsen finner med hänvisning till 2 kap. 3 § miljöbalken inte att det är försvarbart med bräddningar som kan medföra orenade utsläpp som motsvarar 37 kg bly vid enstaka tillfällen och ställer sig frågande till om anläggningen verkligen har kapacitet att också hantera de vattenvolymer och föroreningar som uppkommer vid en produktionsökning till 65 000 ton per år.

Miljö kvalitetsnormer för vatten

Länsstyrelsen kan konstatera att bolaget och länsstyrelsen är av olika uppfattning om i vilken utsträckning utspädningseffekter ska tillgodoräknas för att avgöra om de ökade utsläppen tungmetaller äventyrar möjligheterna att uppnå god kemisk status i vattenförekomsterna Lundåkrabukten och Norra mellersta Öresund. Länsstyrelsen finner inte att den dom som bolaget motiverar sitt ställningstagande med, Mark- och miljööverdomstolens dom i mål M 692-22, är vägledande i det aktuella ärendet. Anläggningens utsläpp är av en annan magnitud och till andra vattenförekomster än de som prövades i det målet. Bolagets utsläpp av bly till Norra mellersta Öresund och kvicksilver till Lundåkrabukten är också de enskilt största lokala punktkällorna som påverkar vattenförekomsternas kemiska status.

I nedanstående tabell sammanfattas de totala blyutsläppen som bolaget har redovisat för 2022 och för ansökt verksamhet. Utsläppen via avloppsledningen samt produktionsmängd är hämtade från bolagets miljörapport för år 2022. Länsstyrelsen har också gjort en beräkning av hur mycket totala utsläpp det innebär under en 20-årsperiod, vilket redovisas i kolumnen längst till höger.

Produktionsmängd	Via av- loppsled- ning	Via punktut- släpp till luft från skorsten	Via dam- ning	Totalt per år	Totalt över 20 år
Nuläget (År 2022 producerades 42 137 ton bly)	0,57 kg	5,1 kg	Ca 25 kg (20-30 kg)	Ca 30,7 kg	614 kg
Ansökt verksamhet (65 000 ton prod. per år)	2,5 kg	25 kg	Ca 25 kg (20-30 kg)	Ca 52,5 kg	1050 kg

Tabell 2, Totala blyutsläpp från anläggningen vid nuvarande verksamhet respektive ansökt verksamhet, sett per år och över en 20-årsperiod

I aktbilaga 14 anges att cirka hälften av punktutsläppen till luft och cirka hälften av utsläppen från den diffusa damningen når Lundåkrabukten och Öresund, resterande luftutsläpp deponeras på landytor utan dagvattenavrinning direkt till Öresund. Från aktbilaga 52 går att utläsa att merparten av utsläppen till Öresund deponeras i vattenförekomsterna Lundåkrabukten och Norra mellersta Öresund. Bolaget har i tabell 8 i aktbilaga 52 redovisat att Lundåkrabukten kommer att få en total årlig belastning av bly från verksamheten via avlopp, punktkällor och damning på 35 kg om alla luftutsläpp från punktkällor (25 kg) förväntas deponeras i vattenförekomsten. Om istället hälften av punktutsläppen till luft (12,5 kg) antas deponeras i Lundåkrabukten blir den totala årliga belastningen ändå cirka 23 kg. Om antagandet görs att cirka 25 % av luftutsläppen från punktkällor och diffus damning hamnar i Norra mellersta Öresund innebär det cirka 10-15 kg bly per år.

Även om antagandena är förenade med osäkerheter så illustrerar exemplen ovan likväl att ansökt verksamhets utsläpp av tungmetaller till vattenförekomsterna inte är obetydliga. Den ökade belastningen på vattenförekomsterna i jämförelse med nuläget bedöms inte heller vara obetydlig (vilken är den jämförelse som bör göras enligt praxis oavsett tillståndsgiven utsläppsmängd).

Länsstyrelsen vill också påtala att bly och andra tungmetaller är persistenta och därmed inte bryts ner i de akvatiska ekosystemen utan ansamlas, bland annat i botten-sediment. Utspädningseffekter för tungmetaller är därför inte av samma betydelse för vattenmiljön som den ibland kan vara för mer lättnedbrytbara föroreningar och att använda utspädning som ett argument är därmed inte relevant. Länsstyrelsen kan också konstatera att inga ytterligare åtgärder eller försiktighetsmått avses vidtas för att kompensera för bolagets ökade utsläpp. Utsläppsmängder av motsvarande ämnen från andra verksamheter är i förhållande till bolagets avsevärt mindre varpå åtgärderna i större utsträckning behöver vidtas vid bolagets anläggning. Utöver angivna mängder (tabell 2) ska åter igen noteras att recipienten tillförs betydande mängder bly m.m. genom bolagets bräddningar där teknisk kapacitet idag saknas på anläggningen för att omhänderta allt vatten vid stora skyfall.

Påverkan på miljö kvalitetsnormerna i Lundåkrabukten

I Lundåkrabukten uppnås god kemisk status för parametern bly men inte för parametern kvicksilver. Kviksilver är mycket skadligt för vattenlevande organismer på lång och kort sikt. Det är en särskilt farlig metall då den omvandlas naturligt till metylkvicksilver och ansamlas i organismer. Långlivade, bioackumulerande och toxiska ämnen (nedan kallade PBT-ämnen) och andra ämnen som uppträder som PBT-ämnen kan i årtionden finnas kvar i vattenmiljön i halter som medför en betydande risk. Vissa ämnen kan också spridas långt och är till stor del allmänt förekommande i miljön. Dessa ämnen kräver därför särskild uppmärksamhet vad gäller deras inverkan på kemisk status i enlighet med direktiv 2000/60/EG och vad gäller övervakningskrav.

Enligt Vatteninformationssystem Sverige (VISS) är miljö kvalitetsnormen för vattenförekomsten mindre sträng för kvicksilver än för andra metaller, då det bedömts som tekniskt omöjligt för samhället att till 2027 helt sänka halterna till de nivåer som motsvarar en god kemisk ytvattenstatus. De nuvarande halterna av kvicksilver (räknas från december 2015) får dock inte öka. Lokala påverkanskällor som bidrar till sänkt status för kvicksilver ska åtgärdas oavsett det mindre stränga kravet för atmosfärisk deposition. Resultat från miljöövervakning visar att halten kvicksilver i

skrubbskädda ökar i hela Öresund. Länsstyrelsen anser att ytterligare tillskott av kvicksilver till vattenförekomsten inte är tillåtet då det *äventyrar* möjligheten att uppnå miljö kvalitetsnormen god status till år 2027, jämför mark- och miljödomstolens dom i mål M 3275-20. Bolaget har i aktbilaga 52 redovisat att mängden kvicksilverutsläpp till recipienten per år kommer att vara 0,01 kg från avloppsledning, 5 kg från damning och 10 kg från punktutsläpp till luft. Punktutsläppen av kvicksilver till luft ökar enligt aktbilaga 51 med 9,4 kg i jämförelse med nuläget (2022) då utsläppen endast var 0,6 kg. Med hänvisning till 5 kap. 4 § miljöbalken finner länsstyrelsen att en sådan utsläppsökning inte är tillåten.

Påverkan på miljö kvalitetsnormerna i Norra mellersta Öresund

God kemisk status uppnås inte i någon vattenförekomst i landet avseende parametern kvicksilver. De ökade utsläppen av kvicksilver till vattenförekomsten Norra mellersta Öresund är därför otillåtna av samma skäl som för vattenförekomsten Lundåkrabukten.

I vattenförekomsten Norra mellersta Öresund är halterna bly för höga för att god kemisk status ska uppnås. Som angetts ovan kommer utsläppen av bly till vattenförekomsten att öka. Då klassningen av kemisk status är sämst möjliga i vattenförekomsten med avseende på bly bedömer länsstyrelsen att ytterligare tillskott inte är tillåtet då det *äventyrar* möjligheten att uppnå miljö kvalitetsnormen god status till år 2027, jämför mark- och miljödomstolens dom i mål M 3275-20.

I Norra mellersta Öresund är även halterna av kadmium för höga för att god kemisk status ska uppnås i vattenförekomsten och halterna av koppar är för höga för att god ekologisk status ska uppnås. Även vad avser utsläpp till Norra mellersta Öresund ska jämförelse göras med nuläget och inte nollalternativet.

Länsstyrelsens synpunkter på villkor för verksamheten

Om mark- och miljödomstolen skulle besluta att medge tillstånd till verksamheten har länsstyrelsen synpunkter på bolagets villkorsförslag samt förslag på ytterligare

villkor. Nedan kommenteras endast de förslag eller ytterligare villkor där länsstyrelsen och bolaget har olika uppfattningar.

Föreslagna villkor av bolaget

Länsstyrelsen har synpunkter på bolagets villkorsförslag 8 och 12. Länsstyrelsen har inget att erinra mot resterande villkorsförslag från bolaget.

Villkor 8

Länsstyrelsen föreslår att villkor 8 ska formuleras enligt följande:

Villkor 8 – Det totala utsläppet av lösta metaller i avloppsvatten från befintligt reningsverk till kommunens dagvattennät får inte överstiga följande mängder.

<i>Parameter</i>	<i>kg/år</i>
<i>Bly</i>	<i>1,5</i>
<i>Antimon</i>	<i>12</i>
<i>Kadmium</i>	<i>0,08</i>
<i>Zink</i>	<i>0,6</i>
<i>Koppar</i>	<i>0,9</i>

Länsstyrelsen finner att bolagets historiska data från 2019-2022 inte ger stöd för att bolaget ska tillåtas ha så höga utsläppsmängder som bolaget föreslagit. Länsstyrelsen finner inte heller att bolaget i tillräcklig utsträckning motiverat vilka ändringar som skulle föranleda så mycket högre utsläpp per producerad ton bly, och inte heller varför inte reningsanläggningarna kan dimensioneras så att reningsgrad och reningskapacitet i övrigt bibehålls. Vidare finner länsstyrelsen inte heller att de förväntade utsläpp som anges ska inkludera eventuella större driftstörningar och haverier som kan uppkomma, utan istället bör utsläppsmängderna anges vid normal drift med mindre variationer.

Det är av stor vikt att reningstekniken dimensioneras och underhålls för att begränsa utsläppen så långt möjligt. En för stor differens mellan eventuella begränsningsvärden i villkor och förväntade utsläppshalter kan ge orimligt utrymme att missköta reningstekniken och släppa ut mer än vad som är tekniskt och ekonomiskt rimligt.

Länsstyrelsen bedömer att det är tekniskt rimligt och miljömässigt motiverat att begränsningsvärdena för utsläpp av tungmetaller till vatten är betydligt strängare än de som bolaget yrkat på. Länsstyrelsen finner sammantaget att en säkerhetsmarginal om 25 % från de av länsstyrelsen uppräknade värdena är mer rimlig för att hantera variationer i reningsutrustningens effektivitet samt variationer i orenade gaser med stoft.

Bolaget har yrkat att begränsningsvärdet för antimon ska vara 12 kg/år vilket länsstyrelsen godtar.

I det fall bolaget önskar ytterligare säkerhetsmarginaler finns enligt länsstyrelsen potential att genomföra vattenhushållningsåtgärder som begränsar utsläppsvolymer och därmed sannolikt utsläppsmängderna samt möjligheter att installera ytterligare reningssteg, exempelvis vid fordonstvätten.

Villkor 12

Länsstyrelsen föreslår att villkor 12 ska formuleras enligt följande:

Villkor 12 – Släckvatten som uppkommer på anläggningen ska samlas in och kontrolleras i avvaktan på slutligt omhändertagande. Nödvändig teknik för uppsamling av förorenat släckvatten ska kontrolleras minst två gånger per år. Det ska finnas skriftliga rutiner för uppsamling och hantering av förorenat släckvatten.

Anläggningen omfattas av den högre kravnivån i lagen (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor då det i verksamheten förvaras blydross, selen och filterstoff samt då stora mängder luftutsläpp av svaveldioxid kan uppkomma i samband med brand.

Länsstyrelsen bedömer att släckvattnet kan bli särskilt förorenat av de stora mängder tungmetaller som förekommer på anläggningen och anser därför att anläggningen behöver vara utformad för att kunna samla upp släckvatten om en brand skulle uppkomma.

Anläggningens dagvattenytor är idag kopplade till dagvattenreningsverket och som kan stängas vid behov. Vidare har bolaget uppgett att det finns en 2 000 m³ stor utjämningsdamm för vatten på verksamhetsområdet som länsstyrelsen bedömer skulle kunna användas för uppsamling av förorenat släckvatten. Nödvändig teknik för uppsamling av släckvattnet är exempelvis avstängningsfunktionen i reningsverket, pumpar för avledning av vatten till utjämningsdammen, tätheten i dammen etc.

Länsstyrelsens förslag på ytterligare villkor

Länsstyrelsen anser att nedanstående villkor även bör fastställas för verksamheten om tillstånd medges:

Utsläpp till luft

Lst 1: Det totala luftutsläppet av tungmetaller per år från schaktugn och Breaker får inte överstiga följande mängder.

<i>Metall</i>	<i>Kg per år</i>
<i>Bly</i>	<i>14,6</i>
<i>Kvicksilver</i>	<i>4,7</i>
<i>Kadmium</i>	<i>0,1</i>
<i>Antimon</i>	<i>1,3</i>
<i>Koppar</i>	<i>4</i>
<i>Zink</i>	<i>6,3</i>

Mätningar av tungmetaller i utgående avgaser från schaktugn och Breaker ska göras minst två gånger per år enligt gällande standarder eller motsvarande. Från erhållna mätresultat ska förväntade årsmängder beräknas.

Länsstyrelsen anser att det är av stor vikt att reningstekniken dimensioneras och underhålls för att begränsa utsläppen så långt möjligt. En för stor differens mellan eventuella begränsningsvärden i villkor och förväntade utsläppshalter kan ge orimligt utrymme att missköta reningstekniken och släppa ut mer än vad som är tekniskt och ekonomiskt rimligt.

Länsstyrelsen finner att bolagets historiska data från 2019-2022 inte ger stöd för att bolaget ska tillåtas ha så höga utsläppsmängder som bolaget angett i ansökan och MKB:n. Länsstyrelsen finner inte heller att bolaget i tillräcklig utsträckning motiverat vilka ändringar som skulle föranleda så mycket högre utsläpp per producerad ton bly, och inte heller varför inte reningsanläggningarna kan dimensioneras så att reningsgrad och reningskapacitet i övrigt bibehålls. Vidare finner länsstyrelsen inte heller att de förväntade utsläpp som anges i ansökan ska inkludera eventuella större

driftstörningar och haverier som kan uppkomma, utan istället bör utsläppsmängderna anges vid normal drift med mindre variationer.

Länsstyrelsen anser att de årliga utsläppsmängderna av tungmetaller till luft från punktkällor ska regleras i ett särskilt villkor och inte enbart omfattas av det allmänna villkoret. Länsstyrelsen bedömer att det är tekniskt rimligt och miljömässigt motiverat att begränsningsvärdena för utsläpp av tungmetaller till luft är betydligt strängare än de som bolaget angett för ansökt verksamhet. Länsstyrelsen finner sammantaget att en säkerhetsmarginal om 25 % från de av länsstyrelsen uppräknade värdena (se tabell 9 och 10 i ab 117) är mer rimlig för alla parametrarna utom koppar för att hantera variationer i reningsutrustningens effektivitet samt variationer i orenade gaser med stoft.

Bolaget har angett att luftutsläppen av koppar kommer underskrida 4 kg/år vid ansökt verksamhet vilket är en minskning i förhållande till de senaste årens medelvärde. För koppar anser länsstyrelsen därför att 4 kg/år är ett mer lämpligt begränsningsvärde.

Länsstyrelsen anser vidare att mätningar av tungmetaller i utgående avgaser från schaktugn och Breaker ska göras minst två gånger per år enligt gällande standarder eller motsvarande. Från erhållna mätresultat ska förväntade årsmängder beräknas.

I BAT-slutsats 10 för icke-järnmetallindustrin omnämns flertalet standarder som bör användas för övervakning av tungmetallhalter i utgående avgaser. I det fall att det saknas angivna standarder för övervakning av enskilda parametrar i BAT-slutsatserna för icke-järnmetall industrin kan även andra standarder och metoder vara relevanta för övervakning.

Lst 2: All förvaring och hantering av dammande material ska ske inomhus.

Vad länsstyrelsen kan uttolka från avsnitt 3.4-3.17 i aktbilaga 91 förekommer enligt bolaget i princip ingen utomhushantering av dammande material. Ett villkor där det

regleras att förvaringen och hanteringen av dammande material ska ske inomhus bör således inte vara för ingripande för bolaget. I det fall det skulle uppstå behov av mer förvaringsyta för dammande material finner länsstyrelsen det skäligt att nya ytor byggs in så att förvaringen är inomhus.

Lst 3: Länsstyrelsen anser att ett villkor ska föreskrivas som kräver inbyggnation av slaggplan inom 5 år från det att tillståndet tagits i anspråk.

Länsstyrelsen överlåter till mark- och miljödomstolen att finna den lämpligaste formuleringen för villkoret.

Bolaget har angett att slaggplan är en av de mest kontaminerade ytorna på anläggningen och i avsnitt 3.96-3.100 i aktbilaga 42 så anger de varför de anser att det är oskäligt att bygga in ytan. Bolaget anger bland annat att den nya avsvavlingsanläggningen kommer att minska antalet transporter över slaggplan och därmed den diffusa damningen samt att en inbyggnad av slaggplan skulle kosta cirka 20,7 miljoner kronor. Länsstyrelsen anser att kostnaderna för inbyggnation är skäliga för att i högre grad minimera damningen från slaggplan under kommande decennier.

Lst 4: Länsstyrelsen anser att ett villkor ska i föreskrivas för installation av fordonslussar till lokaler där det uppkommer diffus damning inom 4 år från det att tillståndet tagits i anspråk.

Länsstyrelsen överlåter till mark- och miljödomstolen att finna den lämpligaste formuleringen för villkoret.

Bolaget har bedömt att in- och uttransporter från dammande lokaler sannolikt är den största källan till den diffusa damningen från verksamheten. Installation av fordonslussar bedöms vara en lämplig och skälig åtgärd för att reducera damningen vid in- och uttransport. Den exakta utformningen av fordonslussarna bör utredas.

Lst 5: Ventilationsluft från lokaler med diffus damning ska renas med filterteknik

eller annan likvärdig teknik. Stofthalten i renad ventilationsluft ska underskrida 5 mg/Nm³.

Bolaget har föreslagit ett villkor för reglering av utgående stofthalter från blyproduktionen och Breakern. Länsstyrelsen anser att det även behöver finnas ett villkor för reglering av filterteknik och stofthalter från samtliga befintliga och planerade lokaler där damning kan tänkas uppkomma.

Lst 6: Antalet transportrörelser till och från dammande lokaler ska registreras automatiskt med sensorer eller annan likvärdig teknik och redovisas årligen i miljörapporten.

Utsläpp till vatten

Lst 7: Senast tre år efter att tillståndet tagits i anspråk ska en anpassad vattenreningsanläggning vara installerad för att förbehandla processavloppsvatten från fordonstvätten. Vald vattenreningsteknik ska syfta till att avskilja tungmetaller från processavloppsvattnet och ha en reningsgrad för bly, kadmium och zink om minst 60 %.

I Naturvårdsverkets branschfaktablad om fordonstvättar (2005) anges att oljeavskiljare inte är en tillräcklig reningsteknik för att rena tvättvatten från fordonstvättar. Fordonstvättar i samhället, som vanligtvis utgör C- eller U-anläggningar, har enligt länsstyrelsens erfarenhet vanligtvis biologisk eller kemisk vattenrening av tvättvattnet, men även sedimentations- och filtreringsteknik förekommer för mindre tvättar. I avsnitt 7.2.2 i Svenskt Vattens publikation P95 – Råd vid mottagande av avloppsvatten från industri och annan verksamhet anges kemisk fällning och sedimenteringsteknik som lämplig reningsteknik för däcktvättar. Fordonstvätten på anläggningen kommer sannolikt generera mer förorenat tvättvatten än vad som är vanligt förekommande på de flesta andra fordonstvättar i samhället på grund av att fordonen framförs på markytor och i lokaler som är påtagligt kontaminerade med metallstoft från den diffusa damningen. Enligt ansökan kommer bolagets tvättvatten avle-

das direkt till dagvattenreningsverket där det späds ut med dagvatten och annat processavloppsvatten innan det renas. Dagvattenreningsverket är inte specifikt anpassat för vattenrening av processavloppsvatten från fordonstvättar. Det är enligt länsstyrelsen inte heller förenligt med bästa möjliga teknik att späda ut särskilt förorenade delströmmar med mindre förorenade delströmmar innan vattenrening, se exempelvis BAT-slutsats 15 för icke-järnmetallindustrin.

Vattenreningsteknik för fordonstvätt är vanligt förekommande i samhället, även för mindre verksamheter, och får anses tekniskt och ekonomiskt rimligt att installera när det är miljömässigt motiverat. I det enskilda fallet anser länsstyrelsen att installation av ett vattenreningssteg för anläggningens fordonstvätt är miljömässigt motiverat för att ytterligare reducera de årliga utsläppen av tungmetaller till Lundåkrabukten.

Lst 8: Allt dagvatten från hela verksamhetsområdet ska samlas upp och fördröjas innan utsläpp till recipient. Kapaciteten för fördröjning ska minst motsvara volymen av ett 20-års regn. Innan dagvattnet släpps ut till recipient ska det genomgå rening.

Anläggningen har vid flertalet tillfällen haft problem med bräddning av orenat dagvatten. Till följd av den diffusa damningen från verksamheten är orenat dagvatten påtagligt förorenat med tungmetaller. Vid de senaste bräddningarna sommaren 2023 släpptes cirka 37 kg bly ut direkt till recipienten vid två tillfällen. Länsstyrelsen finner att verksamhetens kapacitet att samla upp och tillfälligt lagra orenade dagvattenvolymer onekligen inte är tillräcklig. Krav på uppsamlingskapacitet är vanligt förekommande i BAT-slutsatser för flertalet branscher och får inom Europa anses vara tekniskt och ekonomiskt rimligt för IED-anläggningar när det är miljömässigt motiverat. I det enskilda fallet anser länsstyrelsen att installation av utökad uppsamlingskapacitet är miljömässigt motiverat för att förhindra höga utsläpp av tungmetaller i samband med kraftig nederbörd eller i samband med driftstörningar på reningsanläggningen.

Övrigt

Vid huvudförhandlingen, och efter fråga från rätten, angav länsstyrelsen att man har valt att inte gå vidare med ett yrkande om att ansökan skulle omfatta ett krav på tillstånd enligt Natura 2000-bestämmelserna i 7 kap. miljöbalken. Länsstyrelsen har bara ett förstahandsyrkande, vilket är att ansökan ska avslås. Länsstyrelsen har dock valt att ha synpunkter på bolagets villkorsförslag samt kommit med egna förslag i det fall mark- och miljödomstolen ändå meddelar tillstånd. Länsstyrelsen har vid huvudförhandlingen uppgett att man bedömer att utsläppen till Lundåkrabukten inte bedöms påverka de bevarandevärdena som finns där på ett sådant sätt att Natura 2000-tillstånd skulle krävas.

Landskrona kommun (Kommunstyrelsen) har med anledning av kungörelse av ansökan och miljökonsekvensbeskrivningen framfört följande.

Det är av största vikt att stadens möjligheter till framtida stadsutveckling samt förutsättningarna för en hälsosam livsmiljö i Landskrona beaktas vid beslut om bolagets tillståndsansökan. Redan idag påverkas Landskrona stadskärna av skyddsavstånden till Bolidens verksamhet och halterna av bly är förhöjda inom hela Landskrona tätort. Ett utökat miljötillstånd och en ökning av bolagets produktionsmängd är inte acceptabel ifall det samtidigt innebär att skyddsavstånden och/eller utsläppen från verksamheten ökar. Det är viktigt att bolaget kontinuerligt arbetar för att anläggningens utsläpp ska minska. En utökning av miljötillståndet riskerar annars att få stora negativa konsekvenser för såväl utveckling av ny stadsbebyggelse som för befintlig bebyggelse och invånare i centrala Landskrona.

Stadens planer för framtida stadsutveckling anges i fördjupning av översiktsplanen för Landskrona tätort (2014-06-18) och innefattar bland annat utveckling av bangårdsområdet, Lundåkrahamnen samt ett stråk längs Gasverksgatan. Landskrona kommun menar att det behöver klargöras om den föreslagna utökningen av produktionsvolym ger upphov till utökade skydds- eller riskavstånd till bostäder och andra verksamheter. Ansökan behöver därför kompletteras med tydliga ställningstaganden kring framtida beräknade skyddsavstånd.

Landskrona kommun konstaterar att stadens utvecklingsplaner (som anges i FöP 2014) nu redovisas i miljökonsekvensbeskrivningen vilket är positivt. Det är dock angeläget att även konsekvenser för stadens framtida stadsutveckling, till följd av planerad/ansökt verksamhet, behandlats i konsekvensbedömningen.

Avsnittet 7.15 *Yttre händelser* i miljökonsekvensbeskrivningen behöver uppdateras med aktuell information om underlag för klimatanpassning och prognoser för stigande hav. Landskrona stads *Vägledning för klimatanpassning* antogs av kommunfullmäktige 2019 och länsstyrelsen antog 2021 *Riskhanteringsplan för Landskronaområdet 2022-2027* för hantering av översvänningsrisk från havet och Saxån. På översvänningsportalen (översvänningsportalen (msb.se)) finns översvänningskarteringar för havet och hos SMHI (Stigande havsnivåer (SMHI.se)) finns kunskapsunderlag kring klimat och stigande havsnivåer. Staden arbetar aktivt med klimatanpassning kopplat till översvämning vid stigande havsnivåer. Det är dock viktigt att känna till att rent juridiskt har fastighetsägaren ett stort egenansvar att själv vidta förebyggande åtgärder för att skydda sin egendom.

Miljönämnden i Landskrona kommun har efter att ha tagit del av ansökan, bolagets bemötanden, i yttranden och vid huvudförhandlingen framfört bl.a. följande.

Inställning

Miljönämnden tillstyrker utökad produktion under följande förutsättningar:

- Att utsläpp av bly, kvicksilver och dioxiner till omgivningen inte ökar från anläggningen.
- Att villkor anges som reglerar utsläppen av bly, kvicksilver och dioxiner till luft per år.
- Utsläpp av bly till luft per år bör begränsas i förhållande till faktiskt utsläpp av bly (årsmedelvärde).

- Om utsläppen av bly inte kan regleras direkt bör mängden stoft som släpps ut via rökgaser begränsas. Villkor bör därför vara strängare än 1 mg/Nm³ (normalkubikmeter).

Utveckling av talan

Som miljönämnden i Landskrona kommun tidigare har tryckt på i sina yttranden är de en kommun som är hårt utsatt för nedfall av bly i jämförelse med övriga kommuner i sydvästra Sverige. Varje år genomförs mätning av blyhalten i bladgrönsaker där resultaten av mätningarna visar på fortsatt högt nedfall av bly. Detta har gjort att miljönämnden och staden avråder boende från att odla och äta grönsaker i de sydliga delarna av Landskrona tätort med hänvisning till skydd för människors hälsa.

Boliden Bergsöe AB:s ansökta produktionsökning av bly och blylegeringar från 55 tusen ton till 65 tusen ton innebär en procentuell ökning med 37 % per år jämfört med bolagets produktionsnivåer under 2019-2023 (18 % om jämförelse görs med dagens tillståndsnivå mot sökt tillståndsnivå). Under dessa år redovisar bolaget i sin tekniska beskrivning (tabell 9, s.32 samt presentation från huvudförhandlingens första dag, 2024-09-24) att utsläppen till luft av bly ligger på ett medelvärde om 9,46 kg per år.

Bolagets önskemål om att tillåtas ett utsläpp av 25 kg bly per år till luft skulle därför innebära en procentuell utsläppsökning om 164 % per år. Bolagets ansökta maxgräns av utsläpp av bly till luft står således inte i proportion med deras ansökta produktionsökning.

Som bolaget har anfört finns det även andra verksamheter som bidrar med utsläpp av bly till luft. I jämförelse med dessa verksamheter är det dock Boliden Bergsöe AB:s verksamhet som hanterar störst mängder bly årligen.

Sammanfattningsvis så är Boliden Bergsöe AB i Landskrona stad beläget cirka 560 meter från närmsta bostad. Även om bolaget anser att miljö kvalitetsnormer och BAT-slutsatsernas utsläppsvärden kan hållas, så innebär det inte att det inte går

sätta strängare krav för en verksamhet som i nuläget visar att de klarar utsläppskraven med väldigt goda marginaler. Miljönämnden i Landskrona kommun anser därför att det ska anges villkor som reglerar utsläppen av bly, kvicksilver och dioxiner till luft per år med hänvisning de faktiska förhållandena på verksamheten (årsmedelvärde) med särskild hänvisning till de lokala förutsättningarna i Landskrona och skydd för människors hälsa.

Nordvästra Skånes Vatten och Avlopp AB (NSVA) har efter att ha tagit del av ansökan, bolagets bemötanden, i yttranden och vid huvudförhandlingen framfört bl.a. följande.

NSVA tillstyrker bolagets ansökan.

Bolaget anger i ansökningshandlingarna att de enbart avleder sanitärt spillvatten till kommunens spillvattennät. Därmed anser NSVA att det ska finnas ett villkor som förtydligar detta.

NSVA anser att i bolagets utredning över möjligheter att samla vatten i sänkor på verksamhetsområdet i syfte att lagra släckvatten, behöver även undersökas om eventuella spillvattenbrunnar i fastigheten är täta så att förorenat släckvatten inte riskerar att sippra genom och nå kommunens spillvattennät.

NSVA anser att riktvärden i Landskronas dagvattenplan för utsläpp till kommunens dagvattennät behöver klaras i förbindelsepunkten, speciellt för bly och kadmium. De faktiska värden för utsläpp till dagvatten visar att de ligger betydligt lägre än villkorsnivåerna och klarar riktvärden i Landskronas dagvattenplan. Detta visar att bolagets potential att kunna sänka villkorsnivåer för kadmium och ytterligare mer för bly finns och är möjligt.

Vidare har NSVA framfört att spillvattennätet bör inkluderas i villkor 12, vilket bolaget accepterat. I övrigt har NSVA inget ytterligare att framföra och har inte heller

några synpunkter på bolagets bemötande (se nedan) med anledning av de skriftliga yttranden som NSVA har gett in i målet.

BOLAGETS BEMÖTANDE

Mark- och miljödomstolen har den 7 februari och 21 mars 2024 gett Boliden Bergsöe AB tillfälle att skriftligen bemöta de synpunkter som kommit in avseende Bolagets ansökan om tillstånd (aktbilagor 80, 98-102, 117 och 121).

Bemötande från bolaget har i de delar som är av mer teknisk eller miljöteknisk karaktär tagits fram med stöd av WSP Sverige AB ("WSP"). Bemötandet som avser miljö kvalitetsnormer återfinns i Bilaga A till bemötandet (ab 127).

Boliden har vidare vid huvudförhandlingen bemött de synpunkter som inkommit skriftligen och även bemött de synpunkter som framförts vid huvudförhandlingen. Boliden har även i viss mån justerat sina yrkanden och villkorsförslag efter de synpunkter som framförts.

Boliden har bl.a. justerat det beräknade utsläppet till luft av koppar från punktkällor från 4 kg till 12 kg per år. Bakgrunden till justeringen är att Boliden i samband med framtagande av bolagets bemötande daterat den 15 april 2024 sett över samtliga beräknade utsläpp. Vid denna översyn har bolaget upptäckt att det beräknade utsläppet av koppar är för snävt beräknat jämfört med förväntade utsläpp. Boliden har med anledning av dessa nya uppgifter beräknat påverkan på omgivningen och miljö kvalitetsnormerna för ytvatten, se Bilaga A (ab 127 i målet).

Myndigheter och enskilda

Länsstyrelsen Skåne

Ökade utsläpp av tungmetaller till luft och vatten

Länsstyrelsen anser att anläggningens utsläpp av tungmetaller till luft och vatten inte får öka i förhållande till utsläppen vid nuvarande verksamhet (2019-2022).

Bolaget delar inte länsstyrelsens bedömning att nuläget ska vara utgångspunkten för miljöbedömningen och bedömningen avseende vilka utsläpp som kan tillåtas.

Boliden arbetar kontinuerligt för att optimera driften av anläggningen och hålla utsläppen på så låg nivå som möjligt. Bolaget har beräknat förväntade utsläpp på kända och förutsägbara utfall i kombination med en bedömning baserad på historiska data, förväntade ändringar vid ökad produktion samt processförändringar till följd av till exempel avsvavlingsprocessen och andra faktorer som kan förutses påverka framtida utsläpp. Därefter har Boliden anlitat externa konsulter för att bedöma hur de beräknade utsläppen påverkar omgivningen.

Den samlade bedömningen är att de beräknade utsläppen från den ökade produktionen är tillåtliga. I enlighet med vad som framgår i MKB:n är ansökt verksamhets konsekvenser för människors hälsa och miljön obetydlig eller positiv i jämförelse med nollalternativet, för samtliga redovisade miljöaspekter med undantag för transporterna till och från anläggningen. Dessa kommer att öka något och medför därmed en liten negativ konsekvens.

I relation till nuläget medför den ansökta verksamheten liten negativ konsekvens med avseende på användning av vatten och energi, transporter samt utsläpp till luft och vatten vilket framför allt kopplar till den utökade produktionen. Med avseende på avfall samt råvaror och kemikalier medför ansökt verksamhet en positiv konsekvens i relation till nuläget eftersom mängden farligt avfall kommer minska och mängden bly som kan återvinnas ökar.

För övriga aspekter medför ansökt verksamhet ingen förändrad påverkan jämfört med nuläget. Nedan redogörs särskilt för luftutsläpp från punktkällor och genom diffus damning. Därefter bemöter bolaget de synpunkter som framförts rörande miljö kvalitetsnormer för vatten. Slutligen kommenterar bolaget de villkorsförslag där samsyn saknas.

Vid huvudförhandlingen påtalade bolaget särskilt att de anser att de levt upp till de krav på bevisbörda som kan ställas på en verksamhetsutövare utifrån miljöbalkens bestämmelser. Bolaget har genomfört ett flertal utredningar, använt de metoder som får anses vedertagna etc. samt har i möjligaste mån försökt besvara de synpunkter och de krav på utredningar som framförts av länsstyrelsen och andra myndigheter.

Särskilt om luftutsläpp från punktkällor

Boliden har i målet redovisat att utsläppen av bly maximalt kommer att uppgå till 25 kg/år vid ansökt verksamhet. Det är en väsentlig minskning jämfört med nollalternativet trots att det nu är fråga om en produktionsökning.

Vad gäller årliga utsläpp i relation till producerad mängd produkt vill Boliden även vara tydlig med att det inte råder ett linjärt samband på det sätt som länsstyrelsen utgår från. Flera parametrar påverkar årliga utsläppsmängder av metaller per producerat ton bly. Exempel på sådana faktorer är råvarumixen och driftstatus för reningsanläggningarna som inte är konstant över tid. Följande exempel är faktorer som inverkar på utsläppens storlek.

Råvarumixen varierar medvetet för att optimera processen beroende på årstid, utfall på processparametrar som temperaturer, tryck och utsläpp av exempelvis SO₂ till luft.

- Råvarumixen varierar omedvetet beroende på variationer i de ingående material som används i schaktugnen. Batterimixen är inte en konstant och fullt styrbar parameter. Materialvariationer förekommer även i slagg, koks och järn.
- Driftparametrar som exempelvis tillsats av blästerluft och syrgas, drag i gassystem för energi- och driftoptimering och årstidsvariationer.
- Reningsanläggningarnas funktion och driftstatus har självklart en omedelbar effekt på utsläppsmängderna som inte är direkt kopplad till produktionsmängd.

Därutöver är beräkningen av utsläpp baserad på mätningar som utförs en gång per kvartal, drifttid under kvartalet samt gasflöde. Mätningen resulterar i en halt (exempelvis mg/Nm³ torr gas). Gasflödet antas konstant och drifttiden för anläggningen summeras över kvartalet. Sammantaget ger fyra mätningar per år en mängd som summeras i slutet av året.

Beräkningarna får genomslag i hur förväntade utsläpp beräknas öka i och med den ökade produktionen. För schaktugnen och blyhallen är filteranläggningen i drift dygnet runt 365 dagar per år. För Breakern och avsvavlingen kommer drifttiden att öka i och med ökad produktion i anläggningen. Ventilation från Breakern och avsvavlingen leds till våtskrubber vars drifttid kommer att öka med i och med ökad produktion i anläggningen. En ökad drifttid i våtskrubbern kommer att leda till att de beräknade utsläppen ökar eftersom de beräknade utsläppen baseras på en uppmätt halt, drifttid och gasflöde.

För att förtydliga att utsläppen av bly per ton producerat bly inte följer ett linjärt samband har bolaget i målets ab 126 sammanställt en tabell (tabell 1) över årlig produktion (ton/år) av bly, utsläppt mängd bly till luft från punktkällor (kg/år) samt utsläppt mängd bly till luft från punktkällor per producerat ton (gram/ton bly).

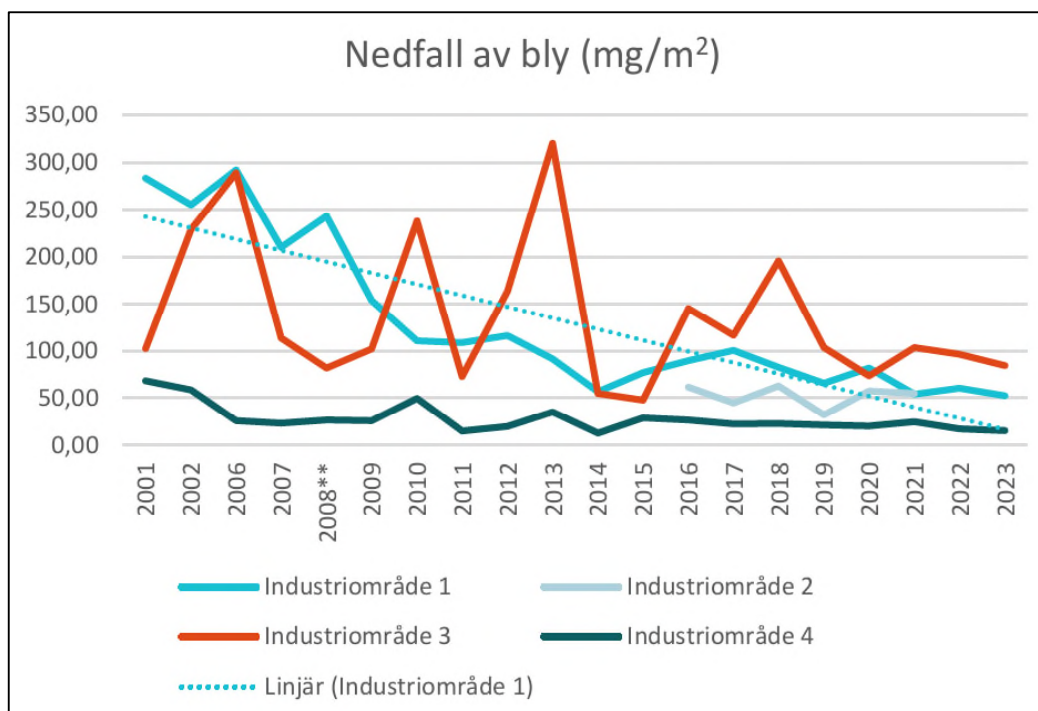
Sammantaget vidhåller Boliden de av bolaget föreslagna villkoren som utgår från bolagets beräkningar av förväntade utsläpp. Dessutom anser Boliden att länsstyrelsens metod för att beräkna förväntade utsläpp inte kan användas för att bestämma slutliga villkor för verksamheten, vilket bolaget återkommer till nedan.

Särskilt om luftutsläpp via diffus damning

Diffus damning inom Bolidens fabriksområde medför även viss spridning och deposition av bly utanför fabriksområdet. Den geografiska fördelningen av depositionen av bly från diffus damning beror på många faktorer. Vindriktning är en viktig faktor men även vindstyrka, nederbörd och luftens stabilitet har betydelse liksom när, var och hur den diffusa damningen uppkommer.

Sedan 2019 mäter Boliden mängden fallande stoft med så kallade "NILU-trattar" på ett flertal punkter inom bolagets område. Metoden och hanteringen är identisk med de mätningar som utförs i Landskrona stads regi sedan 2009 för att erhålla jämförbara värden och långa mätserier. Boliden är även medfinansier till Landskrona stads mätningar.

Försök att uppskatta mängden bly från diffus damning till Lundåkrabassängen och Öresund har genomförts genom konservativa antaganden och beräkningar utifrån uppmätta blyhalter i kommunens samt bolagets egna NILU-trattar, se bilaga C3 till ansökan. Länsstyrelsen har räknat fram en total siffra utifrån de konservativa antaganden som gjorts i bilaga C3. Länsstyrelsen anger att myndigheten bedömer att bolagets uppskattning av blyutsläpp från diffus damning vid nu ansökt verksamhet har stora felmarginaler. Boliden vill därför förtydliga att bolaget inte har angett någon total siffra för bly som ett resultat av diffus damning vid ansökt verksamhet. Det ska poängteras att det gjorts konservativa antaganden i beräkningen/interpoleringen som redovisas i bilaga C3 och bl.a. antagande om att allt nedfall i mätpunkter härstammar från Boliden. Fler verksamheter än Boliden hanterar bly i närområdet, se bilaga C6 till ansökan. I MKB:n, bilaga C till ansökan, redovisas i avsnitt 7.12.1 resultatet av kommunens nedfallsmätningar sedan år 2000. Industriområde 1 är den mätpunkt som ligger närmst Bolidens verksamhet. Av diagrammet går att utläsa en sjunkande trend vid provpunkt Industriområde 1. En något sjunkande trend syns även vid de övriga redovisade provlokalerna om än mindre tydlig.

Tabell 3. Nedfall av bly vid mätpunkt Industriområde 1, Industriområde 2, Industriområde 3 och Industriområde 4 för år 2000-2023. Streckad linje visar trenden vid mätpunkt Industriområde 1

Boliden medger att det är svårt att kvantifiera och mäta diffusa utsläpp, och har sedan länge en pågående dialog med tillsynsmyndigheten och Landskrona stad där bolaget i enlighet med befintligt tillståndsvillkor redovisar mätresultat samt planerade och genomförda åtgärder för att minska utsläpp som härrör från diffus damning. Det har genomförts examensarbete och andra projekt för utvärdering av alternativa mättekniker, och det är bland annat baserat på dessa som beslut om investering i hjultvätt har gjorts, se vidare bilaga C9 till ansökan.

Boliden vill understryka att bolaget välkomnar en utökad dialog med tillsynsmyndigheten i syfte att diskutera konkreta förslag från myndigheten till förbättringar kring diffus damning. Bolaget har även bjudit in tillsynsmyndigheten till platsbesök för att gemensamt på anläggningen gå igenom det löpande arbete som Boliden vidtar för att minska diffus damning. I nuvarande tillstånd finns även en möjlighet för tillsynsmyndigheten att villkora ytterligare krav på bolaget för att begränsa den diffusa damningen, men sådana krav har inte ställts.

Länsstyrelsen vidhåller att en ökad hantering av dammande material bör medföra ökad damning. Boliden vill med anledning av detta återigen förtydliga att det är korrekt att mängden dammande blyhaltigt material, främst blypasta, kommer att öka vid ansökt verksamhet. All hantering av dammande blyhaltiga material sker dock redan i nuläget inomhus och dessa material hanteras i byggnader där bolaget inom kort även installerar hjultvätt för all utgående trafik från byggnaderna i syfte att minska diffus damning. *Domstolens anteckning: vid den syn som genomfördes i samband med huvudförhandlingen uppvisades den nyligen installerade hjultvätten.* Boliden har valt att göra investeringen i den nya hjultvätten efter att ha identifierat utgående trafik från lokaler med dammande blyhaltigt material som den främsta kvarvarande källan till spridning av bly via diffus damning från verksamheten.

Utöver ovanstående åtgärd genomförde Boliden (februari - juni 2024) test med en ny dammsugarbil avsedd för hantering av stoft ner till PM 2,5 i syfte att utvärdera om bolaget får bättre effekt av den dammsugning som Boliden har av området 40 timmar i veckan än hittillsvarande dammsugarbil. Vid huvudförhandlingen uppgav bolaget att den nya dammsugarbilen inte levde upp till förväntningarna då den ökade mängden fallande stoft i dess närhet. På grund av detta har bolaget valt att återgå till den dammsugarbil som användes tidigare.

Bolidens pågående investering i avsvavlingsanläggningen beräknas därutöver ha en stor positiv inverkan på diffus damning. Det är det huvudsakliga skälet till att bolaget vidhåller att diffus damning kommer att minska snarare än att öka vid ansökt verksamhet jämfört med nuläget. Anläggningen kommer göra att mängden hanterat järn och bildad skärsten i processen kommer minska. I samband med att mängderna järn och skärsten minskar, kommer behovet av transporter in och ut ur byggnaderna samt materialtransporterna över området – främst vid slaggplanen – att minska avsevärt jämfört med nuläget.

Boliden vill i denna del understryka att fokus när det gäller åtgärder mot diffus damning handlar om att reducera spridningen av damm som innehåller bly och andra metaller. Ökad återvinning/produktion vid nu ansökt verksamhet innebär att

en något större mängd blyhaltigt material kommer att tas emot och hanteras i anläggningen, men den främsta blyhaltiga råvaran som återvinns i anläggningen utgörs av uttjänta batterier och dessa är inte dammande material i den form de levereras och i vissa fall lagras på anläggningen. Blybatterier som levereras i bulk (container/lastbil) hanteras samma dag som de inkommer till anläggningen. Blybatterier som levereras i plastlådor lagras ibland på anläggningen, men är inte en källa till diffus damning. Truckbatterier på pall, som står i egna täta järnlådor, är inte dammande material.

Vidare sker krossning av batterierna inomhus i en sluten process (Breakern). I de därpå följande processtegen sker hantering, liksom blandning av dammande blyhaltiga material, uteslutande inomhus.

De råmaterial som lagras utomhus är koks, järn och metalliskt blyskrot. Metalliskt blyskrot ökar inte linjärt med produktionstakten. Hantering av järn minskar med avsvavling och koks följer produktionstakten. Dessa material bidrar inte till spridning av damm innehållande bly och andra metaller, varför ökad hantering av dessa material vid ökad produktion inte heller per automatik innebär ökad spridning av damm som innehåller bly och andra metaller. Vid huvudförhandlingen redovisade bolaget en powerpointbild där man kan se produktionstakt och diffus damning i samma graf. Någon direkt korrelation går inte att utläsa.

Boliden kopplar den diffusa damningen främst till transporter in och ut ur dammande lokaler. Åtgärder mot diffus damning fokuseras i nuläget på kartläggning och omstrukturering av flöden och lagerplatser för att så långt som möjligt undvika onödiga förflyttningar av dammande material innehållande bly in och ut ur byggnader.

Boliden vill även poängtera att inomhushantering av eventuellt dammande material medför en begränsad risk för spridning av damm utanför byggnaderna. Boliden strävar mot att hantera så mycket dammande material som möjligt inne i de lokaler som

bolaget förfogar över. Lokalerna är anpassade för verksamheten och ventilationen och filteranläggningen är därmed väl dimensionerade för ändamålet.

En åtgärd som redan i nuläget vidtas inne i lokaler där dammande material hanteras, är vätning av material innan hantering för att minska damningen. Denna åtgärd vidtas främst ur ett arbetsmiljöperspektiv för att minska exponeringen för blydamm för de medarbetarna som vistas i dessa lokaler. Mätningar av medarbetarnas halter av bly-i-blod visar minskad exponering, vilket visar att de åtgärder som vidtas i arbetsmiljön har god effekt. Vid en produktion om 65 000 ton kommer Boliden att hålla ett högre tempo i produktionen under längre perioder. Detta högre tempo förekommer redan idag under kortare perioder under vilka bolaget varken har noterat eller uppmänt några förändringar eller ökning vad gäller uppkomst av diffust damm.

Sammanfattningsvis visar Bolidens erfarenheter av hantering av de dammande material som förekommer i verksamheten ingenting som tyder på att en ökad hantering av dammande material inomhus skulle vara en bidragande orsak till diffus damning utanför byggnaderna. Därmed visar de redovisade orsakssambanden ovan, tillsammans med de försiktighetsåtgärder som bolaget har vidtagit och kommer att vidta, att ökad hantering av dammande material inte medför ökad damning på det sätt som länsstyrelsen beskriver.

Blyutsläppens risker för människors hälsa

Boliden är Nordens enda återvinningsanläggning för bly från blybatterier och annat blyskrot. Boliden arbetar aktivt och tar stort ansvar för att minska blyexponering och andra risker för såväl egna anställda som för omgivningen kring verksamheten i allmänhet och Landskrona stad i synnerhet.

Exponering av bly, framför allt hos barn, är ett stort problem världen över. Den höga exponeringen av bly beror enligt Unicef och Pure Earth till stor del på en ore-glerad återvinning av blybatterier främst i medel- och låginkomstländer. Unicef och Pure Earth liksom Naturvårdsverket lyfter det faktum att det idag inte finns någon fullgod ersättare till bly i batterier. Återvinning är därför nödvändig, men processen

bör ske under strikt kontroll. Unicef och Pure Earth bedömer att för att komma till rätta med problemet krävs att återvinningen av blybatterier i många låg- och medelkomstländer förbättras, dels vad gäller insamlingssystem, dels vad gäller teknik för återvinning. Det är där av vikt att den privata sektorn och industrin bland annat i form av batteri- och blyproducenter bidrar med teknisk kunskap.

I Naturvårdsverkets vägledning ”*Giftfria och Resurseffektiva Kretslopp – Vägledning för ökad och säker materialåtervinning*” anges att avfall som består av särskilt värdefulla material kan återvinnas under strikt kontroll trots visst innehåll av särskilt farliga ämnen i särskilda fall. Naturvårdsverket lyfter återvinning av bly från blybatterier till nytt metalliskt bly som ett sådant exempel. Återvinningen av bly är av vikt eftersom det idag finns tekniska tillämpningar där metalliskt bly ännu saknar fullgoda substitut.

Boliden bedriver en ansvarsfull återvinningsverksamhet för bly och tar emot blybatterier och annat blyskrot från hela Norden. Av mottagna blybatterier och blyskrot producerar Boliden metalliskt bly till i första hand producenter av nya blybatterier, eftersom blybatterier fortfarande ingår i princip i samtliga fordon – såväl i elbilar, hybridbilar, laddhybridbilar som i bilar med traditionella förbränningsmotorer. Även stationära blybatterier till mobilmaster, elektronik och annat tillverkas av bly som återvunnits i verksamheten.

Länsstyrelsen anför att användningen av bly med flera särskilt farliga ämnen bör upphöra i samhället. Det föreligger restriktioner för bly och dess användningsområde men som bland annat Naturvårdsverkets anger behöver bly fortsatt användas för vissa ändamål och däribland batterier.

Boliden vill i denna del framhäva att bolaget inriktar sin verksamhet mot att agera som en ansvarsfull mottagare för de insamlare av uttjänta blybatterier i Norden som årligen levererar cirka fyra miljoner batterier till Boliden för återvinning. Denna hantering är i linje med Naturvårdsverkets ”*Giftfria och Resurseffektiva Kretslopp – Vägledning för ökad och säker materialåtervinning*”.

Därutöver framgår i avsnitt 7.12.13 i MKB:n, Bilaga C till ansökan, att uppmätta blyhalter hos barn boende i Landskrona (7,8 µg/l) är på liknande nivåer som hos barn i andra orter i Sverige. Mätningarna bly i blodet hos anställda vid verksamheten visar på en tydlig minskande trend.

Miljö kvalitetsnormer för luft och undersökningar av metaller i grönkål

Bolaget har med anledning av de synpunkter som framförts på halter av bly i luften och uppmätta halter av bly i grönkål samt den gränsmarkering som finns utsatt på karta för odlingsrekommendationer inom Landskrona tätort (även om den justerats något) anfört följande.

Bolaget har genom utredningar visat att bolagets tillskott av luftföroreningar inte medför att några miljö kvalitetsnormer för luft riskerar att överskridas. Halter av bly i luften ligger långt under miljö kvalitetsnormen. Det finns dessutom andra utsläppskällor som bidrar med utsläpp av bly till luften i Landskrona (t.ex. utsläpp från Landskrona energis förbränningsanläggning, från Befesa Circular Alloys Sweden AB m.fl. verksamheter).

De undersökningar som gjorts av grönkål kan enligt Boliden användas för att se långsiktiga trender. Resultaten är dock förknippade med flera osäkerhetsfaktorer då det rör sig om biologiskt material. Haltvariationer kan inte uteslutande kopplas till föroreningsbelastning i omgivningen. Vid en jämförelse över tid kan ändå konstateras att halten bly i grönkål har minskat. Det går dock inte att korrelera utsläppen från Boliden till den uppmätta halten i grönkål.

Begränsad teknisk kapacitet i anläggningen för att minimera bräddningar

Bräddningar mäts och övervakas och beräknade utsläpp vid dessa redovisas i miljörapporten. Det som är mest avgörande för om bräddning sker är inte den totala regnmängden mätt under ett dygn utan intensiteten på regnet. Vid de senaste årens bräddningstillfällen har stora mängder nederbörd fallit över Landskrona under kort

tid. Av denna anledning har bolaget tidigare ökat pumpkapaciteten i reningsanläggningen för att systemet ska hinna med vid intensiva regn.

För att maximera mottagningskapaciteten i dagvattenreningsverket finns sedan 2003 en utjämningsbassäng på 2 000 m³. Vid häftiga regn har pumpkapaciteten från mottagningsbassängen till utjämningsbassängen tidigare varit begränsande och lett till bräddningar, men ytterligare pumpkapacitet installerades 2020, från två till tre pumpar med sammanlagd kapacitet för pumpning till utjämningsbassängen på drygt 1 000 m³/timme.

Under juli-augusti 2023 skedde vid två tillfällen bräddningar vid reningsverket som genererade ett sammanlagt utsläpp av bly till recipienten på cirka 37 kg. Bolaget är medvetet om att 37 kg bly inte är ett obetydligt utsläpp och genomförde därför cirka en vecka efter bräddningarna provtagning av både vatten och sediment i provpunkt lokaliserad i Lundåkrabukten, precis utanför Lundåkrabassängen.

Provtagningen av sediment visade på halter i sediment om 73 mg/kg TS och motsvarande mätning för vattenfas påvisade en halt i recipienten på 0,17 µg/l (totalhalt). Uppföljande provtagning i vattenfasen har även genomförts i oktober och november. Då påvisades halter i vattenfas på 0,15 µg/l respektive 0,98 µg/l (filtrerade prover). De uppmätta halterna av bly i sediment och vatten underskrider gällande miljökvalitetsnormer. Miljökvalitetsnormen för bly i sediment är 120 mg/kg TS. För bly i vatten är miljökvalitetsnormen 1,3 µg/l.

Det bör noteras att ovan nämnda extremväderhändelser föranledde problem generellt i samhället, dvs. de var inte unika för Boliden.

Miljökvalitetsnormer för vatten

Ansökt verksamhets påverkan på miljökvalitetsnormerna i Lundåkrabukten med anledning av ökade emissioner av kvicksilver till vattenförekomsten

Som bolaget tidigare redovisat i bilaga A10 till komplettering daterad den 14 april 2023 tar Boliden inte aktivt eller avsiktligt in kvicksilver med något material in i

återvinningsprocessen. Det enda sätt som kvicksilver identifierats kunna komma in i anläggningen är som felsorterat material som följer med blybatterier i samband med leveranser av insamlade batterier in i anläggningen. Inom bolaget arbetar man med att informera insamlare och leverantörer att endast blybatterier efterfrågas i verksamheten. Om batterier innehållandes kvicksilver identifieras så skickas dessa tillbaka till leverantören. Bolidens utsläpp av kvicksilver till vatten är små, och ligger vid samtliga provtagningar vid nuläge under detektionsgränsen, det vill säga halter från 0 µg/l upp till nivå med detektionsgräns. Även i mätning av kvicksilver i stoft påvisas kvicksilverhalter under detektionsgränsen, vilket bidrar till en osäkerhet vid summering av årliga utsläpp och att konservativa värden därför alltid tillämpas vid redovisning och beräkning av årsutsläpp.

Vad gäller den diffusa damningen vill bolaget förtydliga att de 5 kg som använts för beräkning av påverkan på MKN utgör en ett grovt konservativt antagande eftersom kvicksilver inte mäts i kommunens eller bolagets NILU-trattar. Luftdeposition av metaller har däremot studerats i IVL:s rapport *Metaller i mossor, Skåne län 2020*. Av rapporten framgår att halten kvicksilver i mossor odlad i Landskrona vid punktkällorna Boliden och Befesa inte skiljer sig signifikant jämfört med någon annan mätlokal i studien, eller jämfört med bakgrundsmiljön i Skåne. Det framgår även av rapporten att kvicksilverhalterna i mossor ökar med avståndet från punktkällorna i Landskrona.

Av länsstyrelsens yttrande sid 10 framgår att ”Enligt VISS är miljö kvalitetsnormen för vattenförekomsten mindre sträng för kvicksilver än för andra metaller, då det bedömts som tekniskt omöjligt för samhället att till 2027 helt sänka halterna till de nivåer som motsvarar en god kemisk ytvattenstatus. De nuvarande halterna av kvicksilver (räknas från december 2015) får dock inte öka.”

Bolaget vill med detta påpeka att utsläppen av kvicksilver som medelvärde från verksamheten har minskat sedan år 2015.

Vad gäller förekomsten av kvicksilver i sediment i Lundåkrabukten kan konstateras, utifrån Niras rapport bilaga C10 till ansökan, att halterna kvicksilver inte ökat i Lundåkrabukten vid mätning år 2020 jämfört med år 2016, undantaget mätpunkt längst inne i Lundåkrabassängen. Då det inte finns någon miljö kvalitetsnorm för kvicksilver i sediment görs jämförelse mot det norska miljödirektoratets gränsvärde, som är baserat på effektbaserade kriterier dvs. där halterna kan förväntas ge upphov till toxiska effekter mot biologiska organismer i och på sediment. Enligt norska miljödirektoratet går gränsen mellan god och moderat nivå för kvicksilver på 0,52 mg/kg TS. Vid samtliga mätpunkter i Niras mätningar underskreds denna halt, undantaget i punkt L1 där halten tangeras.

Bolagets egna mätningar av kvicksilver i ytvatten precis utanför Lundåkrabassängen framgår av tabell 3 i ab 127 i målet. Av tabellen framgår att inte vid något av mättillfällena har gränsvärdet för kvicksilver enligt HVMFS 2019:25 överskridits.

Länsstyrelsen lyfter även det faktum att höga halter kvicksilver påträffas i skrubbskädda i Öresund. Av länsstyrelsens rapport *Miljögifter i fisk längs Skånes kust – sammanställning av resultat från regional miljöövervakning 2021* framgår att miljö kvalitetsnormen för kvicksilver i biota överskrids vid samtliga provlokaler i Öresund men uppmätta halter vid de provlokalerna lokaliserade i Lundåkrabukten (Landskrona Söder och ÖVF Landskrona NY) uppvisar inga avvikande halter i jämförelse med andra provlokaler.

Sammanfattningsvis kommer utsläppen av kvicksilver vid ansökt verksamhet inte öka i förhållande till nollalternativet eller ändringstillståndet. Bolaget bedömer därför att någon risk för äventyrande i miljö kvalitetsnormen för kvicksilver i Lundåkrabukten inte föreligger.

Ansökt verksamhets påverkan på miljö kvalitetsnormerna i Norra mellersta Öresund med anledning av ökade emissioner av bly, kadmium, koppar och kvicksilver till vattenförekomsten

Statusklassningen av bly, kadmium och koppar i vattenförekomsten Norra mellersta Öresunds kustvatten är baserad på provtagningar inne i Södra hamnbassängen inom ramen för riskbedömning av Befesa Scandust. Av statusklassningarna i VISS framgår att mätningarna i Södra hamnbassängen inte är representativa för hela vattenförekomsten. Vad gäller statusklassificering för koppar anges även provtagning vid RÅH som underlag. RÅH är en kontrollstation inom ramen för Helsingborgs kustkontrollprogram och av årsrapport 2021-2022 för Kustkontrollprogram för Helsingborg framgår att *”Råå hamn har historiskt haft båtvarv och uppställningsplatser för båtar längs åfåran och har även så idag. Sedan 60-talet har båtbottnfärger med biocider använts. Bland annat har koppar (Cu) använts som en effektiv sådan. Innehållit av koppar och föroreningen i sedimenten i hamnen är troligen främst historiska samt urlakning från landområden för båtuppställningsplatser.”* Vattenförekomst Norra mellersta Öresund har en yta om 128 km² och Södra hamnbassängen utgör cirka 0,056 km² av detta, det vill säga 0,04 % av vattenförekomstens totala yta. Utloppet vid Råån och hamnområdet utgör en yta om 0,087 km², vilket motsvarar 0,06 % av vattenförekomsten. Statusklassificeringen baseras således på provtagningar inom mindre än 1 % av vattenförekomsten samt på lokaler som sedan tidigare är påverkade av föroreningar.

Niras sedimentundersökningar visar att gränsvärden och bedömningsgrunder för MKN underskrids vid majoriteten av de provtagningslokaler i hamnområdet som undersökts med avseende på bly, kadmium och koppar. För kvicksilver finns ingen miljökvalitetsnorm men de norska effektbaserade kriterierna underskrids undantaget inne i Södra hamnbassängen.

Utöver Bolidens sedimentundersökningar genomför även Öresunds vattenvårdsförbund provtagning av miljögifter i sediment i provpunkter lokaliserade längre ut i vattenförekomsten (ÖVF 2:31). Vid den senaste provtagningen från år 2021 underskreds MKN för bly, kadmium och koppar i provpunkten med god marginal. Detta gäller även vid provtagning från år 2017 i den tidigare provpunkt som låg placerad inom Norra mellersta Öresunds vattenförekomst (ÖVF 3:6).

Sammanfattningsvis visar genomförda recipientundersökningar att vid provtagningslokaler representativa för vattenförekomsten som helhet så påvisas metallhalter under MKN vid majoriteten av provlokalerna.

Utifrån den spridningsmodellering av Bolidens utsläpp som redovisats i ansökan, i bilaga C12 till ansökan, framgår att påverkan från utsläppen från Boliden när de når Norra mellersta Öresunds kustvatten beräknas ha en minsta spädning på 1 000 ggr. Modelleringen tar därtill endast hänsyn till vattnets omblandning och inte till det faktum att en stor del av metallutsläppen dessutom kommer sedimentera innan de når denna vattenförekomst. Utsläppen från Bolidens verksamhet bedöms därför vara försumbara i vattenförekomsten Norra mellersta Öresunds kustvatten. I tabell 5 i ab 127 i målet framgår beräknade halter i vattenförekomsten baserat på Bolidens utsläpp till luft och vatten vid ansökt verksamhet.

Sammantaget bedöms utsläppen från Bolidens verksamhet medföra ett försumbart tillskott av metaller i denna vattenförekomst och kan inte anses strida mot icke-försämringskravet även för de parametrar som idag ligger i sämsta klassning (bly, kadmium, kvicksilver och koppar).

Länsstyrelsens villkorsförslag

Nedan kommenteras endast de ytterligare villkor som länsstyrelsens föreslagit eller bolagets egna där länsstyrelsen haft synpunkter och där parterna har olika uppfattning.

Villkorsförslag Lst 1

Boliden har i sak inget att erinra mot länsstyrelsens villkorsförslag beträffande minsta mätfrekvens enligt gällande standarder samt att mätresultat ska användas för beräkning av förväntade årsmängder för metaller från punktkällor. Sådan kontroll föreskrivs dock lämpligen i kontrollprogrammet.

Vad gäller de föreslagna utsläppsvillkoren motsätter sig Boliden att reglera utsläppen av tungmetaller i villkor. Dessutom anser Boliden att länsstyrelsens metod för

att beräkna förväntade utsläpp inte kan användas för att bestämma vilka slutliga villkor som ska gälla för verksamheten. Att basera ett villkorsförslag på beräkningar enbart utifrån tänkta linjära samband mellan historiska data och framtida produktionsmängd tar inte i tillräcklig utsträckning hänsyn till möjliga driftvariationer som kan uppstå i verksamheten. Det tar inte heller hänsyn till ingående råvaror i produktionen som har betydelse för utsläppens storlek.

Boliden bedömer att Bolagets villkorsförslag 2 och 3 avseende stoft samt villkor 4 avseende schaktugnens funktion är lämpligare att föreskriva i stället för att föreskriva utsläppsvillkor för specifika tungmetaller.

Villkorsförslag Lst 2

Boliden har i huvudsak ingenting att erinra mot villkorsförslaget men föreslår att det i stället regleras som ett åtagande och formuleras enligt följande i enlighet med vad bolaget har yrkat.

Villkorsförslag Lst 3

Boliden utgår från att bakgrunden till villkorsförslag 3 är att länsstyrelsen vill se ytterligare åtgärder mot diffus damning.

Myndigheten vidhåller att en ökad hantering av dammande material bör medföra ökad damning. Boliden vill med anledning av detta återigen förtydliga att det är korrekt att mängden dammande blyhaltigt material, främst blypasta, kommer att öka vid ansökt verksamhet. All hanteringen av dammande blyhaltiga material sker dock redan i nuläget inomhus och dessa material hanteras i byggnader där bolaget inom kort även installerar en ny hjultvätt för all utgående trafik från dessa byggnader, i syfte att minska diffus damning.

Mot denna bakgrund bedömer bolaget att genomförda och planerade åtgärder för att minska diffus damning kopplade till aktiviteterna på slaggplan (flytt av material inomhus, avsvavlingsanläggningen som minskar mängden skärsten som ska hanteras

på slaggplanen, installation av hjultvätt för fordon som varit inne i lokaler med dammande material) är tillräckliga.

Det bör även nämnas att Boliden tidigare har utrett vad inbyggnation av slaggplanen skulle kosta. För tio år sedan beräknades en inbyggnation kosta cirka 21 miljoner kronor. Det bör dock noteras att detta belopp sannolikt ökat väsentligt.

Villkorsförslag Lst 4

Boliden motsätter sig villkorsförslaget.

Boliden tolkar syftet med villkorsförslag 4 som att länsstyrelsen vill att bolaget inför ytterligare åtgärder mot diffus damning jämfört med nuläget.

Boliden har tidigare beskrivit de förändringar som har gjorts i fordonstrafiken in och ut ur lokaler med dammande blyhaltigt material. Bolidens trafikflöde kommer att ändras i och med installationen av hjultvätten. Denna förändring – att alla transporter ut ur lokaler med dammande material ska ske genom en hjultvättanläggning – är enligt bolagets uppfattning en betydligt bättre lösning än att fortsätta ha flera utfarter ut från dammande lokaler. Boliden ser därför inte något behov av fordonslussar.

Bolaget anser inte heller att det är lämpligt att föreskriva enskilda åtgärder som villkorsförslag. Om det mot förmodan skulle krävas andra framtida åtgärder kan dessa hanteras inom ramen för den delegation som Boliden föreslår för åtgärder mot diffus damning i villkorsförslag 6. Ett villkor som förenas med en delegation till tillsynsmyndigheten preciserar inte vilken åtgärd som ska vidtas utan ger en önskvärd flexibilitet som beaktar framtida teknikutveckling.

Villkorsförslag Lst 5

Boliden motsätter sig villkorsförslaget.

Bolaget uppfattar villkorsförslaget som att lokaler där dammande blyhaltigt material hanteras ska vara försedda med ventilation och att ventilationsluften ska renas med filterteknik eller annan likvärdig teknik. Reningen av ventilationsluften ska i sin tur uppfylla reningskravet att stofthalten ska underskrida 5 mg/Nm³.

Boliden motsätter sig principiellt inte ett sådant åtagande. Bolaget vill dock förtydliga att nuvarande formulering av villkorsförslag 5, ”*ventilationsluft från lokaler med diffus damning*”, är missvisande och bör ersättas med ”*ventilationsluft från lokaler där dammande blyhaltigt material hanteras*”. Baserat på samma resonemang anser Boliden att det är viktigt att förtydliga att diffus damning per definition är diffus, och att diffusa utsläpp inte ska förväxlas med utsläpp av renad ventilationsluft, eftersom sådana utsläpp snarare är utsläpp från en punktkälla.

Bolaget anser inte heller att det är lämpligt att föreskriva enskilda åtgärder som villkorsförslag. Om det mot förmodan i framtiden skulle krävas åtgärder kan dessa hanteras inom ramen för den delegation som Boliden föreslår vad gäller åtgärder mot diffus damning enligt villkorsförslag 6. Ett sådant villkor som förenas med en delegation till tillsynsmyndigheten preciserar inte vilken åtgärd som ska vidtas utan ger en önskvärd flexibilitet och utrymme för framtida teknikutveckling.

Villkorsförslag Lst 6

Boliden motsätter sig villkorsförslaget.

Vid tillståndsprövningen ska tillståndsmyndigheten ta ställning till vilka skyddsåtgärder och begränsningar av den ansökta verksamhetens miljöpåverkan som behövs och som är skäligen, genom att i villkor föreskriva olika försiktighetsmått.

Länsstyrelsens villkorsförslag avser inte en skyddsåtgärd eller en begränsning av verksamheten som är miljömässigt motiverad. Mot den bakgrunden anser Boliden att det inte är lämpligt att föreskriva denna typ av villkor i tillstånd meddelade med stöd av miljöbalken.

Boliden bedömer i stället att registrering av fordonsrörelser till och från lokaler där dammande blyhaltigt material hanteras kan vara ett sätt för bolaget att följa upp och skapa beslutsunderlag för åtgärder eller investeringar. Boliden anser således att denna data inte hör hemma i miljörapporten eller i annan extern redovisning, utan syftar till att underbygga faktabaserade beslut inom bolagets verksamhet.

Villkorsförslag Lst 7

Boliden motsätter sig villkorsförslaget.

Boliden har i tidigare handlingar förklarat hur det befintliga systemet för internt omhändertagande av vatten från olika anläggningsdelar fungerar i verksamheten. Vattnen från befintlig fordonstvätt renas i bolagets system för vattenrening och behov av ytterligare reningsåtgärder i befintlig fordonstvätthall föreligger inte.

Samtliga av de nedsmutsade fordon som varit inne i lokaler där dammande blyhaltigt material hanteras kommer att passera genom hjultvätten. Hjultvätten är försedd med sedimenteringssteg för fast avspolat material innan avledning av tvättvatten sker till bolagets interna dagvattenreningsverk.

Den befintliga fordonstvätten kommer att finnas kvar på området även efter idrifttagande av hjultvätten, men främst användas för tvätt av mindre nedsmutsade fordon, exempelvis externa fordon som använts för in- eller utleveranser av material till bolaget. Användning av befintlig tvätthall för tvätt av fordon som varit inne i lokaler med dammande blyhaltigt material kommer alltid föregås av att tvätt av hjul och underrede i hjultvätten.

Länsstyrelsen hänvisar i yttrandet till Naturvårdsverkets branschfaktablad samt Svenskt Vattens publikation nr P95 – Råd vid mottagande av avloppsvatten från industri och annan verksamhet.

Bolaget vill i sammanhanget förtydliga att ingen avledning av vatten sker från bolagets verksamhet till kommunalt reningsverk. Allt utgående vatten renas internt i bolagets reningsverk och vattnet leds efter rening via det kommunala dagvattennätet ut till Lundåkrabukten.

Bolaget menar att det därför inte är relevant att jämföra den interna fordonstvätten, kopplad till bolagets interna och anpassade vattenrening, med ”vanliga” fordons-tvättar som förekommer på andra ställen i samhället och där tvättvattnet avleds till kommunala reningsverk vars reningsfunktion riskerar att påverkas om visst vatten tillförs verken.

Villkorsförslag Lst 8

Bolagen bedömer att det varken är miljömässigt motiverat eller rimligt att kräva att Bolaget ska dimensionera dagvattenhanterings buffertlagringskapacitet så att den kan hantera ett 20-års regn.

Den återkomsttid som väljs vid dimensionering av ett dagvattensystem syftar till att motverka risken för översvämning eller skador på byggnader och infrastruktur, detta används däremot inte som utgångspunkt vad gäller rening av dagvatten. Fördröjning av dagvatten och dimensionering av dagvattensystem sker normalt för regn mellan 10-30 år, där både 20 och 30 kan anses utgöra en större fördröjningsvolym som rekommenderas för områden som har svårt att hantera större ytliga dagvattenvolymer. Sådana förutsättningar föreligger inte inom bolagets verksamhetsområde.

Bolagen uppfattar dock länsstyrelsens yttrande som att syftet med villkorsförslaget är att minska föroreningsbelastning som sker vid brädning. Då det är små och medelstora regn som transporterar de största mängderna föroreningar är det viktigt ur ett kvalitetsperspektiv att dagvattenanläggningar inte dimensioneras för att omhänderta de större regnen. Störst föroreningsbelastning sker vid momenten så kallat ”first flush”, dvs. när den första regnmängden som uppstår vid ett regn sköljer bort de huvuddelen av föroreningar som finns på ytor inom ett område.

Länsstyrelsens syfte med att kräva magasinering av ett 20-års regn förefaller därmed missriktat. Länsstyrelsen nämner både att ett 20-årsregn ska kunna fördröjas och att allt dagvatten från verksamhetsområdet ska kunna samlas upp och fördröjas innan utsläpp. Det är motstridigt att å ena sidan kräva fördröjning av allt dagvatten och därefter definiera detta som ett 20-årsregn. Oavsett vilken återkomsttid som magasinet dimensioneras för så föreligger alltid en risk att ett större regn kan inträffa.

Vad gäller det länsstyrelsen anfört om att målsättningen ska vara att det ska dröja minst 20 år innan buffertlagringsvolymen fylls upp nästa gång vill Boliden påpeka att en ökning av lagringsvolymen inte är detsamma som att utöka den normala kapaciteten i reningsanläggningen till att kunna ta hand om ett 20-årsregn. Ingen verksamhet kan garantera att det kommer dröja en viss tidrymd innan ett magasin bräddar eftersom vädret är oberoende av magasinets storlek. Återkomsttid är ett statistiskt verktyg och även om det beskriver en låg, eller hög, sannolikhet kan osannolika regnhändelser ändå inträffa under mycket täta intervall.

Sammantaget bedömer Boliden att länsstyrelsens villkorsförslag är orimligt. Som redogjorts för ovan är en ökad lagringsvolym inte samma sak som en betydligt bättre rening. Vidare är det inte miljömässigt motiverat att dimensionera anläggningen så att minimikravet på buffertlagringskapaciteten är att ta hänsyn till ett 20-års regn.

Villkorsförslag Lst 11

Boliden accepterar i huvudsak länsstyrelsens förslag men vill även i fortsättningen att lagring av filterstoff ska kunna ske under befintliga skärmtak. Säckar med filterstoff står på träpallar för att inte stå direkt på mark. Boliden förutsätter att detta även i fortsättningen är godtagbart och att träpallarna inte räknas som "*betydande mängd brännbart material*".

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Boliden följande revidering av villkorsförslag för lagring av filterstoff:

”På anläggningen får maximalt 700 ton filterstoff förvaras vid ett och samma tillfälle. Filterstoff ska förvaras väderskyddat under skärmtak eller på sätt med motsvarande skydd mot nederbörd. Inom samma utrymme som filterstoffförvaring sker får inga betydande mängder brännbart material förvaras eller hanteras.”

Länsstyrelsens kommentarer eller förslag till ändringar av bolagets villkorsförslag

Villkor 7

Boliden motsätter sig att villkoret ska omfatta bräddningar. Som en allmän utgångspunkt gäller att villkor ska utformas så att de kan ligga till grund för att kunna konstatera om en överträdelse har begåtts och i så fall också kunna ligga till grund för påföljder enligt sanktionssystemet. Det ska även gå att objektivt kunna fastställa när en överträdelse har skett.

Bräddningar sker vid extrema väderhändelser som får anses jämföras med force majeure. Om det i samband med sådana väderhändelser sker bräddning är det likväl inte straffbart under förutsättning att tillståndets krav i övrigt är uppfyllda. Det är därmed vare sig lämpligt eller ändamålsenligt att föreskriva villkor med begränsningsvärden som omfattar utsläpp som sker till följd av sådana händelser. Det kan även ifrågasättas om det går att kontrollera då uppskattning av utsläpp till följd av bräddningar sker genom konservativt gjorda beräkningar.

Villkor 8

Boliden vidhåller de av bolaget föreslagna villkoren som utgår från bolagets beräkningar av förväntade utsläpp. Dessutom anser Boliden att länsstyrelsens metod för att beräkna förväntade utsläpp inte kan användas för att bestämma slutliga villkor för verksamheten.

Detta eftersom villkorsförslag baserat på beräkningar enbart utifrån tänkta linjära samband mellan historiska data och framtida produktionsmängd inte tar hänsyn till möjliga driftvariationer som kan uppstå i verksamheten. Det tar inte heller hänsyn till ingående råvaror i produktionen som har betydelse för utsläppens storlek.

Slutligen motsätter sig Boliden att villkoret ska omfatta bräddningar. Se skäl för detta ovan, under kommentar till villkor 7.

Villkor 12

Boliden motsätter sig länsstyrelsens villkorsförslag. Bolaget bedömer att kontrollen av hanteringen av släckvatten lämpligen och på ett fullt tillräckligt sätt hanteras genom Bolidens villkorsförslag i kombination med vad som anges i bolagets kontrollprogram.

Kommunstyrelsen och Stadsbyggnadsnämnden vid Landskrona stad

Landskrona stads framtida stadsutveckling

Bolidens produktion har bedrivits på aktuell plats sedan 1942 och den ansökta verksamheten är förenlig både med gällande översiktsplan och den fördjupade översiktsplanen. Gällande översiktsplan antogs den 29 februari 2016. Centralorten Landskrona omfattas inte av denna översiktsplan utan hänvisning sker till fördjupad översiktsplan antagen den 18 juni 2014. I den fördjupade översiktsplanen anges Varvsudden som ”*Verksamheter*”.

Ansökt verksamhet är även förenlig med gällande detaljplan. Anläggningsområdet är enligt gällande stadsplan avsett för industriändamål. Stadsplanen fastställdes av länsstyrelsen den 14 februari 1967. Därutöver innebär ansökt verksamhet inte att omfattningen av den tillståndsgivna verksamheten kommer att utökas ur ett geografiskt perspektiv. Verksamheten kommer fortsatt att bedrivas i befintliga byggnader inom befintligt verksamhetsområde.

Mot ovan nämnda bakgrund och de villkorsförslag som Boliden lämnat i målet anser bolaget att den sökta verksamheten är förenlig med Landskrona stads framtida stadsutveckling.

Klimatanpassning

Boliden har tidigare lämnat kompletterande uppgifter i denna fråga och anser inte att det finns behov av ytterligare kompletteringar. Se punkt 4.14–4.18 i Bilaga 1 i komplettering av ansökan inlämnad 2023-04-14, aktil. 42.

Bolaget har även tagit del av de rapporter som Stadsbyggnadsförvaltningen har hänvisat till. Länsstyrelsen bedömer i rapporten ”*Riskhanteringsplan för Landskronaområdet*” att översvämningssituation och effekter år 2100 kan bli värre än vad MSB redovisat i sina översvämningsskarteringar. Länsstyrelsen har därför som säkerhetsmarginal adderat ytterligare 0,5 meter till MSB:s översvämningsskarteringar vid år 2100.4

Boliden bedömer att detta inte föranleder någon förändrad bedömning av påverkan vid yttre händelser än vad som redovisas i miljökonsekvensbeskrivningen. Oavsett val av översvämningsskarteringar kommer verksamhetsområdet vid sådana havsnivåhöjningar hamna under vatten och Boliden är medvetet om vilka risker det skulle kunna medföra både för den egna verksamheten och för omgivande miljö.

Miljöförvaltningen i Landskrona stad

Bästa möjliga teknik för bättre stoftrening

Ansökt verksamhet omfattas av BAT-slutsatserna för icke-järnmetallindustrin (”NFM-BAT”). För stofthalt (mg/Nm^3) från punktkällor, bedömer bolaget att halter i enlighet med tillämpliga BAT-slutsatser med utsläppsvärden (s.k. BAT-AEL) för schaktugn ($<1 \text{ mg}/\text{Nm}^3$) respektive Breakern ($<5 \text{ mg}/\text{Nm}^3$) kan innehållas.

Boliden använder textilfilter för stoftrening av processavgaser från blyproduktion (schaktugn + blyhall) i enlighet med BAT 96. Boliden har, och föreslår även fortsatt ett utsläppsvillkor för stoft på $1 \text{ mg}/\text{Nm}^3$.

Boliden använder våtskrubber för stoftrening från Breakern (som även omfattar avsvavlingsanläggningen). Våtskrubber är en av de föreslagna teknikerna för stoftre-

ning enligt BAT 95. Boliden har inget befintligt haltvillkor för stoft från den här anläggningsdelen, men har i föreliggande tillståndsansökan föreslagit ett villkor för stofthalter om max 5 mg/Nm³, vilket motsvarar det övre spannet av BAT-AEL.

Boliden mäter stoftutsläpp fyra gånger per år (extern mätning), samt har även kontinuerlig övervakning av funktionen hos filteranläggning respektive våtskrubber. Boliden mäter stofthalterna från processgasfilter 1-5 samt, sedan år 2019, från Breakern. Utsläppen av stoft innehåller tillämpliga BAT-AEL och mäts i enlighet med tillämplig BAT-slutsats.

Sammantaget bedömer Boliden att det saknas skäl att ställa krav som går utöver vad som följer av tillämpliga BAT-slutsatser för verksamheten. I tillägg till ovanstående har Boliden i Bilaga 2 till bolagets yttrande daterat den 29 september 2023 redogjort för hur bästa möjliga teknik tillämpas vid mätning av metallhalter i luftutsläpp från punktkällor, se aktbil. 83 samt även vid huvudförhandlingen i detalj redovisat vilka slutsatser som gäller för bolaget (och vilka som inte är relevanta).

Detaljerad beskrivning av flöden av kvicksilver

Boliden har tidigare lämnat kompletterande uppgifter i denna fråga och anser inte att det finns behov av ytterligare kompletteringar, se punkt 4.9–4.13 i Bilaga A till Bolagets yttrande daterat den 14 april 2023, aktbil. 42.

Klimatpåverkan - havsnivåhöjning

Boliden har tidigare lämnat kompletterande uppgifter i denna fråga och anser inte att det finns behov av ytterligare kompletteringar. Se punkt 4.14–4.18 i Bilaga A till bolagets yttrande daterat den 14 april 2023, aktbil. 42.

Bolaget har även tagit del av de rapporter som Stadsbyggnadsförvaltningen har hänvisat till. Länsstyrelsen bedömer i rapporten ”Riskhanteringsplan för Landskronaområdet” att översvämningssituation och effekter år 2100 kan bli värre än vad MSB redovisat i sina översvämningsskarteringar. Länsstyrelsen har därför som säkerhets-

marginal adderat ytterligare 0,5 meter till MSB:s översvämningsskarteringar vid år 2100.

Boliden bedömer att detta inte föranleder någon förändrad bedömning av påverkan vid yttre händelser än vad som redovisas i miljökonsekvensbeskrivningen. Oavsett val av översvämningsskarteringar kommer verksamhetsområdet vid sådana havsnivåhöjningar hamna under vatten och Boliden är medvetet om vilka risker det skulle kunna medföra både för den egna verksamheten och för omgivande miljö.

Bolaget kommer till följd av detta på sikt behöva klimatanpassa verksamhetsområdet allt eftersom nya kunskaper om klimatförändringarna presenteras.

I övrigt hänvisar bolaget till vad som anförts i bemötande till länsstyrelsen.

Nordvästra Skånes Vatten och Avlopp AB

Villkor om avledning av endast sanitärt spillvatten

Boliden anser inte att det är nödvändigt att föreskriva ett särskilt villkor om avledande av sanitärt spillvatten. Det är inte heller lämpligt att föreskriva särskilda villkor i rent förtydligande syften. Som redogjorts för i ansökan har Boliden klargjort att sanitärt spillvatten enbart avleds till kommunens spillvattennät. Bolaget anser därmed att avledande av sanitärt spillvatten hanteras på ett lämpligt och fullgott sätt inom ramen för det allmänna villkoret.

Släckvattenhantering

Om Boliden bestämmer sig för metoden att samla vatten i sänkor på verksamhetsområdet kommer bolaget att säkerställa att eventuella spillvattenbrunnar i fastigheten är täta.

Dagvattenutsläpp

Boliden vidhåller de villkorsförslag som bolaget föreslagit i ansökan, se villkorsförslag 7 och 8.

Det bör noteras gällande villkorsförslag 8 att Boliden har föreslagit en sänkning av det idag gällande begränsningsvärdet för bly från 3,5 kg/år till 2,5 kg/år. Skälet är att bolaget har så goda marginaler till begränsningsvärdet att en sänkning, även av ett straffrättsligt sanktionerat begränsningsvärde, bedöms vara rimlig även vid utökad produktion. Ytterligare sänkningar bedöms dock inte vara rimliga.

Vid huvudförhandlingen accepterade bolaget att villkor 12 kompletteras så att det framgår att villkoret även gäller spillvattennätet, se föreslagna villkor.

DOMSKÄL

Mark- och miljödomstolen har den 24 och 25 september 2024 hållit huvudförhandling och företagit syn i målet.

Miljökonsekvensbeskrivning

Enligt den miljökonsekvensbeskrivning bolaget gett in bedöms de huvudsakliga miljöeffekterna från verksamheten vara påverkan från utsläpp till luft, utsläpp till vatten, transporter, energi- och vattenanvändning samt buller från verksamheten.

Mark- och miljödomstolen bedömer sammantaget att miljöeffekterna har beskrivits tillräckligt väl i den upprättade och inlämnade miljökonsekvensbeskrivningen (inklusive kompletteringar av denna) och att den därmed uppfyller kraven på en sådan beskrivning i 6 kap. miljöbalken och att den kan godkännas. Den specifika miljöbedömningen kan därför slutföras genom denna dom.

Natura 2000

I närheten av bolagets anläggning finns två Natura 2000-områden; *Lundåkrabukten* och *Saxåns mynning-Järavallen*. Områdena och syftena med dessa har beskrivits översiktligt under rubriken Miljökonsekvensbeskrivningen (Natura 2000-områden) ovan. Bolaget har, för det fall domstolen bedömer att Natura 2000-tillstånd krävs för ansökt verksamhet, yrkat att mark- och miljödomstolen meddelar tillstånd enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken såvitt avser ansökt verksamhets påverkan på Natura 2000-området Lundåkrabukten.

Domstolen gör följande bedömning. En verksamhet inom eller i anslutning till ett Natura 2000-område behöver ett särskilt tillstånd (enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken), om miljön i området kan påverkas på ett betydande sätt av verksamheten. En sådan prövning ska göras fristående från andra prövningar med det uttalade syftet att skydda de specifika värden som pekas ut i bevarandeplanen för aktuellt område. Betydande påverkan kan anses uppkomma när verksamheten riskerar att äventyra bevarandemålen för området. Vid denna bedömning måste miljöbalkens försiktighetsprincip beaktas.

Med hänsyn till de naturtyper och arter som finns inom områdena och resultaten av de utredningar och undersökningar som bolaget har låtit genomföra (Ekologigruppen/WSP) anser domstolen liksom bolaget att verksamheten, ensamt eller tillsammans med andra verksamheter, inte på ett betydande sätt påverkar miljön inom något av de två i målet aktuella Natura 2000-områdena. Bolaget har använt utsläpp av bly från den sökta verksamheten som dimensionerande för denna bedömning. Några avvikande halter av bly från flera andra undersökta platser i Öresund har vid dessa undersökningar inte kunnat påvisas, detta trots betydligt högre historiska utsläpp från verksamheten. Beräkningar av halter av bly i sediment ligger dessutom långt under de gränsvärden om miljö kvalitetsnormer som finns för klassning av kemisk status inom svensk vattenförvaltning. Likaså har det inte gått att utläsa några skillnader i blyförekomst i utplacerade musslor i närheten av bolagets utläppspunkt jämfört med referensförhållanden. Det finns inte heller något som tyder på att annan förorening (t.ex. utsläpp av sulfat eller kvicksilver) från den sökta verksamheten skulle kunna på ett betydande sätt orsaka skador på de naturtyper eller arter som skyddas av bevarandeplanerna eller för den delen försvårar uppnåendet av god bevarandestatus. Sålunda anser domstolen, liksom bolaget, att ett särskilt tillstånd enligt bestämmelserna i enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken inte är erforderligt i förevarande prövning. Länsstyrelsen har vid huvudförhandlingen ej heller motsatt sig bolagets bedömning härvid.

Tillåtlighet

Lokalisering

Boliden Bergsöe AB bedriver sedan lång tid tillbaka tillståndspliktig verksamhet på den aktuella platsen i Landskrona (fastigheterna X och Y). Lokaliseringen har således befunnits lämplig och tillåtlig vid tidigare prövningar, om än med annan produktionsomfattning. Verksamhetsområdet är enligt gällande stadsplan avsett för industriändamål. I Landskrona kommuns översiktsplan anges området som ett utpräglat industriområde och i den fördjupade översiktsplan anges området som verksamhetsområde.

Mark- och miljödomstolen konstaterar att den sökta verksamheten inte strider mot gällande detaljplan eller annan planbestämmelse. De farhågor som kommunen framfört rörande havsnivåhöjningar gäller inte bara bolagets anläggning utan samtliga verksamheter på Varvsudden i Landskrona. Enligt domstolen måste eventuella havsnivåhöjningar i detta område hanteras i ett sammanhang och utgör enligt domstolen därför inte hinder för denna enskilda prövning. Lundåkrabukten söder om Varvsudden utgör enligt kommunen själva ett sådant utredningsområde för åtgärder som eventuellt kan komma att krävas med hänsyn till framtida klimatförändringar.

I fråga om kraven i 3 och 4 kapitlet miljöbalken ska dessa tillämpas endast i de fall som gäller ändrad användning av mark- och vattenområden. Mot bakgrund av vad som anges om lokaliseringen ovan, bedömer domstolen att verksamheten inte kommer medföra någon ändrad användning av mark- och vattenområden. Bestämmelserna i 3 och 4 kap. miljöbalken ska därför inte tillämpas.

Vidare är verksamheten sedan tidigare tillståndsprövad utifrån skyldigheter enligt Lag (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor och funnits tillåtlig (den 27 mars 2017 i mål M 1437-16). De ämnen som kommer hanteras eller som kan komma uppstå (t.ex. vid brand) är desamma som i tidigare meddelat tillstånd. Någon förändring i dessa avseende är alltså inte för handen i samband med den nu aktuella prövningen av verksamheten.

Utöver ovanstående ska beaktas att kostnaden för att uppföra en motsvarande anläggning på en annan plats skulle vida överskrida för vad som får anses skäligt. Således anser mark- och miljödomstolen att platsen är lämplig för sökt verksamhet. Vad länsstyrelsen har anfört om motsatsen, bl.a. med hänsyn tagen till påverkan från luftutsläpp av bly, föranleder ingen annan bedömning från domstolen (se mer nedan under rubriken Utsläpp till luft och påverkan på luftkvaliteten och marken i bolagets närområde).

Domstolen bedömer därför, med beaktande av vad som framgår ovan, att den valda lokaliseringen av verksamheten uppfyller kraven i 2 kap. 6 § miljöbalken.

Utsläpp till luft och påverkan på luftkvaliteten och marken i bolagets närområde

Såväl länsstyrelsen som miljönämnden har ställt sig starkt kritiska till bolagets ansökan om produktionsökning med anledning av anläggningens utsläpp av blyföreningar till luft och påverkan på människors hälsa från dessa utsläpp. Länsstyrelsen anser att den påverkan utgör ett av skälen till att ansökan bör avslås. Länsstyrelsen har även hänvisat till Mark- och miljööverdomstolens (MÖD) avgörande av den 24 oktober 2013 (M 1205-13) där en av anledningarna till att MÖD avslog då yrkad årlig produktionsökning (från 50 000 till 65 000 ton) var att bolaget inte tillräckligt tydligt hade visat att de åtgärder som bolaget utfört för att minska den diffusa damningen hade haft de effekter som eftersträvats. De utsläppsmätningar som miljönämnden redovisade fram till 2013 kunde ännu inte ge några tydliga tecken på minskade utsläppsmängder av bly till närområdet. Det gick inte heller att se några tydliga tecken på minskade halter av bly i bladgrönsaker. Vidare ansåg MÖD att kunskapen var för bristfällig vad gäller påverkan i recipienten Lundåkrabukten.

Bolaget har i målet och vid huvudförhandlingen redovisat vilka åtgärder som vidtagits sedan 2013 för att minska såväl utsläpp från punktkällor som från diffus damning. Man har även redovisat åtgärder som inte fått förväntad effekt och hur detta sedan hanterats. Bolaget har även redovisat framtida åtgärder för att begränsa utsläppen från diffus damning och hur man lever upp till kraven i de BAT-slutsatser

som gäller för verksamheten, liksom BAT-AEL (utsläpp från punktkällor). Vid synen uppvisades bl.a. den nya hjultvätten som nyligen installerats och som tillsammans med nya anvisade transportvägar in och ut ur produktionslokalerna ska minska spridningen av damm. Bolaget visade även upp avsvavlingsanläggningen som även den förväntas få stor effekt för att minska utsläpp till luft av bly. Därutöver har bolaget redovisat resultat från kommunens nedfallsmätningar över tid, egna nedfallsmätningar, undersökningar av blyhalter i grönkål, uppmätta blyhalter i blod från barn i Landskrona kommun samt uppmätta blyhalter i blod från de som arbetar på anläggningen. Bolaget har även jämfört tillskottet av bly till luft med rådande miljökvalitetsnormer för luft.

Mark- och miljödomstolen kan delvis förstå de synpunkter som såväl länsstyrelsen som miljönämnden framfört. Historiskt har tillskottet av bly varit stort från såväl Boliden Bergsöe som från andra verksamheter på Varvsudden, vilket bl.a. har medfört kostrekommendationer i kommunen för egen-odlade grönsaker. Domstolen kan dock notera utifrån det underlag som presenterats i målet och vid huvudförhandlingen att trenderna varit positiva sedan 2013. Tillskottet av bly till anläggningens närhet har minskat. Gränsen för var kostrekommendationer i kommunen gäller har flyttats närmre bolaget och längre från tätorten, halter av bly i såväl Landskrona kommuns barn som hos arbetstagare på anläggningen har minskat. Blyhalter i blod hos barn boende i Landskrona är nu på liknande nivåer som hos barn i andra orter i Sverige. Tillskottet till luft från den sökta verksamheten, utifrån de beräkningar som bolaget utfört, utgör ingen risk för överskridande av miljökvalitetsnormerna för luft. Därtill kommer med stor sannolikhet de åtgärder som precis har genomförts eller som avses genomföras ytterligare bidra till minskade utsläpp från diffus damning från verksamheten. Inte minst då antalet transporter på gårdsplan inom anläggningen kommer minska då mängden producerad skärsten minskar väsentligt. Det ska dock påtalas att det är svårt att kvantifiera effekter av vidtagna och kommande planerade åtgärder med avseende på att minska den diffusa damningen på anläggningen. Bolaget bör därför fortsatt kontinuerligt följa upp, utvärdera och införa nya åtgärder för att fortsatt tillse att utsläppen begränsas i möjligaste mån.

Sammantaget anser mark- och miljödomstolen att utsläpp av bly till luft via punktutsläpp eller från diffus damning inte utgör hinder för tillåtligheten för sökt verksamhet. I det beaktas att utsläppen från punktutsläpp i jämförelse med nuläget kan komma att öka. Något tydligt samband mellan produktionsmängd och utsläpp av bly har dock inte kunnat konstaterats. Domstolen ger även fortsättningsvis tillsynsmyndigheten möjligheten att föreskriva ytterligare villkor med avseende på åtgärder för att minska diffus damning, se vidare under rubriken Delegation nedan.

Utsläpp till luft och vatten och påverkan på miljö kvalitetsnormerna för vatten

Enligt 5 kap. 4 § miljöbalken får en prövningsmyndighet inte tillåta att en verksamhet eller en åtgärd påbörjas eller ändras om detta, trots åtgärder för att minska föroreningar eller störningar från andra verksamheter, ger upphov till en sådan ökad förorening eller störning som innebär att vattenmiljön försämras på ett otillåtet sätt eller som har sådan betydelse att det äventyrar möjligheten att uppnå den status eller potential som vattnet ska ha enligt en miljö kvalitetsnorm.

Vidare ska, enligt samma bestämmelse, vid prövning för ett nytt tillstånd och vid omprövning av tillstånd de bestämmelser och villkor beslutas som behövs för att verksamheten inte ska medföra en sådan försämring eller ett sådant äventyr (se sista stycket i ovan nämnda lagrum).

Mark- och miljööverdomstolen (MÖD) har i dom i mål M 692-22 (Ragn-Sells) bl.a. redogjort för hur en prövningsmyndighet ska resonera kring tillämpningen i bestämmelsen i 5 kap. 4 § miljöbalken i förhållande till kravet att ett utsläpp inte får innebära ett sådant risktagande som äventyrar uppnående av gällande aktuell miljö kvalitetsnorm i det fall som ska prövas. MÖD har härvid hänvisat till vad som anges i förarbetena till 5 kap. 4 § miljöbalken avseende att med begreppet ”äventyra” avses inte vilket försvårande som helst utan det ska vara fråga om ett risktagande av en sådan dignitet att Sveriges möjlighet att uppfylla vattendirektivets krav hotas så allvarligt att risken måste betraktas som oacceptabel. Hanterliga risker, dvs. risker som bedöms kunna hanteras på ett sätt som gör att det inom ramen för vattenförvalt-

ningen eller genom andra åtgärder fortfarande är möjligt och sannolikt att rätt kvalitet på vattenmiljön kan uppnås, bör alltså kunna accepteras och inte betraktas som ett äventyrande genom ett otillåtet risktagande. Kan riskerna hanteras på ovanstående sätt förhindrar i och för sig inte ett utsläpp att tillstånd lämnas, även med beaktande av bestämmelsen i 5 kap. 4 § miljöbalken.

Bolidens utsläppspunkt för utsläpp till vatten, efter rening i bolagets reningsanläggningar, är belägen i vattenförekomsten *Lundåkrabukten* (inne i Lundåkrabasängen). Från Lundåkrabukten rör sig utsläppen via strömmar mot vattenförekomsten *Norra mellersta Öresund* vidare ut mot Öresund. Länsstyrelsen har gjort gällande att ansökan bör avslås då ansökt verksamhets påverkan på miljö kvalitetsnormerna i såväl Lundåkrabukten (ökade emissioner av kvicksilver) som i Norra mellersta Öresund (ökade emissioner av bly, kadmium, koppar och kvicksilver) har en sådan påverkan att utsläppen från verksamheten strider mot icke-försämringskravet i 5 kap. 4 § miljöbalken samt innebär ett äventyrande av möjligheten att uppfylla normen. Länsstyrelsen menar vidare att det inte går att jämföra bolagets utsläpp med de utsläpp som var fallet i MÖD:s avgörande M 692-22 (Ragn-Sells). Länsstyrelsen framhåller här att utsläppsmängderna, vad avser Bolidens utsläpp, är betydande, både från punktutsläpp men även från de utsläpp som efter utsläpp till luft (från punktkällor och från diffus damning) når recipienten.

Bolaget har i målet och vid huvudförhandlingen redovisat utsläppsmängder och beräknade koncentrationsökningar i recipienten för sökt verksamhet baserat på såväl punktutsläpp till vatten som från utsläpp till luft (som enligt bolaget utgör konservativa beräkningar). I dessa beräkningar har olika utspädningsgrader använts beroende på vilken vattenförekomst som beräkningarna har utförts på. Vidare har bedömningar gjorts för de kvalitetsfaktorer som har funnits klassificerade enligt uppgifter i VISS (Vatteninformationssystem Sverige). Bolaget har även anfört att vissa av de provpunkter som finns inom miljöövervakningen inte utgör representativa provpunkter för vattenförekomsten (t.ex. L1 och L4) då dessa ligger för nära punktutsläppen från flera olika verksamheter och att de utgör en procentuellt begränsad del

av förekomsten. Därtill har bolaget anfört att beräkningarna har baserats på totalhalter av föroreningar (Pb, Cu etc), även där jämförelser enligt Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter (HVMFS 2019:25) ska göras med löst halt av ämnet (t.ex. Cu). Sammantaget har bolaget gjort gällande att bolagets utsläpp inte medför otillåten försämring eller ett äventyrande enligt bestämmelserna i 5 kap. 4 § miljöbalken.

Mark- och miljödomstolen anser, dels med beaktande av hur Mark- och miljööverdomstolen har beskrivit hur tillståndsprövande myndigheter ska resonera vid bedömningen i fråga om risktagande som äventyrar uppnående av miljö kvalitetsnormer (jfr MÖD:s avgörande i mål M 692-22) dels med anledning av de villkor som föreskrivs i domslutet, att det inte föreligger någon risk för att det sker någon otillåten påverkan på miljö kvalitetsnormerna för någon av vattenförekomsterna dit bolagets reade vatten avleds. Verksamhetens utsläpp bedöms varken äventyra uppfyllandet av normerna eller riskera att statusen i vattenförekomsten som helhet försämraras. Domstolen bedömer att bolaget tillräckligt väl har utrett och visat detta genom beräkningar, spridningsmodeller samt genom mätningar i recipienten. Domstolen menar vidare att de invändningar som Länsstyrelsen fört fram har kunnat bemötas av bolaget på ett adekvat och övertygande sätt med kompletterande utredningar och mätningar. Domstolen konstaterar att vid de beräkningar som gjorts av bolaget i detta avseende har den spädning som bolaget inkluderat i beräkningarna varit konservativt ansatt. Därutöver har bolaget dessutom använt sig av totalhalter även där föreskrifterna enligt ovan anger löst halt.

I mängd räknat är dock utsläppen inte oväsentliga även om de i sig inte medför försägbara höjningar av halter i representativa protagningspunkter i recipienten. Det finns därför all anledning att genom bästa möjliga reningsteknik och med andra särskilda åtgärder i skälig utsträckning begränsa utsläppen av bly m.fl. ämnen då dessa i stor utsträckning anrikas i miljön. Inte minst av denna anledning föreskriver domstolen dessutom ett särskilt villkor som avser möjligheten att begränsa utsläpp från bräddningar, se mer nedan under rubriken Villkor. Som huvudsakligt skäl för behovet av denna villkorsreglering vill domstolen framhålla att konsekvensen av de

bräddningar som inträffat har varit att dessa inneburit stora utsläpp av bly (upp till 37 kg bly vid ett och samma tillfälle).

Sammantaget anser domstolen att påverkan från utsläpp från bolagets verksamhet på miljö kvalitetsnormerna för vatten inte heller det utgör hinder för tillåtligheten till sökt verksamhet.

Sammantagen bedömning av tillåtligheten

Som redogjorts för ovan anser domstolen att hinder inte föreligger för att meddela tillstånd utifrån bestämmelserna i 2 kap. 6 § samt 5 kap. 4 och 5 §§ miljöbalken för sökt verksamhet.

Domstolen anser vidare, med beaktande av 2 kap. 3 och 7 §§ miljöbalken, att det är möjligt att föreskriva villkor om skyddsåtgärder, försiktighetsmått och begränsningar som innebär att verksamheten inte kan befaras föranleda olägenhet av väsentlig betydelse. De villkor som domstolen anser erforderliga för verksamheterna behandlas nedan.

Mark- och miljödomstolen bedömer därutöver att tillståndsgiven verksamhet inte strider mot stoppregeln i 2 kap. 9 § miljöbalken. Hinder enligt den särskilda tillåtlighetsregeln för avfallsbehandling i 15 kap. 11 §§ miljöbalken föreligger inte heller. Verksamheten är således tillåtlig och tillstånd ska därför lämnas till ansökt verksamhet.

Villkor

Nedan följer domstolens skäl till de villkor som framgår av domslutet. Vid bedömning av vilka villkor som bör föreskrivas har domstolen vägt in såväl bolagets förslag till villkor som inkomna förslag från motstående intressen vad gäller villkor. Vidare har domstolen använt de BAT-slutsatser och BAT-AEL-värden som gäller

för verksamheten som jämförelse vid sin bedömning av vilka villkor som bör gälla för verksamheten.

Utöver av bolaget föreslagna villkor har bolaget uppgett ett antal åtaganden. Domstolen har valt att precisera ett par av dessa åtaganden under rubriken Åtaganden i domslutet.

Mark- och miljödomstolen föreskriver ett allmänt villkor enligt praxis. Genom detta villkor blir sökanden bl.a. bunden vid de åtaganden om skyddsåtgärder med mera som gjorts i målet. Se även åtaganden i domslutet.

Mark- och miljödomstolen godtar de förslag till villkor som angetts för utsläpp av stoft i renade processgaser från blyproduktion och från Breakern. Länsstyrelsen har inte heller framfört någon erinran kring dessa. Domstolen förtydligar dock i bolagets förslag till villkor 2 att villkoret gäller exklusive Breakern som har ett eget villkor (villkor 3). Eftersom processgaserna har olika reningsprocesser anser domstolen att villkoren i viss mån bör förtydligas så att det inte ska råda någon oklarhet om vilken processgas som avses.

Mark- och miljödomstolen godtar de förslag till villkor som föreslagits av bolaget som villkor för utsläpp av koloxid från efterbrännkammaren samt villkor för utsläpp av svaveldioxid och som länsstyrelsen accepterat.

Domstolen anser liksom bolaget och länsstyrelsen att där bör fortsatt finnas ett villkor som reglerar diffus damning. Domstolen ger även tillsynsmyndigheten delegation att föreskriva ytterligare villkor, se under rubriken Delegation nedan.

Domstolen anser liksom länsstyrelsen att villkor bör föreskrivas som reglerar uppsamling och rening av dagvatten från verksamhetsområdet. Bolaget har motsatt sig detta och menar att de har tillräcklig kapacitet för att hantera ett 10-års regn eller en nederbörd med varaktighet på 30 min. Frågan har tidigare varit uppe till prövning

och genom bl.a. förbättrade rutiner m.m. har bräddningar enligt bolaget kunnat minimeras. Domstolen anser trots detta att den fördröjningsvolym som idag finns tillgänglig inom verksamheten inte tillräckligt väl kan parera för de nederbördssituationer som blir alltmer frekventa (med intensivare och större nederbördsmängder). Det visar inte minst de senaste årens bräddningar vid bolagets anläggning (4 ggr de senaste 20 åren). Mark- och miljödomstolen anser därför att ytterligare uppsamlingsvolym behöver tillskapas för att på sätt begränsa utsläpp av betydande mängder föroreningar vid sådan nederbörd som blir allt vanligare. Vid synen kunde konstateras att utrymmen för att tillskapa sådana fördröjningsvolym finns inom anläggningen. Vidare anser domstolen att kostnaden för sådana åtgärder inte kan anses oskäliga beaktat den miljönytta det skulle innebära. Samtidigt ger det bolaget större möjligheter att ansamla vatten för återanvändning inom produktionen. Med dessa utökade volymer bör bolagets kapacitet dessutom närma sig det övre spannet enligt de rekommendationer som finns i Svensk vattens publikation P110, dvs. fördröjningslösningar som ska kunna hantera regn med en återkomsttid på 10-30 år. Mark- och miljödomstolen anser att tiden för uppfylla villkoret bör sättas till fem år från att tillståndet tagits i anspråk, vilket ger bolaget en rimlig tid för att projektera och budgetera för åtgärden. Vidare ger domstolen en delegation till tillsynsmyndigheten att föreskriva ytterligare villkor med avseende på placering och utformning av kompletterande anordningar, se under rubriken Delegation nedan.

Vad avser villkor för utsläppta halter av metaller till avloppsvatten från befintligt reningsverk till kommunens dagvattennät är bolaget och länsstyrelsen överens. Domstolen gör ingen annan bedömning än att dessa är rimliga och skäliga. Vidare anser domstolen att de mängder av metaller som bolaget har angett i sitt förslag till villkor 8 är rimliga och föreskriver detta som villkor 9 i domslutet. Det är dessa mängder som utgjort underlag vid påverkansbedömningarna på recipienten. Länsstyrelsens förslag på utsläpps begränsningar i mängd kan säkert innehållas för flertalet år, men domstolen anser att marginalen i länsstyrelsens förslag är för snäv då villkor även är straffsanktionerade.

Villkor för buller föreskrivs i huvudsak enligt bolagets förslag. Enligt vad bolaget redovisade på huvudförhandlingen är orsaken till justerade nivåer mellan kl. 06.00 och 07.00 (tidigare villkor för verksamheten angav här 40 dB (A)) de ökade transporter som den utökade produktionen ger upphov till. Enligt domstolen föreligger inget hinder att justera nivåerna utifrån de förutsättningar som råder på platsen. Ingen myndighet har vidare motsatt sig detta.

Villkor föreskrivs även för utsläpp till luft av kvicksilver och dioxiner i renade processgaser i enlighet med bolagets förslag och med beaktande av de synpunkter som miljönämnden har framfört.

Villkor för hantering av släckvatten föreskrivs enligt bolagets förslag efter justering med anledning av de synpunkter som framförts av NSVA. Villkor föreskrivs även enligt bolagets förslag som ska tillse bolagets beredskap för att ha massor tillgängliga att använda vid släckning.

Vidare är bolaget och länsstyrelsen överens om villkor som är i linje med bestämmelserna i 2 kap. 5 och 7 §§ miljöbalken vad avser resurshushållning av vatten och energi. Domstolen har ingen annan uppfattning utan anser med beaktande av den relativt stora vatten- och elanvändning som sker på anläggningen att villkoren är skäliga. Villkor om energihushållningsplaner utgör vidare praxis för energiintensiva verksamheter (jfr MÖD 2020:40 och Mark- och miljööverdomstolen avgörande den 7 november 2023 i mål M 950-23).

Villkor föreskrivs även för hantering av kemikalier och stoff. Dels enligt bolagets förslag dels enligt länsstyrelsens förslag och som bolaget accepterat. Vid synen kunde domstolen konstatera att filterstoffet lagrades i storförpackningar (big bags) på EU-pallar i trä under plåttak. Mark- och miljödomstolen anser att bolagets lagring av filterstoff bör ske på det sätt som sker idag eller på motsvarande sätt då det bl.a. minimerar risken för att förpackningarna skadas vid transport (vilket även begränsar risken för damning från dessa förpackningar).

Enligt 22 kap. 25 a § fjärde punkten miljöbalken ska en dom som omfattar tillstånd att behandla avfall bl.a. innehålla de villkor som behövs i fråga om åtgärder för avslutande av verksamheten och efterbehandling. Domstolen anser att det förslag till villkor som bolaget angett är tillräckligt för detta ändamål. För de avhjälpandeåtgärder som det eventuellt kan finnas behov av att vidta i övrigt finns bestämmelser i 10 kap. miljöbalken.

Vidare föreskrivs det även ett villkor om kontrollprogram i enlighet med bolagets förslag.

Länsstyrelsen har vidare föreslagit ytterligare villkor rörande tex. rening av vatten från fordonstvätt, registrering av transportrörelser, krav på utgående halt i ventilationsluft m.fl. NSVA har även föreslagit villkor som förbjuder utsläpp av processvatten till spillvattennätet. Domstolen ser ingen anledning att föreskriva ytterligare villkor än de som framgår av domslutet utan instämmer här i bolagets bemötande på de villkorsförslag som i huvudsak har framförts från länsstyrelsen. Något utsläpp av processvatten till spillvattennätet sker inte (notera även villkor 13 i domslutet).

Delegation

Mark- och miljödomstolen anser att delegation till tillsynsmyndigheten bör ske i enlighet med vad som framgår av domslutet. Det ska dock poängteras att en rimlighetsavvägning enligt 2 kap. 7 § även ska göras vad gäller sådana villkor.

Igångsättningstid

Bolaget har yrkat om en igångsättningstid på fem år från lagakraftvunnet dom. Domstolen anser att igångsättningstiden ska bestämmas i enlighet med bolagets yrkande.

Återkallelse av tidigare beslut

Domstolen anser att det i domslutet bör regleras att när detta tillstånd tas i anspråk ska det ersätta tidigare meddelade tillstånd för verksamheten (inkl. deldom inom detta mål från den 31 januari 2024).

Verkställighetsförordnande

Bolaget har yrkat på verkställighetsförordnande avseende den ansökta verksamheten. Skälen för detta redogörs för under rubriken Verkställighetsförordnande ovan.

När det finns skäl för det får mark- och miljödomstolen enligt 22 kap. 28 § miljöbalken förordna att ett tillstånd till en verksamhet får tas i anspråk även om domen inte har vunnit laga kraft. Utgångspunkten är dock att ett ianspråktagande av ett tillstånd får ske först när tillståndsbeslutet vunnit laga kraft. För att verkställighetsförordnande ska meddelas krävs att det finns skäl för det, t.ex. att arbeten måste utföras före en snabbt annalkande vinter (prop. 1997/98:45, del 2, sid. 247). Det åligger verksamhetsutövaren att påvisa konkreta skäl för ett verkställighetsförordnande och ange vilka beaktansvärda nackdelar som är förknippade med att tillståndet inte kan tas i anspråk omedelbart och vad som kan bli följden av att verksamheten förskjuts framåt i tiden. För ett verkställighetsförordnande krävs att verksamhetsutövarens intresse med viss marginal väger tyngre än de intressen som talar för att ett lagakraftvunnet avgörande bör föreligga innan tillståndet får tas i anspråk. Särskild hänsyn ska tas till de skador på miljön som kan uppstå om tillståndet omedelbart tas i anspråk och de möjligheter som finns att läka sådana skador om tillståndsbeslutet upphävs eller ändras (se NJA 2012 s. 623).

Tillåtligheten av den sökta verksamheten har ifrågasatts av länsstyrelsen och mark- och miljödomstolen anser att bolaget inte har visat tillräckliga skäl att frångå huvudregeln att ett tillstånd får tas i anspråk först när det har vunnit laga kraft. Yrkandet om verkställighet ska därför avslås. Bolaget har vidare inom pågående prövning, genom deldom den 31 januari 2024, getts tillstånd till utökad produktion (55 000

DOM

ton per år) under tre års tid. Domstolen meddelade verkställighetsförordande i deldomen och domen har, eftersom den inte överklagades, även vunnit laga kraft. Bolaget har således möjligheten att utöka årsvolymen från tidigare tillståndsgivna 50 000 ton till 55 000 ton under tre års tid. Med beaktande av de senaste årens produktionsvolymerna får denna volym anses tillräcklig till dess att denna dom vinner laga kraft.

Övriga yrkanden

Mark- och miljödomstolen avslår övriga yrkanden som inte särskilt tas upp i domslutet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (MMD-01)

Överklagande senast den 21 november 2024.

Lena Stjernqvist

Viktor Forsell

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Lena Stjernqvist, ordförande, och tekniska rådet Viktor Forsell samt de särskilda ledamöterna Torbjörn Brorson och Robert Rosenqvist.

Hur man överklagar

Dom i mark- och miljödomstol som första instans

MMD-01

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Överklaga efter att motparten överklagat

Om ena parten har överklagat i rätt tid, har den andra parten också rätt att överklaga även om tiden har gått ut. Det kallas att anslutningsöverklaga.

En part kan anslutningsöverklaga inom en extra vecka från det att överklagandetiden har gått ut. Ett anslutningsöverklagande måste alltså komma in inom 4 veckor från domens datum.

Ett anslutningsöverklagande upphör att gälla om det första överklagandet dras tillbaka eller av något annat skäl inte går vidare.

Så här gör du

1. Skriv mark- och miljödomstolens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att Mark- och miljööverdomstolen ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn samt aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.

Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till mark- och miljödomstolen. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Mark- och miljödomstolen kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar mark- och miljödomstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Mark- och miljööverdomstolen.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även Mark- och miljööverdomstolen skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i Mark- och miljööverdomstolen

När överklagandet kommer in till Mark- och miljööverdomstolen tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Mark- och miljööverdomstolen ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att mark- och miljödomstolen dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om mark- och miljödomstolen har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med mark- och miljödomstolen om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.

Hur man överklagar Mark- och miljööverdomstolens avgörande

Den som vill överklaga Mark- och miljööverdomstolens avgörande ska göra det genom att skriva till Högsta domstolen. Överklagandet ska dock skickas eller lämnas till Mark- och miljööverdomstolen.

Senaste tid för att överklaga

Överklagandet ska ha kommit in till Mark- och miljööverdomstolen senast den dag som anges i slutet av Mark- och miljööverdomstolens avgörande.

Beslut om häktning, restriktioner enligt 24 kap. 5 a § rättegångsbalken eller reseförbud får överklagas utan tidsbegränsning.

Om överklagandet har kommit in i rätt tid, skickar Mark- och miljööverdomstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Högsta domstolen.

Prövningstillstånd i Högsta domstolen

Det krävs prövningstillstånd för att Högsta domstolen ska pröva ett överklagande. Högsta domstolen får meddela prövningstillstånd endast om

1. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av Högsta domstolen eller om
2. det finns synnerliga skäl till sådan prövning, så som att det finns grund för resning, att domvilla förekommit eller att målets utgång i Mark- och miljööverdomstolen uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Överklagandets innehåll

Överklagandet ska innehålla uppgifter om

1. klagandens namn, adress, e-postadress och telefonnummer,
2. det avgörande som överklagas (domstolens namn och avdelning samt dag för avgörandet och målnummer),
3. den ändring i avgörandet som klaganden begär,
4. de skäl som klaganden vill ange för att avgörandet ska ändras,
5. de skäl som klaganden vill ange för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
6. de bevis som klaganden åberopar och vad som ska bevisas med varje bevis.

Förenklad delgivning

Om målet överklagas kan Högsta domstolen använda förenklad delgivning vid utskick av handlingar i målet, under förutsättning att mottagaren där eller i någon tidigare instans har fått information om sådan delgivning.

Mer information

För information om rättegången i Högsta domstolen, se www.hogstodomstolen.se